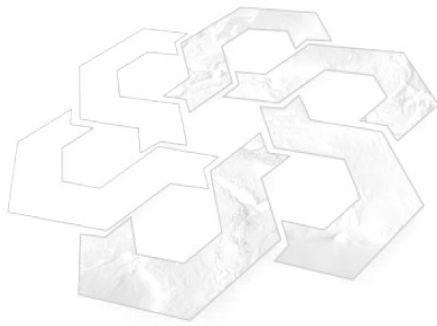

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

En kandidatafhandling af
Jannie Bendtsen Nielsen og
Marie Lyngklip Nicolajsen

Vejleder: Frank Thinggaard

Cand.merc.aud
Aalborg Universitet 2008

Forord

Denne kandidatafhandling er udarbejdet i forbindelse med afslutningen af cand.merc.aud. studiet ved Aalborg Universitet i foråret 2008. Processen og tilblivelsen af specialet er forløbet i perioden februar 2008 til maj 2008.

Formålet med afhandlingen er at udarbejde en større selvstændig opgave af relevans for en statsautoriseret revisors virke. Afhandlingen skal dokumentere den studerendes færdigheder i at anvende videnskabelige teorier og metoder under arbejdet med et afgrænset fagligt emne.

Nærværende kandidatafhandling omfatter en teoretisk analyse af behovet for en fælles international regnskabsstandard i segmentet for små og mellemstore virksomheder, samt en teoretisk analyse af hensigtsmæssigheden af to afgrænsede områder i IASB's udkast til IFRS for Small and Medium-sized Entities.

Det er et relevant og aktuelt emne grundet det foreliggende udkast fra IASB, som på nuværende tidspunkt er under behandling og først forventes endeligt vedtaget i efteråret 2008.

Kandidatafhandlingen henvender sig som udgangspunkt til bedømmerne – vejleder og censor. Som følge af problemstillingens karakter, henvender den sig imidlertid også til personer, som medvirker i tilblivelsen af regnskabsstandarde. Afhandlingen kan tilmed anvendes af regnskabsproducenter, der ønsker et nærmere indblik i og kendskab til SMV-standarden.

I forbindelse med udarbejdelsen af kandidatafhandlingen vil vi gerne sige tak til vores vejleder Frank Thinggaard, som har været behjælpelig gennem hele processen med henvisning til relevant litteratur og nye vinkler på problemstillingen.

Informationsindsamlingen er afsluttet medio maj 2008.

Aalborg, den 30. maj 2008

Jannie Bendtsen Nielsen

Marie Lyngklip Nicolajsen

Ansvarsliste

INDLEDNING	1	Begge
1. GLOBALISERING	1	Begge
2. REGNSKABSREGULERING	2	Begge
PROBLEMFORMULERING.....	6	Begge
3. AFGRÆNSNING	7	Begge
4. KILDEKRITIK	7	Begge
5. METODISKE OVERVEJELSER	9	Begge
6. OPERATIONALISERING	10	MLN
DELANALYSE 1.....	18	Begge
7. REGNSKABSBRUGERE INDENFOR SMV GRUPPEN	18	MLN
8. REGNSKABSPRODUCENTER INDENFOR SMV GRUPPEN.....	30	JBN
9. HVEM SKAL UDFORME EN INTERNATIONAL REGNSKABS- STANDARD	41	JBN
10. DELKONKLUSION – DELANALYSE 1.....	45	Begge
DELANALYSE 2.....	47	Begge
11. IFRS FOR SMV.....	47	JBN
12. LEASING	55	JBN
13. DEN EFTERFØLGENDE BEHANDLING AF GOODWILL.....	82	MLN
14. DELKONKLUSION – DELANALYSE 2.....	119	Begge
KONKLUSION	123	Begge
PERSPEKTIVERING	126	Begge
EXECUTIVE SUMMARY	130	Begge
LITTERATURLISTE	133	Begge

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING.....	1
1. GLOBALISERING	1
2. REGNSKABSREGULERING	2
PROBLEMFORMULERING.....	6
3. AFGRÆNSNING	7
4. KILDEKRITIK	7
5. METODISKE OVERVEJELSER	9
6. OPERATIONALISERING	10
6.1. Regnskabsbrugere	11
6.2. Regnskabsproducenter.....	11
6.3. Kriterier for hensigtsmæssig regnskabsaflæggelse.....	12
6.3.1. Regnskabsbruger	12
6.3.2. Regnskabsproducent.....	16
DELANALYSE 1.....	18
7. REGNSKABSBRUGERE INDENFOR SMV GRUPPEN	18
7.1. Niveau 1: Brugernes informationsbehov	19
7.2. Niveau 2: Kvalitetskrav.....	21
7.2.1. Beslutningstagernes karakteristika og væsentlighed	22
7.2.2. Relevans og pålidelighed.....	23
7.3. Opsummering	29
8. REGNSKABSPRODUCENTER INDENFOR SMV GRUPPEN	30
8.1. Hvem er regnskabsproducenter indenfor SMV gruppen?	30
8.2. Producenternes behov for en international regnskabsstandard.....	36
8.2.1. Omkostninger	36
8.2.2. Kvalitet	39
8.2.3. Konkurrenceevne.....	39

8.3.	Opsummering	40
9.	HVEM SKAL UDFORME EN INTERNATIONAL REGNSKABSSTANDARD.....	41
10.	DELKONKLUSION – DELANALYSE 1.....	45
	DELANALYSE 2.....	47
11.	IFRS FOR SMV	47
11.1.	Baggrunden for IFRS for SMV	48
11.2.	Standardens målgruppe.....	49
11.3.	IFRS for SMV	50
11.4.	Implementering af IFRS for SMV	53
12.	LEASING	55
12.1.	Definition af leasing og klassifikation af leasingkontrakter.....	55
12.2.	IAS 17 - Leases.....	58
12.2.1.	Behandling i leasingtagers regnskab	58
12.2.2.	Behandling i leasinggivers regnskab	61
12.2.3.	Sale-and-leaseback	62
12.3.	SMV 19 - Leases	63
12.3.1.	Behandling i leasingtagers regnskab	63
12.3.2.	Behandling i leasinggivers regnskab	65
12.3.3.	Sale-and-leaseback	66
12.4.	Årsregnskabsloven	66
12.4.1.	Paragraffer i ÅRL vedr. leasing.....	66
12.4.2.	Uddybende regulering i standarderne.....	68
12.4.3.	Indregning, måling og oplysning i årsrapporten jf. ÅRL	68
12.5.	Hensigtsmæssigheden af SMV 19.....	69
12.5.1.	Generelt	73
12.5.2.	Indregning af finansiel leasing i leasingtagers regnskab	74
12.5.3.	Måling ved første indregning af finansiel leasing i leasingtagers regnskab.....	78
13.	DEN EFTERFØLGENDE BEHANDLING AF GOODWILL	82
13.1.	Definition af goodwill	82
13.2.	IAS 36 – Impairment of assets.....	85
13.2.1.	Generelt	85
13.2.2.	Pengestrømsfrembringende enheder (CGU'er).....	85
13.2.3.	Tidspunkt for måling samt identifikation af mulig værdiforringelse	87

13.2.4.	Nedskrivningstest af goodwill - måling og indregning	88
13.2.5.	Tilbageførsel af nedskrivninger.....	93
13.2.6.	Oplysninger i årsrapporten	93
13.2.7.	Danske virksomheders erfaringer med nedskrivningstest efter IAS 36	94
13.3.	SMV 26 – Impairment of Non-financial assets	96
13.3.1.	Generelt	96
13.3.2.	Pengestrømsfrembringende enheder (CGU'er).....	96
13.3.3.	Tidspunkt for måling samt identifikation af mulig værdiforringelse	97
13.3.4.	Nedskrivningstest af goodwill – måling og indregning	98
13.3.5.	Tilbageførsel af nedskrivninger.....	100
13.3.6.	Oplysninger i årsrapporten	100
13.4.	Årsregnskabsloven	101
13.4.1.	Generelt	101
13.4.2.	Pengestrømsfrembringende enheder (CGU'er).....	101
13.4.3.	Tidspunkt for måling samt identifikation af mulig værdiforringelse	101
13.4.4.	Nedskrivningstest af goodwill – måling og indregning	102
13.4.5.	Tilbageførsel af nedskrivninger.....	103
13.4.6.	Oplysninger i årsrapporten	103
13.5.	Hensigtsmæssigheden af SMV 26.....	104
13.5.1.	Generelt	106
13.5.2.	Pengestrømsfrembringende enheder (CGU'er).....	107
13.5.3.	Tidspunkt for måling samt identifikation af mulig værdiforringelse	108
13.5.4.	Nedskrivningstest af goodwill – måling og indregning	109
13.5.5.	Tilbageførsel af nedskrivninger.....	116
13.5.6.	Oplysninger i årsrapporten	117
14.	DELKONKLUSION – DELANALYSE 2	119
	KONKLUSION	123
	PERSPEKTIVERING	126
	EXECUTIVE SUMMARY	130
	LITTERATURLISTE	133
	BILAG 1.....	137
	BILAG 2.....	139

Indledning

Nærværende afhandling omhandler fælles international regnskabsaflæggelse for små og mellemstore virksomheder.

Indledningsvist præsenteres samfundsmæssige aspekter som peger i retning af, at der er et latent behov for en sådan fælles regnskabsregulering.

Analysen er todelt og indeholder dels en analyse af, hvorvidt der eksisterer et behov for international regulering af regnskabsaflæggelsen for små og mellemstore virksomheder og dels en stillingtagen til, og en vurdering af, to afgrænsede områder i det konkrete udkast til et fælles internationalt regelsæt i form af Exposure Draft IFRS for Small and Medium-sized Entities (fremover omtalt udkast til IFRS for SMV).

1. Globalisering

Begrebet globalisering er grundlæggende en betegnelse for stadig stigende økonomisk og kulturel udveksling mellem lande og verdensdele. Globalisering kan karakteriseres som bestående af to drivkræfter hhv. en teknologisk og en politisk drivkraft. Den teknologiske drivkraft har gjort transport og handel billigere og dermed gjort grænseoverskridende handel mere attraktivt. Den politiske drivkraft angår internationale politiske aftaler med det formål at fjerne tekniske hindringer for handel.¹ Som eksempel herpå kan nævnes den internationale organisation for frihandel WTO, der i dag har opbakning fra 151 lande. WTO's principper handler grundlæggende om ikke-diskrimination af varer og producenter fra forskellige lande.² Endvidere kan nævnes reglerne i EF-traktaten (også kaldet Rom-traktaten) om kapitalens fri bevægelighed (**artikel 56**), den frie etableringsret (**artikel 43**), arbejdskraftens fri bevægelighed (**artikel 39**) samt den frie bevægelighed af varer (**artikel 28**) og tjenesteydelser (**artikel 49**).

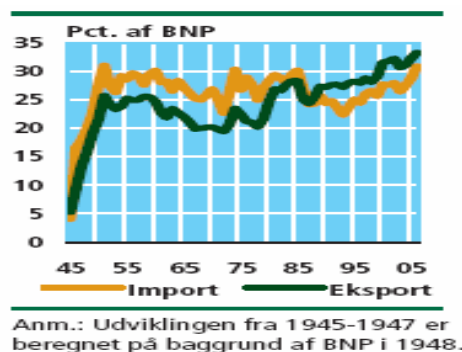
Disse teknologiske og politiske drivkræfter har bevirket, at den internationale samhandel er steget markant gennem de seneste årtier.

Af nedenstående figur ses, hvorledes eksport og import i Danmark har været støt stigende siden anden verdenskrig.

¹ Wikipedia: <http://da.wikipedia.org/wiki/Globalisering>

² Wikipedia: <http://da.wikipedia.org/wiki/WTO>

Figur 1: Import og eksport i Danmark (1945-2005)³

Som figuren indikerer, er både eksport og import steget markant siden 1945. Importen i Danmark i 2005 udgør således ca. 30 pct. af BNP og eksporten udgør ca. 33 pct. af BNP. Overordnet kan det ud fra ovenstående figur konkluderes, at også Danmark har mærket den stigende globalisering som fører til øget samhandel.

2. Regnskabsregulering

Den stigende globalisering, har gennem de seneste årtier ikke blot sat sit præg på den danske samhandel med øvrige lande, men også på den danske regnskabsregulering. Tidligere havde Danmark sit eget organ under FSR (nærmere herom senere), som udstedte selvstændige regnskabsvejledninger til brug for danske virksomheder med udgangspunkt i den danske årsregnskabslov. I dag frembringer dette organ ikke selvstændige vejledninger. De love og vejledninger, som danner grundlag for den danske regnskabsregulering i dag, er derimod udstedt på baggrund af direktiver og forordninger fra EU med det formål, at den danske regulering skal ligge så tæt op af den regulering, som EU anbefaler sine medlemsstater. Der vil efterfølgende komme en beskrivelse af de organer, som i dag har indflydelse på den danske regnskabsregulering og deres betydning for den danske regnskabsregulering gennem tiderne.

EU

EU er i dag den væsentligste aktør indenfor regnskabsreguleringen i Danmark. Det formelle udgangspunkt for regnskabsharmoniseringen i EU blev påbegyndt allerede i 1957 i forbindelse med vedtagelsen af Rom-traktaten, hvis formål var at skabe et økonomisk fællesmarked mellem landene i EU. De ovenfor omtalte bestemmelser om fri bevægelighed af varer, tjenesteydelser, kapital og arbejdskraft har netop sit udgangspunkt i Rom-traktaten.

³ Statistisk Årbog 2007

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Rom-traktaten er udstedt som et forsøg på at imødekomme den stigende samhandel på tværs af grænser, som opstod efter anden verdenskrig. Med udgangspunkt i Rom-traktaten udstedte EU 4. selskabsdirektiv (årsregnskabsdirektivet) og 7. selskabsdirektiv (koncernregnskabsdirektivet), for at harmonisere regnskabsaflæggelsen i EU og imødekomme globaliseringen. Direktiver skal implementeres i national lovgivning for at få retsvirkning. Disse direktiver er implementeret i den danske årsregnskabslov, og er derfor gældende for de danske virksomheder, der er omfattet af regnskabspligten, dvs. virksomheder fra og med regnskabsklasse B (herom senere). EU har desuden udstedt en række forordninger bl.a. med henblik på at harmonisere regnskabsaflæggelsen i EU. Forordningerne har direkte retsvirkning for medlemslandene uden implementering i de pågældende landes lovgivning. Der er blandt andet udstedt en forordning (IFRS-forordningen), som pålægger børsnoterede virksomheder pligt til at aflægge koncernregnskabet efter regnskabsstandards (IFRS – International Financial Reporting Standards) udstedt af IASB (International Accounting Standards Board). I Danmark er der desuden udstedt en bekendtgørelse, som pålægger danske børsnoterede virksomheder at aflægge (moder)selskabsregnskabet efter IFRS fra 2009. Det er imidlertid, som et led i harmoniseringen, i et forslag til ændring af årsregnskabsloven på tale, at det skal være frivilligt at aflægge moderselskabsregnskabet efter IFRS for at følge de europæiske normer.⁴

Nationalt

Årsregnskabsloven er det gældende regelsæt for danske virksomheder i deres aflæggelse af årsrapport. De af EU udarbejdede direktiver er implementeret i årsregnskabsloven og dette skaber en øget harmonisering mellem den danske regnskabsregulering og regnskabsreguleringen i de øvrige europæiske lande. Årsregnskabsloven er dog blot en rammelov, som indeholder de overordnede krav til regnskabsaflæggelsen, men uden nærmere specifikation af, hvorledes disse krav skal udfyldes. Derfor udarbejdes der regnskabsvejledninger (nationalt) og regnskabsstandards (internationalt) med nærmere specifikation af, hvorledes disse krav opfyldes, og årsregnskabsloven gøres dermed mere håndterbar for virksomhederne. Den gældende lovgivning indenfor dansk regnskabsaflæggelse er dermed også et resultat af den stigende globalisering, da denne lægger sig op ad EU's direktiver og forordninger, som har til formål at harmonisere regnskabsaflæggelsen i EU.

Nationalt har vi én aktør inden for udformning af regnskabsvejledninger. Dette er regnskabsteknisk udvalg under FSR (Foreningen af Statsautoriserede Revisorer), som tidligere udarbejdede danske regnskabsvejledninger til danske virksomheder. I dag udarbejdes danske

⁴ E&S, Forslag til ændring af årsregnskabsloven (December 2007), § 137.

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

regnskabsvejledninger på grundlag af oversættelser og bearbejdning af IFRS/IAS'er udarbejdet af IASB. Disse vejledninger er tiltænkt de store virksomheder. Regnskabsteknisk udvalg har dog udarbejdet en regnskabsvejledning for mindre virksomheder for at imødekomme denne gruppes behov. Vejledningen stiller en række yderligere krav i forhold til ÅRL. Det er vores opfattelse, at denne vejledning aldrig rigtig har vundet indpas. Vi finder, at dette bl.a. kan begrundes med, at vejledningen kvalitetsmæssig ikke har været god nok samt det forhold, at den er frivillig at benytte.

Internationalt

Globalt er der to store aktører indenfor regnskabsregulering; FASB og IASB.

FASB (Financial Accounting Standards Board) er den amerikanske standardsætter, som udsteder regnskabsstandarderne SFAS. SFAS er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i de etiske regler US GAAP, som er anerkendt af det amerikanske børstilsyn, SEC. FASB har været en rollemodel for resten af verden mht. regnskabsregulering i den private sektor. FASB's begrebsramme (Conceptual Framework) er blandt andet blevet implementeret af en række lande og af IASB. Den af FASB udarbejdede begrebsramme, danner derfor indirekte grundlag for begrebsrammen i Danmark, da årsregnskabslovens begrebsramme er forankret i begrebsrammen i IFRS.

IASB (the International Accounting Standards Board) er en uafhængig, privatfinansieret standardsætter indenfor regnskab og har sit hovedsæde i London. Formålet for IASB er at udarbejde forståelige regnskabsstandarder af høj kvalitet, som opfylder kravene til gennemsigtighed og sammenlignelighed i regnskaberne jf. begrebsrammen. IASB samarbejder med de enkelte nationale standardsættere (for Danmarks vedkommende regnskabsteknisk udvalg under FSR) for at opnå konsistens i standarderne verden over.

Opsummerende kan det siges, at harmoniseringen af regnskabsaflæggelse kun er fuldt ud gennemført for de børsnoterede virksomheder i form af IFRS-forordningen udstedt af EU. Forordningen pålægger børsnoterede europæiske virksomheder at aflægge regnskab efter IFRS standarder udarbejdet af IASB således, at disse er sammenlignelige på tværs af landegrænser. For alle øvrige virksomheder findes der ikke en decideret fælles regulering udover de forordninger, som EU udsteder samt de direktiver som implementeres i national lovgivning. Implementering af direktiver i national lovgivning foregår imidlertid kun på rammelovgivningsniveau, og udfyldningen af disse rammebestemmelser er meget forskellig landene imellem.

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

For danske virksomheders vedkommende betyder ovenstående, at regnskabsaflæggelsen skal ske enten efter årsregnskabsloven eller efter IFRS. Regnskabspligtens omfang efter IFRS er imidlertid meget omfattende i forhold til omfanget efter årsregnskabsloven. I harmoniseringshenseende er det således ikke realistisk at gøre IFRS gældende for alle virksomheder, idet regnskabsaflæggelse efter IFRS for de fleste af de virksomheder, som ikke er børsnoterede vil udgøre en urimelig og omkostningsfuld administrativ byrde.

Således kan det konstateres, at den øgede globalisering gennem de seneste år har givet anledning til en harmonisering af regnskabsreguleringen som har bevirket, at de internationale aktører indenfor regnskabsaflæggelse har fået stigende indflydelse på den danske regulering. Harmonisering vedrører imidlertid primært de børsnoterede virksomheder i Danmark (klasse D⁵).

⁵ Klasse D virksomheder er statslige aktieselskaber og virksomheder, hvis kapitalandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer er optaget til notering eller handel på en fondsbørs, en autoriseret markedsplads eller et tilsvarende reguleret marked. ÅRL § 7, stk. 1, nr. 4

Problemformulering

Essensen af de ovenstående afsnit er, at der gennem de seneste årtier er sket en globalisering som har øget den internationale samhandel. Reguleringsmæssigt er der, for at imødekomme den økonomiske gevinst af øget globalisering, sket en harmonisering af regnskabsaflæggelsen for de børsnoterede virksomheder i form af IFRS forordningen. For øvrige danske virksomheders vedkommende, er harmoniseringen af regnskabsaflæggelsen begrænset til implementering af enkelte direktiver i den danske lovgivning. Således eksisterer der for danske virksomheder et stort gab imellem de to muligheder for regnskabsaflæggelse, idet dette skal ske efter enten årsregnskabsloven (ÅRL) eller IFRS, hvor sidstnævnte er meget omfattende.

Er der på denne baggrund et behov for international regulering af regnskabsaflæggelsen for SMV-segmentet? Og er IASB's udkast IFRS for SMV hensigtsmæssigt? Disse betragtninger leder os frem til nedenstående problemformulering.

Er der med udgangspunkt i danske brugere og producenter i SMV-kategorien et behov for international regulering af regnskabsaflæggelsen i form af et internationalt fælles regelsæt?

Vil regnskabsaflæggelse efter IFRS for SMV være hensigtsmæssig for hhv. regnskabsbrugere og regnskabsproducenter i SMV-kategorien i forhold til regnskabsaflæggelse efter hhv. ÅRL og IFRS?

Som led i besvarelsen af problemformuleringens første del besvares følgende underpunkter:

- Hvem er brugerne i SMV-kategorien og hvad er disses behov?
- Hvem er producenterne i SMV-kategorien og hvad er disses behov?
- Hvem bør varetage en sådan regulering?

Som led i besvarelsen af problemformuleringens anden del besvares følgende underpunkter:

- Hvad består udkast til IFRS for SMV af?
- I hvilket omfang er IFRS for SMV forskelligt fra de nuværende regelsæt i form af hhv. ÅRL og fuld IFRS. Herunder om den regnskabsmæssige byrde forøges væsentligt i forhold til ÅRL og om der er tale om en betydelig lempelse i forhold til fuld IFRS.
 - o Analyse af to specifikke områder

- En analyse af hensigtsmæssigheden af IFRS for SMV for hhv. regnskabsbrugere og regnskabsproducenter i forhold til hhv. ÅRL og IFRS med begrebsrammen som analyseredskab.

3. Afgrænsning

Under hensyntagen til opgavens omfang har det været nødvendigt at afgrænse hensigtsmæssighedsanalysen (delanalyse 2) til to relevante områder i udkast til IFRS for SMV. Argumentationen for områdernes relevans angives i forbindelse med beskrivelsen af de respektive områder. Med en detailanalyse af to relevante områder er det vores mål at vurdere hensigtsmæssigheden af reguleringen i SMV standarden for netop disse områder, samt at give et bud på, hvordan en fuld hensigtsmæssighedsanalyse metodisk kan gribes an.

Geografisk tages der udgangspunkt i danske regnskabsproducenter og regnskabsbrugere i SMV-kategorien. Når tales implementering af en fælles international regnskabsstandard, er det forudindtaget at dette sker i EU-regi.

Herudover afgrænses der fra at behandle virksomheder, som ikke er selskaber, da disse ligger uden for brugergruppen af SMV standarden. Reguleringsmæssigt tages der udgangspunkt i ÅRL pr. 15. juni 2006, samt IFRS pr. 1. januar 2007 således, at der afgrænses fra en stillingtagen til ændringer efter disse tidspunkter.

Øvrige relevante afgrænsninger angives løbende i forbindelse med de respektive afsnit.

4. Kildekritik

I forbindelse med udarbejdelse af afhandlingen har vi benyttet en række empiriske undersøgelser med det formål empirisk at underbygge den teoretiske analyse af, hvem der er hhv. brugere og producenter i SMV gruppen og hvad disses behov er i forhold til teorien. Vi har ikke udarbejdet undersøgelser af området, men tager udgangspunkt i allerede foreliggende undersøgelser indenfor området. Dette påvirker den repræsentative gyldighed af de benyttede kilder, da disse ikke nødvendigvis er udarbejdet ud fra netop det formål som vi efterspørger, hvilket ville have været tilfældet såfremt vi selv havde gennemført undersøgelserne.

Den rapport som hovedsagligt har dannet baggrund for delanalyse 1 er EAA's comment letter til discussion paper 2004. Del III i dette comment letter har til formål at opsummere eksisterende forskning og undersøgelser indenfor området. Det pågældende comment letter er således bygget op omkring henvisninger til undersøgelser og forskning og det er disse undersøgelser vi har lagt

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

til grund for vores delanalyse 1. Vi har således ikke selv indhentet de rapporter, som er udarbejdet på baggrund af undersøgelserne, men har alene taget udgangspunkt i EAA's gengivelse af disse. Dette påvirker ligeledes den repræsentative gyldighed, da vi i forbindelse med disse rapporter ikke kender baggrunden for gennemførsel af undersøgelsen.

Det samme gør sig gældende for de to rapporter omkring mikrovirksomheder; *Micro-Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users* og *Micro-Entity Financial Reporting: Some Empirical Evidence of the Perspectives of Preparers and Users*, hvor vi tillige har taget udgangspunkt i de enkelte rapporters gengivelse af undersøgelserne.

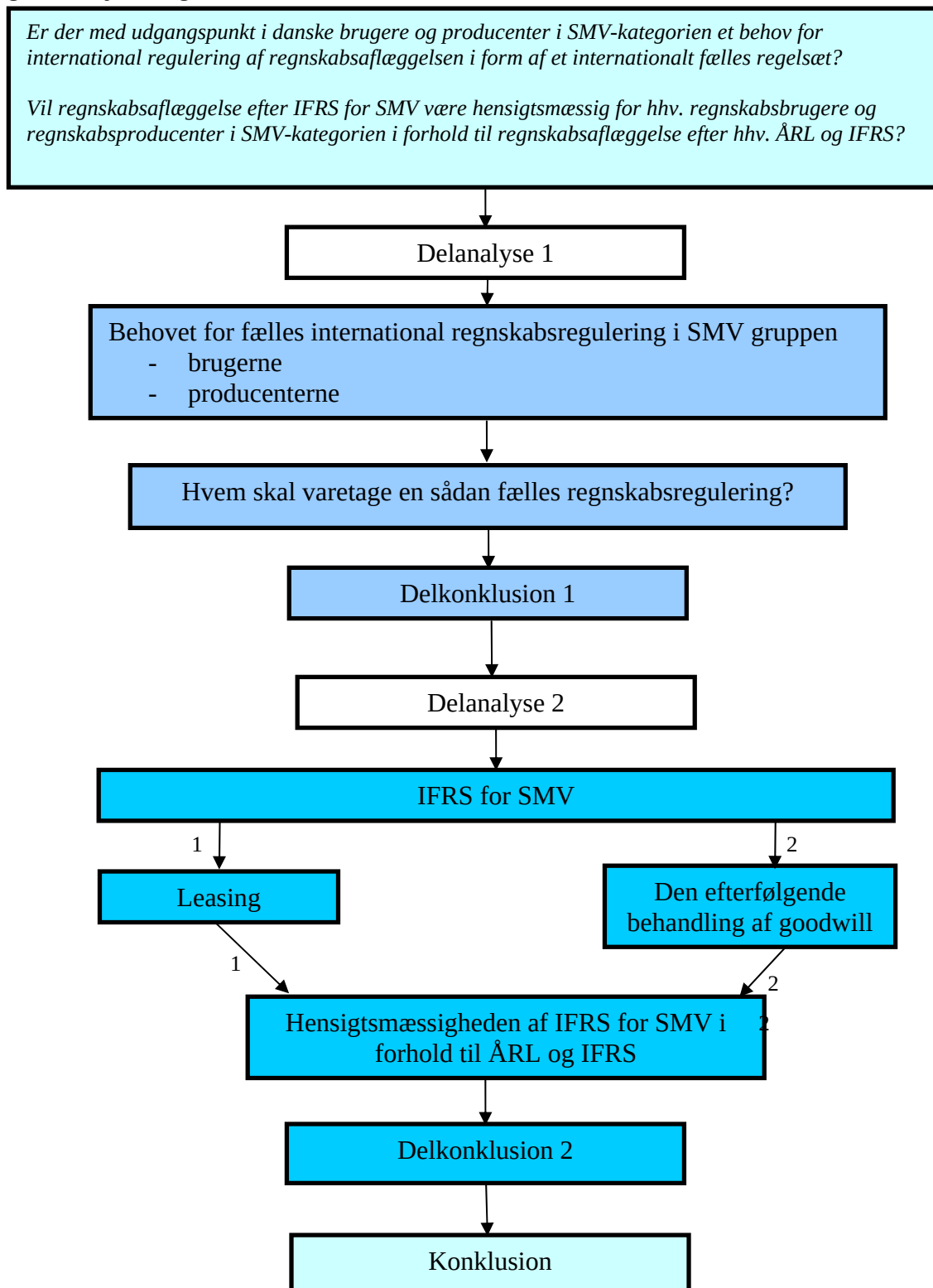
Ingen af de ovennævnte rapporter indeholder undersøgelser, som vedrører Danmark. Der tages hovedsageligt udgangspunkt i undersøgelser fra lande som samfundsmæssigt ligner Danmark, herunder især UK. Dog inddrages også i begrænset omfang undersøgelser fra lande som samfundsmæssigt ikke umiddelbart ligner Danmark.

Vi begrundes ovennævnte mangler i det empiriske grundlag med, at der primært er tale om en teoretisk afhandling, hvor empirien derfor kun benyttes sekundært til at underbygge de teoretiske konklusioner.

5. Metodiske overvejelser

Projektet bygges op ud fra nedenstående design:

Figur 4: Projektdesign

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

For at besvare den opstillede problemformulering laves en todelt analyse, hvor først behovet for et internationalt fælles regelsæt analyseres og dernæst hensigtsmæssigheden af to udvalgte områder i det konkrete udkast IFRS for SMV. Således besvares problemformuleringens to delspørgsmål hver for sig. Under hvert delspørgsmål behandles de underpunkter som problemformuleringen er opsplittet i.

Under den første delanalyse analyseres behovet for en fælles international regnskabsregulering ud fra både brugernes og producenters karakteristika. Først analyseres brugerne og disses behov ud fra niveau 1 og 2 i begrebsrammen og dernæst analyseres producenterne og disses behov ud fra de tre kriterier; omkostninger, kvalitet og konkurrencehensyn. Når det er fastlagt, hvorvidt der er et behov for hhv. bruger og producent, vil der blive redegjort for, hvem der bør udarbejde en sådan standard; er det IASB, som på nuværende tidspunkt har lavet et udkast eller bør opgaven varetages af andre aktører indenfor regnskabsaflæggelse.

Under den anden delanalyse laves der, jf. afgrænsning, en sammenligning med den nuværende regulering af området (IFRS og ÅRL) inden for to relevante områder, hhv. leasing og den efterfølgende behandling af goodwill. Der bliver derfor tale om en to-strengt tilgang, hvor først hensigtsmæssigheden af reguleringen af leasing i SMV vil blive analyseret i forhold til hhv. IFRS (IAS 17) og ÅRL og dernæst analyseres hensigtsmæssigheden af reguleringen af den efterfølgende behandling af goodwill i SMV i forhold til hhv. IFRS (IAS 36) og ÅRL. Hensigtsmæssigheden af SMV standarden analyseres ud fra de fire niveauer i begrebsrammen; kvalitetskrav (niveau 2), definition af elementer (niveau 3), indregning og måling (niveau 4) og klassifikation (niveau 5).

Formålet hermed er at vurdere, hvorvidt regnskabsaflæggelse efter IFRS for SMV er hensigtsmæssig (omkostningsmæssigt og kvalitetsmæssigt) på disse to områder i forhold til de nuværende alternativer.

6. Operationalisering

For at besvare problemformuleringen, er det nødvendigt at operationalisere centrale begreber, der er indeholdt heri, for hermed at gøre besvarelsen håndgribelig.

Omdrejningspunktet i problemformuleringen er, hvorvidt der er tale om et *behov* for et fælles internationalt regelsæt, og hvorvidt det konkrete udkast er *hensigtsmæssigt* i henhold til regnskabsaflæggelsen. For at vurdere, om der blandt danske producenter og brugere er et behov for et fælles internationalt regelsæt, tages udgangspunkt eksisterende litteratur og forskning

vedrørende disse to grupper. Det er imidlertid nødvendigt at opstille kriterier for, hvad der skaber eller ikke skaber et sådant behov. Da behovet afhænger af, fra hvilket synspunkt man ser regnskabsaflæggelsen, vil det endvidere være nødvendigt at definere, hvem der er hhv. brugere og producenter.

For at vurdere om regnskabsaflæggelse efter det konkrete udkast er hensigtsmæssig, er det nødvendigt at have nogle kriterier at holde begrebet *hensigtsmæssig* op imod. Hensigtsmæssigheden afhænger ligeledes af, fra hvilket synspunkt regnskabsaflæggelsen ses, dvs. om det er fra regnskabsproducenternes eller regnskabsbrugernes synspunkt.

Derfor defineres først overordnet hvem gruppen af regnskabsbrugere teoretisk *kan* bestå af og dernæst hvem gruppen af regnskabsproducenter teoretisk *kan* bestå af, for til sidst at opstille kriterier indenfor disse to grupper, der er afgørende for hhv. behovet for et fælles regelsæt og hensigtsmæssigheden af det konkrete udkast. Stillingtagen til, hvem under de nævnte grupper der *reelt* kan være brugere og producenter i SMV gruppen udgør en del af delanalyse 1.

6.1. Regnskabsbrugere

Ved regnskabsbrugere forstår vi de fysiske og juridiske personer, der har et informationsbehov i form af, at de allokerer eller overvejer at allokere ressourcer til en virksomhed. De allokerede ressourcer kan bestå i finansielle ressourcer, fysiske ressourcer samt tjenesteydelser. Virksomheden vil derfor oftest fremstå som både regnskabsproducent og regnskabsbruger i en forsyningskæde.⁶ I ÅRL § 12 laves ikke en decideret afgrænsning af, hvem brugerne er, i stedet opremses blot nogle af brugerne. Det være sig nuværende og potentielle ejere (investorer), långivere, ansatte, kunder, leverandører, alliancepartnere, samfundet samt tilskudsgivende og fiskale myndigheder. De omtalte brugere angives overordnet at være personer, virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder mv., hvis økonomiske beslutninger normalt må forventes at blive påvirket af en årsrapport.

6.2. Regnskabsproducenter

Ved regnskabsproducenter forstår vi de regnskabsaflæggende virksomheder, eller nærmere betegnet ledelsen i virksomhederne, der i henhold til ÅRL §§ 8-10 har ansvaret for aflæggelse af årsrapporten.

⁶ Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), pp. 17-19

6.3. Kriterier for hensigtsmæssig regnskabsaflæggelse

6.3.1. Regnskabsbruger

- Høj kvalitet

Samfundsmæssigt tales der om, at knaphed opstår som en konsekvens af, at ressourcerne i samfundet er begrænsede, mens behovene tenderer til at være umættelige.⁷ I henhold til regnskabsaflæggelse kan man sige, at brugernes informationsbehov på sin vis er umættelige – jo bedre afdækning af relevante informationer, des bedre beslutningsgrundlag. Spørgsmålet er dernæst, hvad der gør kvaliteten af regnskabsaflæggelsen god.

Begrebsrammen

I perioden 1978-85 udarbejdede FASB en generel struktur i en begrebsramme som efterfølgende har dannet grundlag for alle efterfølgende begrebsrammer, herunder begrebsrammen i ÅRL jf. afsnit 2 om regnskabsaflæggelse. Hovedformålet med begrebsrammen er at give generelle retningslinier for, hvorledes regnskabsaflæggelsen bør udformes af regnskabsproducenterne for at opnå størst mulig nytteværdi for brugerne. Bestemmelserne i ÅRL's begrebsramme er væsentligt mere kortfattede end de tilsvarende amerikanske bestemmelser, men indeholder dog samme substans.⁸

Der er imidlertid en tendens til, at årsregnskabslovens begrebsramme er stakeholder-orienteret (interessentorienteret), mens den amerikanske og internationale begrebsramme er stærkt shareholder-orienteret (aktionørorienteret). I den amerikanske og internationale begrebsramme anses investorerne for at være den væsentligste brugergruppe. Argumentet herfor er, at investorerne har de største informationsbehov, fordi deres økonomiske forhold berøres mest direkte, når det går både godt og dårligt i den regnskabsaflæggende virksomhed. Man argumenterer derfor for, at når investorernes informationsbehov er opfyldt må de øvrige interessenters informationsbehov ligeledes være opfyldt. Denne argumentation er ikke helt godtaget i ÅRL's forarbejder, idet man som ovenfor nævnt tilkendegiver at rette regnskabet mod alle, hvis økonomiske beslutninger normalt må forventes at blive påvirket af en årsrapport. Motivet for denne bredere brugergruppe skal findes i et ønske om at tilfredsstille andre behov end de rent økonomiske – et særkende herved er, at der på områder vedrørende fx socialt ansvar, viden, medarbejderforhold og miljøforhold, i form af supplerende beretninger, er mulighed for at give informationer, som ligger ud over de rent økonomiske. Det er imidlertid næppe tilfældigt, at investorerne nævnes først som mulige brugere i ÅRL § 12.⁹

⁷ Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), pp. 17-19

⁸ Kiertzner, Lars, *Håndbog i årsrapport* (2004), pp. 37-38

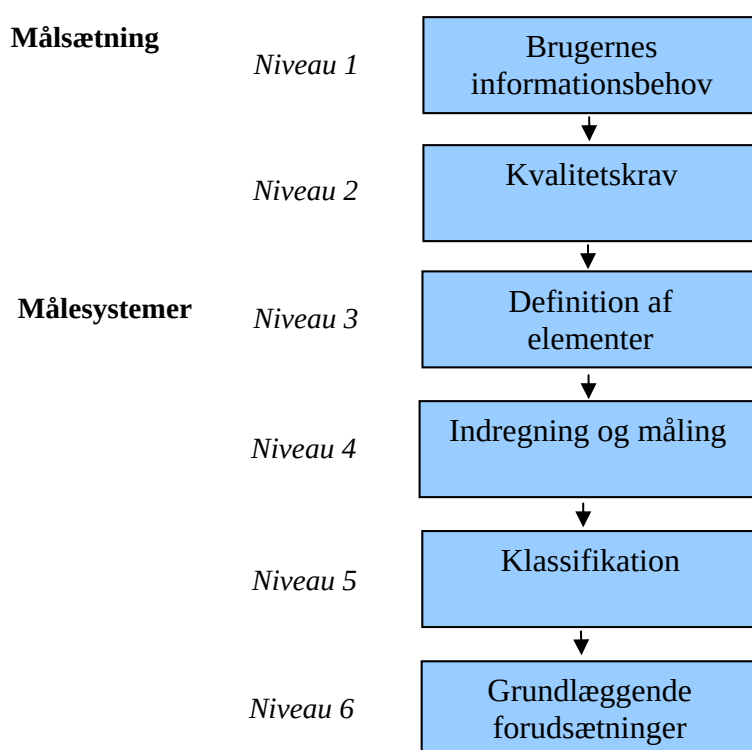
⁹ Kiertzner, Lars, *Håndbog i årsrapport* (2004), p. 39

Analyseredskaber

Begrebsrammen og kvalitetshierarkiet (nærmere herom senere) er de centrale analyseredskaber i såvel delanalyse 1 som delanalyse 2. Disse to figurer er endvidere vedlagt i bilag 1 og 2.

Strukturen i begrebsrammen består af fem niveauer som er illustreret i figur 2.

Figur 2: Begrebsrammens 5 niveauer¹⁰

Niveau 1 *Brugernes informationsbehov* og niveau 2 *Kvalitetskrav* udgør tilsammen målsætningen for regnskabsproduktionen og uddyber dermed generalklausulen "et retvisende billede". Disse øverste niveauer i begrebsrammen tydeliggør, at regnskabet er til for brugernes skyld. Niveau 3 præciserer en række definitioner på aktiver og forpligtelser, mens niveau 4-6 angiver de generelle kriterier og krav, der skal stilles til målesystemerne for, at målsætningen kan opfyldes.

I niveau 3 *definition af elementer* fremgår det, at begrebsrammen og dermed årsregnskabsloven knytter sig til den såkaldte balanceorientering. Dvs. at regnskabet grundlæggende definitioner er kendetegnet ved, at de vedrører balanceposter – aktiver og forpligtelser - mens

¹⁰ Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), p. 161

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

resultatopgørelsens poster i princippet afledes heraf. De balanceorienterede definitioner stammer fra den angelsaksiske tradition som har været repræsenteret af bl.a. USA og UK og knytter sig til dagsværdier frem for historiske kostpriser. Historiske kostpriser er central i den transaktionsbaserede kontinentaleuropæiske tradition, der især har været repræsenteret af Tyskland.¹¹

Da begrebsrammen således udgør en række kriterier med det formål at opnå en ypperlig kvalitet i regnskabsaflæggelsen, tages der udgangspunkt i denne i henhold til at vurdere hhv. om der er et behov for international regnskabsaflæggelse, og hvorvidt IFRS for SMV kvalitetsmæssigt er hensigtsmæssig for regnskabsbrugere og regnskabsproducenter.¹² Med henblik på at definere de overordnede krav til kvalitet, tages der udgangspunkt i begrebsrammens niveau 1 og 2. Disse to niveauer vil udgøre det kriteriesæt, som vi benytter til at afgøre, om der er et behov blandt brugere og producenter for en international regnskabsregulering i den 1. delanalyse. De to øverste niveauer vil ligeledes udgøre de overordnede kriteriesæt i 2. delanalyse, men her vil de øvrige niveauer 3-5 endvidere blive behandlet nærmere, idet det netop er i implementeringen af niveau 3-5, at regnskabsaflæggelsen efter hhv. IFRS, IFRS for SMV og ÅRL indeholder forskelligheder.

Kvalitetshierarkiet

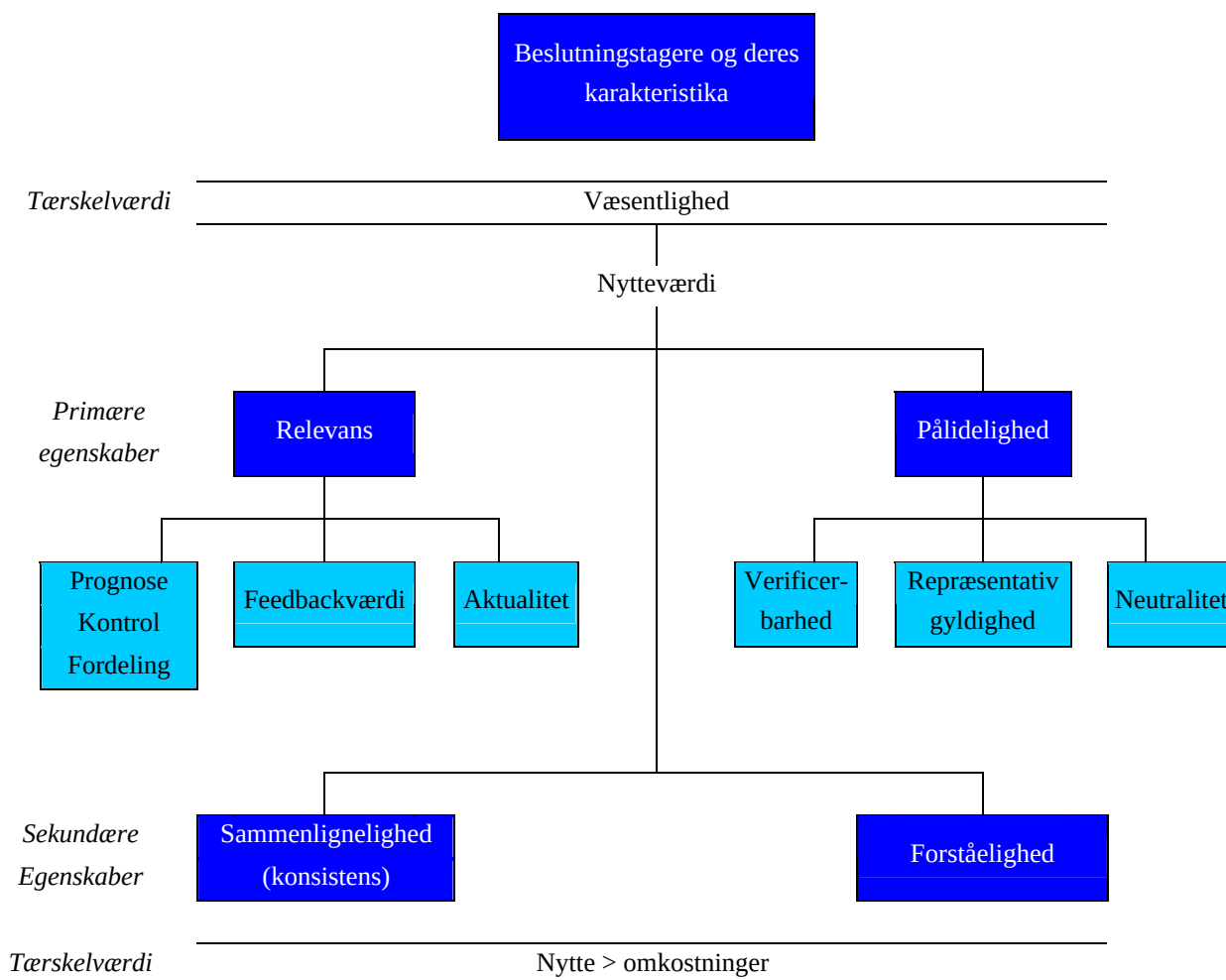
I begrebsrammens niveau 2 *Kvalitetskrav* arbejdes der med et kvalitetshierarki, som opererer med to tærskelværdier; hhv. væsentlighed og nytte > omkostninger. Kvalitetshierarkiet anlægger således en cost benefit betragtning, hvor brugerens nytteværdi skal overstige producentens omkostning. Sammenhængen mellem de forskellige niveauer i kvalitetshierarkiet er illustreret i nedenstående figur.

¹¹ Kiertzner, Lars, *Håndbog i årsrapport* (2004), pp. 43-44

¹² Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), pp. 160-161

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Figur 3: Kvalitetshierarkiet¹³

Væsentlighed

Væsentlighed udgør en tærskelværdi forstået således, at information er væsentlig, hvis den har indflydelse på brugernes beslutning (= nytteværdi for brugeren). Medtages der derimod uvæsentlige informationer i årsrapporten opstår der en risiko for, at brugeren mister overblikket og træffer dårlige beslutninger (Information Overload). De informationer, som har nytteværdi for regnskabsbrugerne, er imidlertid forskellige afhængigt af brugerens karakteristika. Oplysninger som er væsentlige for én bruger, er måske uvæsentlige for en anden bruger. Informationsbehov kan således siges at være heterogene, idet fx investorer har interesse i oplysninger om afkast og risiko (Shareholder Value), mens ansatte også er interesserede i virksomhedens økonomiske fremtid, men derudover har særlige interesser i virksomheden som arbejdsplads (Stakeholder Value).¹⁴

¹³ Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), p. 169

¹⁴ Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), pp. 162-171

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Relevans og pålidelighed

I henhold til kvalitetshierarkiet arbejdes der endvidere med to primære egenskaber; relevans og pålidelighed. Begge disse kvaliteter må til et vist minimum være opfyldt, idet fuldstændigt irrelevante og upålidelige informationer ikke har nogen nytteværdi for beslutningstageren. Således er der et minimumskrav for begge kvaliteter, men derudover kan der lempes på kravet om pålidelighed, hvis relevansen hermed kan øges og vice versa.

Begrebet relevans skal knyttes til en konkret beslutningssituation, før det kan få et meningsfuldt indhold. Om information er relevant afgøres ud fra, om informationen gør en forskel i en given beslutningssituation. Relevansbegrebet inddeles i kvalitetshierarkiet i yderligere tre komponenter: værdi for prognose-, kontrol eller fordelingsopgaverne, feedbackværdi og aktualitet. Disse komponenter behandles nærmere i analysen.

For at informationer er pålidelige, som er den anden primære kvalitet, er det nødvendigt, at de er sande, dvs. i overensstemmelse med kendsgerningerne. En årsrapport vil imidlertid aldrig kunne indeholde én objektiv sandhed, idet der i årsrapporten indgår en række målinger, som i nogen grad vil være baseret på skøn. Pålidelighedsbegrebet er ligeledes sammensat af tre komponenter: verificerbarhed, repræsentativ gyldighed og neutralitet, som behandles nærmere i analysen.¹⁵

Der er desuden to sekundære egenskaber i kvalitetshierarkiet; sammenlignelighed (konsistens) og forståelighed. Disse uddybes nærmere under kriterierne for hensigtsmæssig regnskabsaflæggelse for regnskabsproducenten.

Nytte > omkostninger

Den anden tærskelværdi *nytte > omkostninger* behandles ligeledes nærmere under hensigtsmæssig regnskabsaflæggelse for regnskabsproducenten.

6.3.2. Regnskabsproducent

Efterfølgende beskrives tre overordnede kriterier, som vi finder er med til at skabe hensigtsmæssighed for producenterne i regnskabsaflæggelsen. De tre kriterier er; omkostningseffektivitet, rimelig kvalitet, hensyn til konkurrenceevnen.

- Omkostningseffektivitet

Kvalitetshierarkiet i begrebsrammens niveau 2 arbejder endvidere, som ovenfor nævnt, med en nedre tærskelværdi, som regnskabsinformation skal passere; en omkostningstærskel. Her er der en risiko for, at regnskabsproducenterne vil blive påført for store omkostninger i forhold til

¹⁵ Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), pp. 170-172

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

nytteværdien (Standards Overload). Således bør omkostningerne balanceres i forhold til nytteværdien af informationerne.

- Rimelig kvalitet

Selv om regnskabsproducenten har en interesse i at holde omkostningerne så lavt som muligt, er det også i hans interesse, at regnskabsaflæggelsen har en rimelig kvalitet. En rimelig kvalitet sikrer, at de eksterne brugere får en nytteværdi, der kan give virksomheden adgang til såvel materielle som finansielle ressourcer. Endvidere vil regnskabsproducenten i forhold til en forsyningskæde selv komme til at optræde som regnskabsbruger overfor andre virksomheder, og derfor også være interesseret i en rimelig kvalitet. Definitionen af kvalitet vil således være den samme som for regnskabsbruger, dvs. med udgangspunkt i kvalitetshierarkiet.

- Hensyn til konkurrenceevnen

Børsnoterede virksomheder har i sagens natur en række aktionærer, der skal tages hensyn til, hvorfor der kræves en vis grad af offentlighed omkring disse virksomheder. For virksomheder der ikke er noteret på en offentlig markedsplads, vil der oftest være en interesse i at holde kortene tæt til kroppen således, at indsigten i forretningen begrænses overfor konkurrenterne. Således vil hensigtsmæssig regnskabsaflæggelse for disse regnskabsproducenter indebære, at der gives et minimum af oplysninger, dog således at der stadig opnås en rimelig kvalitet.

Af figur 3 fremgår endvidere to sekundære egenskaber: sammenlignelighed (konsistens) og forståelighed. Sammenlignelighed er nødvendigt i relationen mellem to eller flere ens poster i forbindelse med tids- eller virksomhedssammenligninger. Det er netop ved sidstnævnte at regnskabsproducenterne kan have en interesse i at holde visse oplysninger fortrolige. Hvis fx igangværende arbejder indregnes efter én metode i en entreprenørvirksomhed og efter en anden metode i en anden entreprenørvirksomhed, vil det ikke være muligt at lave en sammenligning af de to virksomheders igangværende arbejder. At informationen skal være konsistent indebærer, at de samme regnskabsbegreber, metoder og teknikker skal anvendes fra periode til periode.

Om informationen er forståelig afhænger af den enkelte regnskabsbrugers forudsætninger, men producenten må aldrig udelade en information, fordi den er kompliceret at forstå.¹⁶ Målet er med udgangspunkt i love og standarder at skabe et fælles sprog som regnskabsbrugeren forstår.

¹⁶ Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), pp. 171-174

Delanalyse 1

I besvarelsen af delanalyse 1 analyseres, hvem der er hhv. brugere og producenter i SMV segmentet, samt hvad disse behov for en fælles international standard består i.

Til analyse af brugernes og producenternes behov tages udgangspunkt i de øvre og nedre tærskler i kvalitetshierarkiet, som hedder, at nytteværdien af regnskabet for brugeren skal overstige de omkostninger, der er forbundet med at udarbejde det for producenten (cost/benefit betragtningen). Af denne årsag analyseres først brugerens behov og dernæst producentens behov.

Afslutningsvist redegøres for, hvad der taler hhv. for og imod IASB som udsteder af standarden.

7. Regnskabsbrugere indenfor SMV gruppen

Vores analyseredskab vil i nærværende analyse være begrebsrammens to øverste niveauer hhv. niveau 1; *Brugernes informationsbehov* og niveau 2; *Kvalitetskrav*, jf. afsnit 3 Operationalisering, idet disse to niveauer udgør det overordnede formål med regnskabsaflæggelsen. Der henvises til den overordnede beskrivelse af begrebsrammen i operationaliseringsafsnittet, og herudover vil enkelte områder i begrebsrammen blive uddybet undervejs i analysen. Analysen struktureres således, at den eksisterende forskning/litteratur diskuteres med udgangspunkt i de to omtalte niveauer. De to øverste niveauer hænger imidlertid tæt sammen og kan ikke helt adskilles, da brugernes informationsbehov er betingede af kvalitetskravene. Selv om niveau 1 således indikerer at omhandle brugernes behov, vælger vi, først at behandle disse under niveau 2, idet de afhænger af kvalitetskravene. I niveau 1 bestemmes i stedet en potentiel brugergruppe i forhold til en evt. international regnskabsregulering for SMV, idet dette niveau kan siges at svare til årsregnskabslovens valg af brugergruppe i § 12.

- Niveau 1: Brugernes informationsbehov
 - Her undersøges hvem potentielle brugere er.
- Niveau 2: Kvalitetskrav
 - Her undersøges, hvad potentielle brugeres behov består i og hvilke kriterier, der skal opfyldes for at skabe kvalitet for disse regnskabsbrugere.

7.1. Niveau 1: Brugernes informationsbehov

I begrebsrammens 1. niveau, svarende til årsregnskabslovens § 12, er valgt den brugergruppe der er genstand for årsrapporten. Som tidligere nævnt udgøres denne bl.a. af nuværende og potentielle ejere (investorer), långivere, ansatte, kunder, leverandører, alliancepartnere, samfundet samt tilskudsgivende og fiskale myndigheder – alle kendetegnet ved at deres økonomiske beslutninger normalt må forventes at blive påvirket af en årsrapport.

For at afgøre, hvem der reelt er potentielle brugere indenfor SMV-segmentet, tages udgangspunkt i eksisterende forskning på området. European Accounting Association (EAA) er en organisation, der har som sit primære formål at udgøre en fælles europæisk platform for praktikere og forskere, der agerer indenfor regnskabsmæssig forskning. Således søger EAA at opsamle forskning på regnskabsområdet og dermed danne grundlag for og forbedre mulighederne for at udbrede den europæiske regnskabsforskning.¹⁷ Vi finder det således oplagt at starte undersøgelsen med udgangspunkt i EAA's materialer. En stor del af de materialer EAA har kendskab til, er endvidere benyttet i IFAC's undersøgelser, som der ligeledes tages udgangspunkt i (nærmere herom senere).

EAA har i del III *comment letter SME standards* til discussion paper 2004 lavet en opsummering over den foreliggende regnskabsmæssige forskning/litteratur, som omhandler SMV-brugere og disse brugeres behov for regnskabsmæssige oplysninger. Hovedkonklusionen er her, at der ikke findes litteratur, som repræsenterer alle EU-medlemmer, hvorfor der mangler oplysninger om, hvem SMV brugergruppen i Europa er og hvad brugernes behov består i. EAA mener derfor, at der bør laves yderligere dybdegående forskning herom, før der skal arbejdes videre med SMV projektet. EAA har imidlertid samlet op på forskningen fra de enkelte lande, hvor der er produceret forskningsmateriale indenfor området.¹⁸

En væsentlig del af den litteratur EAA har fundet stammer fra UK, hvor der er lavet et betydeligt antal undersøgelser om differentieret rapportering for små og mellemstore virksomheder. Meget af denne litteratur omhandler små og mellemstore virksomheders brugere og disses behov for finansielle oplysninger.

Ifølge denne litteratur består den primære SMV brugergruppe af ansatte, ledere, banker, handelskreditorer og skattemyndigheder (ICAS, 1998, p.12, Collis and Jarvis, 2000, Collies et al.

¹⁷ <http://www.eaa-online.org>

¹⁸ CL72-EAA (Discussion Paper 2004), p. 1

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

2001 og desuden Riistama and Vehmanen, 2004 mht. til Finland).¹⁹ En af disse UK undersøgelser viser endvidere, at 51 pct. af de små virksomheder (ledelsen) læser konkurrenternes regnskaber, hvilket indikerer at også konkurrenterne udgør en del af brugergruppen (**Collies et al. 2001**).²⁰ Marriot and Marriot, 1999 (UK) mener, at ejerledere og banker udgør en primær brugergruppe, mens en italiensk undersøgelse (**Paolini and Demartini, 1997**) identificerer skattemyndigheder og ledelsen, som værende hovedbrugergrupperne blandt SMV-brugerne. Demartini 2005 (Italien) angiver endvidere at udbydere af venturekapital (venture capital investors)²¹ er vigtige brugere, men at disse brugeres informationsbehov er så omfattende, at de ikke kan opfyldes af ekstern regnskabsrapportering, hvorfor yderligere informationer under alle omstændigheder må produceres af virksomhederne (**Paolani, Cesaroni and Demartini, 2003**).²²

Værd at bemærke, ved de brugere der i ovennævnte undersøgelser peges på, er, at der ikke nævnes almindelige aktionærer (investorer) som en væsentlig brugergruppe. Investorerne og det internationale kapitalmarked er netop primære brugere i henhold til den shareholderorienterede internationale begrebsramme, jf. afsnit 3.3.1., hvor der argumenteres for, at dækkes aktionærernes omfattende behov, vil øvrige interessenters behov ligeledes være dækket. Det er imidlertid en almen opfattelse, at brugernes informationsbehov er heterogene. Således er der altså noget der tyder på, at der vil opstå disharmoni imellem den nuværende shareholderorienterede begrebsramme og den SMV-brugergruppe, der empirisk peges på, idet sidstnævnte ikke omfatter kapitalmarkedet, som er den primære brugergruppe i IASB's begrebsramme.

De små og mellemstore virksomheder er kendetegnet ved, at de ikke er noterede på en markedsplads, hvorfor aktierne ikke i samme grad som noterede aktier er omsættelige. Aktionærerne i små og mellemstore virksomheder er derfor ofte hovedaktionærer eller aktierne ejes af få personer/investorer eller af andre selskaber. I litteraturen skelnes endvidere mellem ejerledere og ikke-ejerledere, hvor sidstnævnte skal forstås som ejere, der er passive mht. driften af virksomheden og derfor ikke har noget med den daglige ledelse at gøre, herunder også ventureinvestors.

¹⁹ CL72-EAA (Discussion Paper 2004) p. 11

²⁰ IFAC, Micro – *Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users* (2006), pkt. 3.29

²¹ Venturekapital er en form for risikovillig kapital, som ofte udbydes af ventureselskaber, hvis formål det er, på baggrund af den viden og kompetence som følger med venturekapitalen, at tilføre virksomheden en værditilvækst, der er større end den vækst, der skyldes kapitaltilførslen. Ventureselskaber er ofte organiseret omkring en eller flere kapitalforvaltere, som forvalter indskud fra passive investorer. Center for Erhvervsøkonomisk Forskning, *Økonomiske konsekvenser af venturekapital – en litteraturoversigt* (1999), pp. 6-7

²² IFAC, Micro – *Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users* (2006), pkt. 3.34

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

UK undersøgelser viser, at ejerledere ikke opfatter det eksterne regnskab som brugbart (**Collies and Jarvis, 2000**).²³ Dette kan givetvis forklares ved, at mange ejerledere er entreprenører og derfor ikke har et tilstrækkeligt regnskabsfagligt kendskab. Der kan i forbindelse med ejerlederne argumenteres for, at disse har adgang til alle informationer i virksomheden og derfor ikke nødvendigvis bør udgøre en del af brugergruppen i henhold til en evt. regnskabsregulering af SMV-segmentet. Da vi er tilhængere af dette synspunkt, afgrænses der fra en yderligere analyse af ejerlederes behov.

I nogle lande (fx Tyskland) er skatteformål vigtige i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. Men da skattereglerne er meget forskellige på tværs af landegrænser, mener vi at det er umuligt og uhensigtsmæssigt, at en eventuel SMV-standard skal søge at tilfredsstille skattemyndigheders behov. Vi argumenterer derfor for, at skattemyndighederne ikke bør indgå i den primære SMV brugergruppe i henhold til en eventuel international regnskabsregulering for segmentet.

Konklusionen på, hvem der er potentielle regnskabsbrugere er derfor, at brugergruppen er bred og mere stakeholderorienteret end den internationale begrebsramme lægger op til. Vi finder derfor, på baggrund af ovenstående, at den primære brugergruppe indenfor SMV-segmentet i henhold til en evt. international fælles regnskabsregulering består af handelskreditorer, konkurrenter, banker, ansatte, ledere, og passive investorer. Mht. passive investorer tænkes her imidlertid på udbydere af risikovillig kapital, dvs. enkelte eller få investorer der investerer i virksomheden og ikke almindelige aktionærer, der er kendetegnet ved, at aktierne er mere omsættelige. Det er vores opfattelse, at disse passive investorer vil være vigtige brugere af SMV regnskaber, men at de endvidere vil have yderligere behov, som det eksterne regnskab ikke kan opfylde.

Selv om det ikke direkte påpeges empirisk, at kunder udgør en del af brugergruppen, mener vi at dette er tilfældet ud fra den betragtning, at vi anlægger en B2B tilgang. I en forsyningskæde vil virksomheden (producenten) vil være kunde hos sin leverandør og dermed i sin egenskab af kunde have interesse i leverandørens finansielle oplysninger med henblik på at vurdere forhold som fx leveringssikkerhed.

7.2. Niveau 2: Kvalitetskrav

Med henblik på at vurdere hvad ovennævnte brugeres behov består i, og hvilke kriterier der skaber kvalitet, tages der udgangspunkt i kvalitetshierarkiet, jf. figur 3.

²³ IFAC, *Micro – Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users* (2006), pkt. 3.30

Kvalitetshierarkiet bygger bl.a. på, at informationerne skal være relevante og pålidelige i en konkret beslutningssituation for at skabe nytte for brugeren. Den enkelte beslutningssituation er imidlertid afhængig af en konkret brugers karakteristika, illustreret i toppen af figur 3. Således er modellen egentlig møntet på konkrete brugere og konkrete beslutningssituationer. Vi finder dog på trods heraf, at modellens overordnede tankegang og betragtninger, med visse modifikationer, godt kan benyttes til at analysere SMV brugernes behov generelt.

Empirisk tages der igen udgangspunkt i materialer som EAA og IFAC har opsummeret.

7.2.1. Beslutningstagernes karakteristika og væsentlighed

Beslutningstagernes karakteristika

Essentielt er det med udgangspunkt i kvalitetshierarkiet at finde ud af, hvad der karakteriserer den ovenfor identificerede primære brugergruppe.

Handelskreditorer er karakteriseret ved, at de leverer fx råmaterialer og halvfabrikata mod betaling. Leveringen vil ofte ske med en kreditramme, hvorved handelskreditoren løber en risiko for ikke at modtage sin betaling. Handelskreditoren er derfor interesseret i, at virksomheden har likviditet og er økonomisk rentabel på kort sigt, således at vedkommende kan få sine penge hjem. Er der tale om mere permanente forretningsforbindelser, vil informationsbehovene dog være mere langsigtede. Handelskreditorens informationsbehov består derfor i indsigt i virksomhedens evne og vilje til at betale.

Kunden vil omvendt have en interesse i, at handelskreditoren kan levere. Kundens informationsbehov vedrører derfor forhold som den generelle økonomiske udvikling, produktions- og beskæftigelsesforhold m.v.

Konkurrenterne er interesserede i at læse hinandens regnskaber med det formål at opnå oplysninger om salg, indtjening, produktudvikling, likviditet osv. Disse oplysninger kan give antydninger om markedsandel og konkurrencemæssig styrke. Samfundet har ligeledes en interesse i, at konkurrenterne kan læse hinandens regnskaber, idet det kan skabe øget konkurrence og dermed lavere priser. Der er imidlertid en nedre grænse for, hvor mange oplysninger samfundet er interesseret i, at der skal være tilgængelige, idet overdreven åbenhed omkring forretningen kan skade virksomhederne.

Banken er kendetegnet ved at stille kapital til rådighed mod til gengæld at modtage vederlag i form af renter samtidig med at lån afdrages. Banken løber ligesom handelskreditoren en risiko for ikke at få sine penge hjem, og er derfor også interesseret i, at virksomheden har likviditet og er økonomisk rentabel, dog ofte på mere langsigtet basis end handelskreditoren har interesse i. Bankens informationsbehov ligner derfor handelskreditorens og for allerede bevilgede lån består

informationsbehovet i at kunne vurdere sikkerheden. Banken vil desuden i mange situationer kræve oplysninger udover det eksterne regnskab.

Ledelse og medarbejdere er kendetegnet ved, at de yder en arbejdsindsats i virksomheden og modtager vederlag i form af gager eller løn. Medarbejdere er naturligvis interesseret i, at virksomheden er økonomisk rentabel på længere sigt, men herudover er også faktorer vedrørende et godt arbejdsmiljø betydningsfulde for at medarbejderens personlige behov tilfredsstilles. Medarbejdernes informationsbehov handler derfor om forhold som løn og frynsegoder, sikkerhed i ansættelsen, uddannelse, karrieremuligheder m.v. Ledelsen har ansvaret for, at virksomheden er økonomisk rentabel, herunder om der likviditet til at betale handelskreditorer, banker og medarbejdere. Således er ledelsen udover at være en selvstændig interessegruppe den mægler, der skal sørge for, at de øvrige interessegruppers behov tilfredsstilles.²⁴

Passive investorer, der er kendetegnet ved at være udbydere af risikovillig kapital, vil antageligt indskyde kapital i virksomheden med henblik på at skabe vækst, hvorfor oplysninger om ledelsens forvaltning af kapitalen samt udviklingen i virksomheden økonomiske forhold er centrale. Da der netop er tale om risikovillig kapital, vil disse investorer dog have oplysningsbehov, der ligger ud over, hvad det eksterne regnskab kan tilfredsstille.

Væsentlighed

Vedrører oplysninger nogle af ovennævnte behov kan oplysningerne siges at overskride væsentlighedstærsklen i kvalitetshierarkiet. Oplysningerne skal imidlertid være både relevante og pålidelige for at skabe nytteværdi for brugeren og sekundært skal oplysningerne være sammenlignelige og forståelige. Sammenlignelighed og forståelighed, som er sekundære egenskaber, nedtones i denne analyse netop fordi de er sekundære og fordi det som nævnt er den overordnede tankegang i modellen der benyttes i den første delanalyse. Begreberne er imidlertid stadig vigtige, idet en international SMV standard netop er motiveret af, at brugere på tværs af landegrænser skal kunne sammenligne og forstå regnskaber aflagt efter en SMV-standard. I nedenstående afsnit er først relevanskriteriet behandlet og derefter pålidelighedskriteriet.

7.2.2. Relevans og pålidelighed

Relevans

Relevans er i kvalitetshierarkiet inddelt i tre områder hhv. aktualitet, feedbackværdi og prognose-, kontrol- og fordelingsopgaver. Kravet om aktualitet giver sig selv, idet uaktuel information ikke er brugbart. Der kan generelt sættes spørgsmålstejn ved aktualiteten af det

²⁴ Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), pp. 33-40

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

eksterne regnskab, da dette er bagudrettet og endvidere først endelig færdiggøres flere måneder efter balancedagen.

De ovennævnte interessenters behov kan inddeles i 3 opgaver, hhv. prognoseopgaven, kontrolopgaven og fordelingsopgaven. Prognoseopgaven tager udgangspunkt i, at fx handelskreditorer, banker og medarbejdere allokerer deres ressourcer på baggrund af forventninger til virksomheden fremtidige indtjening, likviditet, risiko m.v. I årsrapporten efterspørger de derfor oplysninger, der giver sikkerhed om disse forhold. Feedbackværdi er knyttet til prognoseopgaven og handler om, at brugeren af finansielle oplysninger har mulighed for at bekræfte eller korrigere tidligere forventninger. Kontrolopgaven er derimod bagudrettet og omfatter brugernes interesse i, at ledelsen forvalter de ressourcer som tilflyder virksomheden og bindes i virksomheden på en forsvarlig måde. Fordelingsopgaven er rettet mod de beslutninger, der træffes internt i virksomheden af ledelsen/bestyrelsen og vedrører beslutninger om overskuddets anvendelse, fx til bonus til ledelse eller andre medarbejdere.²⁵

Empirisk argumenterer Riistama and Vehmanen (Finland) for, at SMV-brugernes behov er forskellige fra de behov, som brugerne af noterede virksomheders regnskabs har. Bl.a. mener de, at virksomhedens værdi på et givet tidspunkt i mindre grad er relevant for en SMV-bruger i forhold til oplysninger om virksomhedens profitabilitet og evne til at genere positive pengestrømme. Dette hænger givetvis sammen med, at SMV-virksomheder er karakteriseret ved at aktierne ikke er omsættelige på en offentlig markedsplads. ICAS 1998 (UK) peger ligeledes på, at SMV-brugerne har behov for oplysninger om profitabilitet, solvens, tidligere begivenheder, fremtidige forventninger og kvalitet i ledelsen.²⁶ Det påpeges endvidere, at virksomheder i SMV gruppen har begrænset fokus på profitmaksimering og vækst, som er i stor fokus blandt de noterede virksomheder og at der blandt SMV'erne fokuseres mere på overlevelse og stabilitet (**Collis and Jarvis, 2000, Hamilton and Lawrence, 2001**).²⁷

Disse undersøgelser indikerer således, at især prognoseopgaven er central for den identificerede brugergruppe, men at der også er fokus på kontrolformål som fx kvalitet i ledelsen. Herudover antydes det, at kravet om aktualitet kun tillægges begrænset betydning, idet virksomhedens værdi på et givet tidspunkt bl.a. pga. aktiernes begrænsede omsættelighed ikke er relevante for brugerne.

²⁵ Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), p. 42, p.171

²⁶ CL72-EAA (Discussion Paper 2004), p. 11

²⁷ CL72-EAA (Discussion Paper 2004), p. 15

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Mht. til brugergruppernes nytte af eksterne finansielle oplysninger viser undersøgelserne uoverensstemmende resultater. Dugdale et al. (1998) (UK), peger på at det eksterne regnskab er en brugbar informationskilde til ledelsesmæssige formål i meget små virksomheder, men at denne brugbarhed falder i takt med, at virksomhederne bliver større, og dermed er i besiddelse af mere specifikke informationssystemer. I henhold til kvalitetshierarkiet kan dette forklares ved relevanskriteriet; jo mere specifikke oplysningerne er, i forhold til en given beslutningssituation, jo mere relevante bliver de og herved skabes en større nytte for brugeren. Omtalte resultater understøttes af Collies et al. (2001) (UK) og Paolini et al. (1999) (Spanien). For SMV gruppen som helhed finder Collis and Jarvis 2002 (UK) imidlertid, at ledelsen ikke opfatter det eksterne regnskab som brugbart i forhold til andre informationer, så som det interne regnskab, pengestrømsoplysninger, budgetter og bankoplysninger. Dette synspunkt bakkes op af John and Heales 2000 (UK).²⁸ Det kan således konkluderes, i henhold til ledelsen, at når mere specifikke oplysninger er tilgængelige i virksomheden nedprioriteres det eksterne regnskab i kraft af, at der findes andre oplysninger i virksomheden som er mere relevante.

Alle de ovenfor nævnte empiriske undersøgelser understreger imidlertid, at det største problem for de regnskabsregulerende organer er, at der er et stort gab i litteraturen om SMV brugerne. Fx er det ikke undersøgt, hvorledes kreditorer og andre brugere benytter eksterne regnskabsoplysninger. Jarvis 1996 peger på, at manglen på en markedspris på virksomheder, som ikke er noteret på en markedsplads, betyder, at de eksterne finansielle oplysninger bliver mere vigtige for SMV-brugere end de gør for brugere af noterede virksomheders regnskaber, hvor markedsdataene er mere objektive. I henhold til kvalitetshierarkiet kan de finansielle oplysninger således sige at være mere relevante for SMV brugerne pga. en mangel på mere pålidelige og verificerbare markedsdata. Jarvis 1996, Dugdale 1998, Collis and Jarvis 2000 advarer, på baggrund af den manglende forskning om brugerne og deres behov mod, at lave en forhastet deregulering i forhold til fuld IFRS på SMV området, idet en sådan kan skabe yderligere informationsasymmetri i forhold til fuld IFRS, samt have ødelæggende effekter for investeringer og væksten i SMV-segmentet. Collis et al. 2000:182 understreger vigtigheden af, at en deregulering i forhold til fuld IFRS bør være motiveret af at skabe en regulering, der har større nytteværdi for brugerne, og ikke udelukkende er motiveret af at nedbringe omkostningerne.²⁹

²⁸ CL72-EAA (Discussion Paper 2004), p. 12

²⁹ CL72-EAA (Discussion Paper 2004), pp.12-13

Pålidelighed

Pålidelighed er en egenskab, der er svær at diskutere på et generelt niveau i forhold til den identificerede brugergruppes behov. Ikke desto mindre er betragtninger herom vigtige, hvorfor vi vælger at uddybe det teoretiske indhold heraf.

Pålidelighed består af hhv. verificerbarhed, repræsentativ gyldighed og neutralitet. Ideelt set skal oplysninger være "sande", dvs. i overensstemmelse med kendsgerningerne. Årsrapporten indeholder imidlertid en række skøn der gør, at der ikke findes nogen objektiv sandhed. Man søger derfor at øge graden af pålidelighed ved at gøre oplysningerne verificerbare, dvs. at de kan efterprøves af uafhængige parter. Repræsentativ gyldighed handler om, at man måler de fænomener, man ønsker at måle. Da årsrapporten kun udgør en delmængde af en større helhed, er det vigtigt, at de oplysninger der medtages, er repræsentativt gyldige for helheden. Når en virksomhed således, via fx et videnregnskab under supplerende beretninger, søger at tiltrække nye medarbejdere, indebærer kravet om repræsentativ gyldighed, at såvel positive som negative forhold skal medtages. Herved er der ved dette kriterium en direkte sammenhæng til relevanskriteriet. Gennem de senere år er udviklingen gået mod, at kravet om verificerbarhed nedtones, for i stedet at lægge mere vægt på repræsentativ gyldighed. Herved åbnes der mulighed for at inddrage relevante, men meget subjektive data i årsrapporten. Repræsentativ gyldighed hænger derfor også tæt sammen med neutralitet, som handler om, at regnskabsinformationer ikke må give et farvet resultat.³⁰

Empirisk er det som sagt svært at sige noget om pålideligheden generelt, idet dette begreb i høj grad afhænger af konkrete oplysninger og målinger. I forhold til analysen af SMV-brugernes generelle behov, er det derfor relevanskriteriet, der er det dominerende. Meget relevante informationer, som kun kan måles upålideligt vil imidlertid ikke have nogen nytteværdi for brugerne.

Spørgsmålet om, hvad der bør vægtes højest af repræsentativ gyldighed (og relevans) og verificerbarhed har været genstand for en lang debat gennem de seneste år. Som sagt er tendensen gennem de seneste år, at repræsentativ gyldighed vægtes højest. Dette ses bl.a. af IASB's arbejder på at opdatere begrebsrammen *Conceptual Framework*. Af arbejdsrapiret *Conceptual Framework—Phase A: Objective and Qualitative Characteristics* (marts 2008) fremgår det, at relevans og repræsentativ gyldighed er fundamentale egenskaber, mens verificerbarhed, sammenlignelighed, aktualitet og forståelse er egenskaber, som skal komplementere de fundamentale egenskaber.³¹

³⁰ Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), pp. 170-173

³¹ http://www.fasb.org/project/cf_phase-a.shtml

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Brugergruppen

På baggrund af, den i EAA rapporten, gengivne forskning, mener vi, at den primære SMV – brugergruppe udgøres af handelskreditorer, kunder, konkurrenter, banker, ansatte, ledere, og passive investorer. Overordnet er konklusionen i EAA-rapporten, at brugerne i SMV-gruppen har andre oplysningsbehov end brugerne af store noterede virksomheders finansielle oplysninger. Der kan argumenteres for, at aktualitet (dagsværdier) i henhold til omsætteligheden af aktierne er vigtigere for aktionærer, der er den primære brugergruppe i de noterede virksomheder, mens prognoseopgaven derimod er meget central for SMV-brugerne. Dette underbygges af, at undersøgelser fra bl.a. UK indikerer, at oplysninger om virksomhedens profitabilitet og evne til at generere positive pengestrømme vurderes vigtige, mens oplysninger om virksomhedens værdi på et givet tidspunkt er mindre relevant. Meget mere præcis end det er rapporten imidlertid ikke mht. hvem der reelt er brugere, og hvad disses behov består i. Dette begrundes bl.a. i den manglende forskning på området. Herudover påpeges det i rapporten, at presset for en international regnskabsregulering for SMV segmentet ofte er drevet af akademikere og praktikere, mens producenter og brugere ikke har deltaget i debatten (**Harvey and Walton, 1996**).³²

Mht. praktikere har de store internationale revisionsfirmaer, herunder PWC, Ernst & Young, Deloitte, KPMG, BDO og Grant Thornton alle i comment letters til udkast til IFRS for SMV givet entydigt udtryk for, at de mener der er et behov for en SMV standard. Der er blandt disse aktører general enighed om, at målgruppen for en SMV-standard, dvs. alle virksomheder, som ikke har offentlighedens interesse, er for bred. EAA-Rapporten konkluderer, i tråd hermed, endvidere, at der indenfor SMV-segmentet er betydelige forskelle på brugernes behov. Sidstnævnte problemstilling har IFAC taget op til nærmere behandling.

IFAC (International Federation of Accountants) er den globale organisation for regnskabsprofessionen, hvilket betyder, at IFAC er talerør for den internationale profession i en lang række sammenhænge.³³ I forbindelse med IASB's arbejde på en SMV-standard, har IFAC i december 2006 udarbejdet en rapport om producenter og brugere af mikrovirksomheders finansielle oplysninger; *Micro-Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users*. Rapporten er motiveret af en bekymring om, at IASB's foreslåede SMV-standard måske ikke er velegnet for de mindste virksomheder indenfor SMV-spektret. Mikrovirksomheder defineres i den forbindelse som virksomheder med under 10 ansatte (incl. virksomheder uden ansatte).

³² CL72-EAA (Discussion Paper 2004), p. 9

³³ Kiertzner, Lars, *Håndbog i årsrapport* (2004), p. 19

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Meget af den litteratur, som rapporten henviser til vedrører imidlertid hele SMV-segmentet, idet mikrovirksomhederne forskningsmæssigt oftest har været opslugt i dette segment. Den litteratur, der henvises til, er derfor for en stor dels vedkommende den samme, som den litteratur EAA har benyttet. Konklusionen i ovennævnte rapport lyder som følger:

*"The findings of this paper indicate that very little research has been previously conducted looking specifically at micro-entities as these tend to be subsumed in the term SME. Furthermore much of the published literature is restricted to studies conducted in developed countries and does not reflect the very different environment in which micro-entities operate in developing, emerging or transition economies. This gap in the literature indicates that this is an area that is ripe for further in-depth examination and research."*³⁴

Som reaktion på de ovennævnte resultater iværksatte IFAC en empirisk undersøgelse af mikrovirksomheders brugere og producenters behov. Denne empiriske undersøgelse er i januar 2008 mundet ud i rapporten: *Micro-Entity Financial Reporting: Some Empirical Evidence on the Perspectives of Preparers and Users*.

Undersøgelsen bygger på empiri fra primært London og Nairobi, dog suppleret med empiri fra Italien, Polen og Uruguay. Selv om rapporten således ikke er globalt repræsentativ, repræsenteres både et U-land og et I-land. Det empiriske grundlag er udarbejdet på baggrund af tre primære interessentgruppers synspunkter – hhv. ejere, långivere og producenter (ledelse). UK er kendetegnet ved, at IFRS er indført for noterede virksomheder, mens Kenya derimod er kendetegnet ved at have indført fuld IFRS, som har været anvendelig for både noterede og unoterede virksomheder siden 1999. UK er endvidere kendetegnet ved, at der allerede eksisterer en national vejledning *Financial Reporting Standard for Smaller Entities* (FRSSE) for små selskaber.³⁵ Danmark kan på flere måder relateres til UK; 1) IFRS er indført for noterede virksomheder i Danmark, 2) Årsregnskabsloven er balanceorienteret i overensstemmelse med den angelsaksiske tradition og 3) i Danmark eksisterer der ligeledes en regnskabsvejledning for mindre virksomheder, denne kan dog ikke direkte sammenlignes med FRSSE (nærmere herom i producentanalysen).

Konklusionen i ovennævnte undersøgelse er bl.a., at respondenterne i UK generelt er tilbageholdende mht. at støtte en international standard, som omfatter mikrovirksomhederne,

³⁴ IFAC, *Micro-Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users* (2006), p. i

³⁵ IFAC, *Micro-Entity Financial Reporting: Some Empirical Evidence on the Perspectives of Preparers and Users* (2008), p. 6

idet de opfatter tiltaget som et yderligere reguleringsniveau i forhold til FRSSE, der kun vil bidrage med en marginal yderligere nytteværdi i forhold til FRSSE. I Kenya støtter respondenterne derimod en international regulering for mikrovirksomhederne, måske fordi der ikke eksisterer en vejledning, som der gør i UK. Således giver denne undersøgelse ikke noget entydigt svar på, hvorvidt brugerne af mikrovirksomheders regnskaber er tilhængere af et fælles internationalt regelsæt. Der kan imidlertid argumenteres for, at Danmark mht. reguleringen af regnskabsområdet ligner UK på så mange punkter, at det må formodes at lignende resultater ville fremkomme, såfremt en tilsvarende undersøgelse blev udført blandt mikrovirksomheder i Danmark.³⁶

Sammenholdes således resultaterne fra UK med pointen i EAA rapporten om, at presset for en international regulering ofte drives af praktikere og akademikere, er der meget der tyder på, at der ikke blandt mikrovirksomhedernes brugere findes et behov for en international regnskabsregulering. Synspunktet forstærkes af det faktum, jf. producentanalyse, at det kun er de færreste af mikrovirksomhederne, der agerer internationalt.

7.3. Opsummering

På baggrund af ovenstående er det vores opfattelse, at den primære SMV-brugergruppe i henhold til en evt. udformning af et fælles internationalt regelsæt består af handelskreditorer, kunder, konkurrenter, banker, ansatte, ledere og passive investorer. Selv om forskningen om brugerne og brugernes behov er mangelfuld, peges der i retning af, at især prognoseopgaven har betydning for de omtalte brugere. Herunder oplysninger om virksomhedens evne til på sigt at have en profitabel forretning og skabe positive pengestrømme. Der er endvidere forskningsmæssigt samt i revisorbranchen enighed om, at det vil være at favne for bredt, at en SMV-standard skal omfatte alle virksomheder, som ikke har offentlighedens interesse. Undersøgelser fra UK, som på mange måder i regnskabsreguleringshenseende ligner Danmark, indikerer, at der ikke blandt brugere af mikrovirksomheder er et behov for en international standard.

Essentielt i kvalitetshierarkiet er imidlertid, at den nytteværdi som brugeren opnår ikke må overstiges af den omkostning, som producenten har ved at fremstille regnskabet. Næste skridt er derfor at analysere hvem producenterne er, og hvad deres behov består i.

³⁶ IFAC, *Micro-Entity Financial Reporting: Some Empirical Evidence on the Perspectives of Preparers and Users* (2008), p. 9

8. Regnskabsproducenter indenfor SMV gruppen

I analysen af regnskabsproducenterne indenfor SMV gruppen og deres behov lægges ud med en analyse af, hvem producenterne indenfor gruppen er, og hvad deres karakteristika er. Dernæst analyseres deres behov ud fra de tre kriterier i operationaliseringen; omkostninger, kvalitet og hensyn til konkurrenceevnen.

8.1. Hvem er regnskabsproducenter indenfor SMV gruppen?

I analysen af, hvem producenterne indenfor SMV gruppen er, tages udgangspunkt i statistikker og undersøgelser af virksomhederne i SMV gruppen. De undersøgelser, der tages udgangspunkt i, er til dels de samme som beskrevet ovenfor under analysen af brugerne, hvorfor organisationerne bag og hensigterne med de rapporter som genbruges, ikke vil blive beskrevet nærmere.

Virksomheder i både EU og Danmark defineres ud fra de kvantitative kriterier; omsætning, balancesum og antal ansatte. Disse kriterier afgør, hvorvidt en virksomhed skal defineres som lille, mellemstor eller stor.

Ifølge EU's 4. selskabsdirektiv³⁷ defineres små og mellemstore virksomheder således:

- Ved mellemstore virksomheder forstås virksomheder, som beskæftiger under 250 personer, og som har en årlig omsætning på ikke over 35 mio. EUR eller en årlig samlet balancesum på ikke over 17,5 mio. EUR.
- Ved små virksomheder forstås virksomheder, som beskæftiger under 50 personer, og som har en årlig omsætning på under 8,8 mio. EUR eller en samlet årlig balancesum på ikke over 4,4 mio. EUR.³⁸

EU kommissionen har lavet en undersøgelse, der viser, at SMV'erne i praksis udgør 99 pct. af virksomhederne i EU og de står for to tredjedele af alle jobs i den private sektor.³⁹ Størstedelen af SMV'erne er mikrovirksomheder med under 10 ansatte, mens de mellemstore virksomheder udgør under 1 pct. af alle virksomheder i 2001 (**Jaruga and Fijalkowska, 2004**).⁴⁰

³⁷ Senest ændret 14. juni 2006

³⁸ EU, Rådets 4. Selskabsdirektiv, art. 11 og art. 27

³⁹ Europa Kommissionen, *SMV'erne i første række* (2007). I undersøgelsen er små virksomheder defineret som virksomheder med under 50 ansatte og mellemstore virksomheder som virksomheder med under 250 ansatte.

⁴⁰ CL72-EAA (Discussion Paper 2004) p. 8

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

I Danmark inddeles virksomheder i regnskabsklasser alt efter deres størrelse. Små og mellemstore virksomheder defineres i Danmark, som virksomheder i hhv. regnskabsklasse B (små) og regnskabsklasse C-mellemstor i overensstemmelse med årsregnskabslovens definitioner. Klasse B og klasse C-mellemstor defineres i forhold til nedenstående størrelsesgrænser.

Tabel 1: Regnskabsklasse B og regnskabsklasse C - mellemstor

	Regnskabsklasse B	Regnskabsklasse C – mellemstore
Balancesum	0-29 mio.	30-119 mio.
Nettoomsætning	0-58 mio.	59-238 mio.
Antal ansatte	0-50	50-250

Det vil sige, at efter danske termer kan alle virksomheder med op til 250 ansatte, 238 mio. i nettoomsætning og 119 mio. i balancesum defineres som SMV'er. Det er dog et krav, at virksomheden er et selskab. Det betyder, at virksomheder drevet i personligt regi ikke betegnes som en klasse B eller C-mellemstor virksomhed, men som en klasse A virksomhed og er dermed ikke en del af SMV gruppen. Derudover er de børsnoterede og finansielle virksomheder automatisk klasse D virksomheder, da disse antages at have offentlighedens interesse, og hører derfor heller ikke med i SMV gruppen, selvom de måske rent størrelsesmæssigt er klasse B eller C-mellemstor.

På nuværende tidspunkt er et ændringsforslag til årsregnskabsloven under behandling, hvilket også indebærer ændringer af størrelsesgrænserne for virksomhedsklasserne med henblik på at harmonisere årsregnskabsloven i forhold til EU. Dette forslag indebærer en forhøjelse af størrelsesgrænserne for omsætning og balancesum på 20 pct., således at disse stemmer overens med de størrelsesgrænser, som findes i 4. selskabsdirektiv. Antal ansatte er ikke en del af ændringsforslaget.⁴¹ Dette gør, at en endnu større del, at de danske virksomheder i fremtiden vil høre ind under SMV gruppen, hvis ændringsforslaget vedtages.

Også i Danmark udgør SMV'er størstedelen af det samlede antal virksomheder, som det også er tilfældet i EU generelt. Nedenstående figur viser fordelingen af virksomheder i Danmark efter størrelse på baggrund af antal ansatte.

⁴¹ Økonomi- og Erhvervsministeriet, Lovforslag L 100 fremsat 12. marts 2008

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Tabel 2: Virksomheder fordelt efter størrelse (2004)⁴²

	Antal fuldtidsansatte						
	0	1-9	10-19	20-49	50-99	100 +	I alt
Antal virksomheder	156.361	102.813	12.309	7.203	2.136	2.146	282.968

Heraf ses, at kun en meget lille del af de danske virksomheder falder uden for den danske (og europæiske) definition af SMV'er på baggrund af deres størrelse. Kun ca. 8 pct. af alle virksomheder i Danmark har over 100 ansatte og da SMV i henhold til både EU's og den danske definition, defineres som virksomheder med under 250 ansatte betyder dette, at kun en meget lille del af danske virksomheder går ind under definitionen af store virksomheder. Omvendt er 92 pct. af virksomhederne mikrovirksomheder (under 10 ansatte). Det skal dog påpeges, jf. ovenfor, at også størrelseskriterier vedr. balancesum og omsætning er afgørende i forhold til definitionerne, hvorfor ovennævnte fordeling på baggrund af antal ansatte kun udgør et pejlemærke mht. til andelen af store virksomheder.

Der er i ovenstående heller ikke taget hensyn til, at virksomheder drevet i personligt regi ikke indgår i SMV gruppen, og de børsnoterede og finansielle virksomheder heller ikke er en del af denne gruppe.

Der er dog delte meninger omkring det at opdele virksomheder efter størrelse, da flere mener, at det ikke er ideelt at opdele efter kvantitative kriterier, da virksomhedernes størrelse er relativ, og også afhænger af andre faktorer såsom fx branche (Bollen, 1996).⁴³

På trods af ovenstående kritik mod definitionerne af SMV'er i hhv. Danmark og EU, er der dog behov for nogle objektive kriterier at opdele virksomheder efter, da det vil være en umulig opgave rent subjektivt at skulle vurdere samtlige virksomheder og deres individuelle behov på baggrund af kvalitative kriterier. Årsregnskabsloven åbner dog op for, at man som f.eks. klasse B virksomhed, kan følge kravene til den større klasse C-mellemstor virksomhed, såfremt dette giver et mere retvisende billede af virksomheden.⁴⁴

Hvis virksomhederne udelukkende vurderes efter de størrelseskriterier, som fremgår af hhv. 4. selskabsdirektiv og ÅRL, er andelen af SMV'er, i såvel EU som Danmark, markant. SMV virksomhederne dækker en bred gruppe af virksomheder, fra helt små mikrovirksomheder til

⁴² Danmarks Statistik, *Statistisk Årbog 2007*, p. 245

⁴³ CL72-EAA (Discussion Paper 2004), p. 17

⁴⁴ Kiertzner, Lars, *Håndbog i årsrapport* (2004), p. 77

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

store virksomheder med op til 250 ansatte. Dette spænd i virksomhedsstørrelse, vil alt andet lige betyde, at der indenfor SMV gruppen er stor forskel på virksomhedernes karakteristika.

I den ene ende af spektret findes de helt små mikrovirksomheder. Mikrovirksomheder er virksomheder med under 10 ansatte.⁴⁵ Disse virksomheder består oftest af holdingselskaber og ejerledede selskaber, hvor ejeren af virksomheden tillige står for den daglige ledelse.

Kendetegnet ved denne gruppe af virksomheder er, at det oftest er ejerlederen selv eller en ekstern bogholder, som står for udarbejdelse af virksomhedens regnskab og selskaberne har dermed ikke en intern funktion til at varetage denne opgave.⁴⁶ En undersøgelse fra UK viser, at 57,2 pct. af de små ejerledede selskaber har en ekstern bogholder til at udarbejde regnskabet.⁴⁷

En problematik omkring det, at det eksterne regnskab udarbejdes internt af ejerlederen selv er, at der er en tendens til manglende fokus på det finansielle regnskab og budgetter, som grunder i ejerlederens manglende kompetencer og viden inden for regnskabsområdet (**UNCTAD, 2002, Nayak and Greenfield, 1994**).⁴⁸

I den anden ende af SMV gruppen befinder de store klasse C-mellemstore virksomheder sig. Det er virksomheder med op til 250 ansatte og en omsætning på op til 238 mio. og en balancesum på op til 119 mio. Denne størrelse virksomhed er langt mere kompleks end mikrovirksomheder. Der er tit flere ejere i en sådan virksomhed, og der er oftest forskel på ejeren og den daglige ledelse. I disse virksomheder findes der, som regel, en intern regnskabsfunktion, som varetager virksomhedens bogføring.

Ovenstående underbygger vores formodning om, at der er stor forskel på virksomhederne indenfor SMV gruppen.

Spørgsmålet er dernæst, om det, set fra producentens side, er muligt, at udarbejde en international regnskabsstandard, og om der er brug for en sådan indenfor denne mangfoldige gruppe af virksomheder. For at kunne besvare dette, er det nødvendigt at finde ud af, om SMV virksomhederne overhovedet har international samhandel, da dette må antages at være et hovedkriterium for at efterspørge en international regnskabsstandard. Til undersøgelse af internationaliseringen blandt SMV virksomheder tages udgangspunkt i rapporten

⁴⁵ IFAC, *Micro-Entity Financial Reporting: Some Empirical Evidence on the Perspectives of Preparers and Users* (2008), p. 6

⁴⁶ IFAC, *Micro-Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users* (2006), p. 13

⁴⁷ IFAC, *Micro-Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users* (2006) p. 14

⁴⁸ IFAC, *Micro-Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users* (2006) p. 13

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

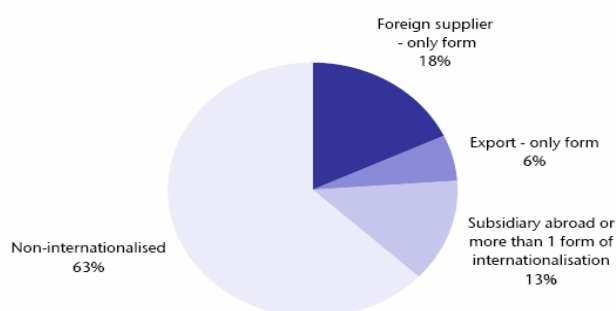
Internationalisation of SME's som er udgivet af EU kommissionen. Ved brug af rapporten forudsættes det, at det samme mønster gør sig gældende i Danmark.

EU Kommissionen har i de seneste år udgivet en række rapporter, som giver et overblik over strukturen og udviklingen i SMV-sektoren med fokus på udvalgte områder. Senest er udgivet 2003 Observatory of European SME's (Highlights from the 2003 Observatory). Undersøgelsen bygger på 7.837 interviews. I rapportens kapitel 7 er hovedpunkter fra rapporten *Internationalisation of SME's* gengivet. Denne undersøgelse er udarbejdet med baggrund i antal ansatte i virksomheden.⁴⁹

Undersøgelsen viser, at den mest almindelige form for internationalisering er relationer med udenlandske leverandører. 30 pct. af SMV'erne har sådanne relationer. Den anden mest udbredte form for internationalisering er eksport (udenlandske kunder), som omfatter 18 pct. af SMV'erne. 3 pct., af de i undersøgelsen omfattede SMV'er, har en eller anden form for samarbejde med udenlandske SMV'er og yderligere 3 pct. har etableret udenlandske filialer eller datterselskaber.⁵⁰

I nedenstående figur ses udbredelsen af de forskellige internationaliseringsformer blandt SMV'erne. Udbredelsen er opdelt på de forskellige måder, som virksomhederne er internationaliserede, herunder en separat kategori, for de virksomheder der er internationaliserede på mere end én måde.⁵¹

Figur 5: Internationaliseringen blandt SMV⁵²

⁴⁹ Europa Kommissionen, 2003 Observatory of European SME's – Highlights from the 2003 Observatory

⁵⁰ Europa Kommissionen, 2003 Observatory of European SME's – Highlights from the 2003 Observatory, p.27

⁵¹ Europa Kommissionen, 2003 Observatory of European SME's – Highlights from the 2003 Observatory p.27

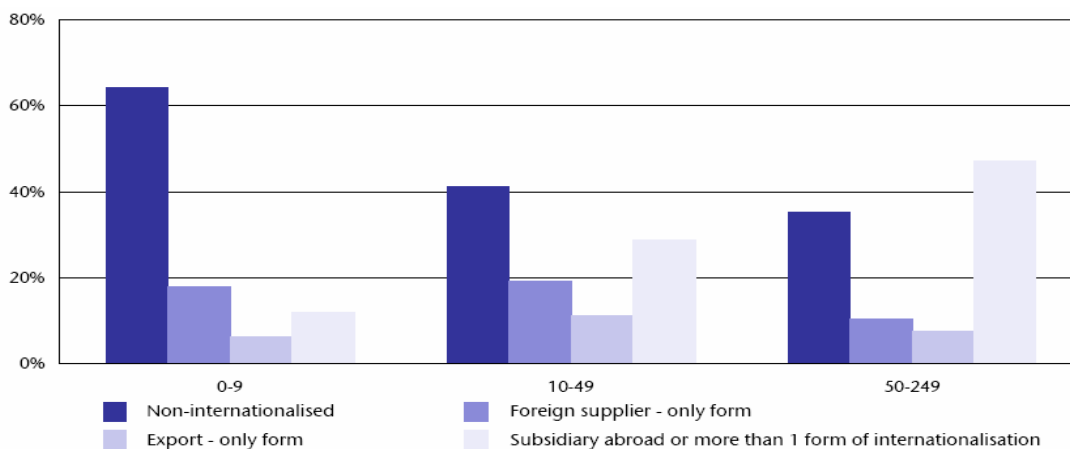
⁵² Europa Kommissionen, 2003 Observatory of European SME's – Highlights from the 2003 Observatory, p. 27

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Det er værd at bemærke, at hele 63 pct. af SMV'erne i 2003 slet ikke er internationaliseret på nogen måder. Dette hænger givetvis sammen med, at en stor del af SMV'erne er meget små. Af undersøgelsen fremgår det, at 92 pct. af virksomhederne er mikrovirksomheder (0-9 ansatte), 7 pct. er små virksomheder (10-49 ansatte), mens kun 1 pct. er mellemstore virksomheder (50-249 ansatte).⁵³

Undersøgelsen viser dog, at større virksomheder indenfor SMV-gruppen oftere er internationaliseret på en af de ovennævnte måder end de mindre virksomheder indenfor SMV-gruppen. Dette er illustreret i nedenstående figur.

Figur 6: Internationalisering blandt SMV'er fordelt efter antal ansatte⁵⁴

Heraf fremgår det, at over 60 pct. af mikrovirksomhederne slet ikke er internationaliseret, mens dette kun er tilfældet for hhv. godt 40 pct. af de små virksomheder og ca. 35 pct. af de mellemstore virksomheder. Endvidere ses det, at markant flest af de mellemstore virksomheder har etableret dattervirksomheder eller er internationaliserede på mere end én måde.

Man kan således konkludere, at producenterne i SMV gruppen udgøres af en bred gruppe af virksomheder, som størrelsesmæssigt spænder helt fra 0 til 250 ansatte og denne størrelse spiller ind på graden af internationalisering. Mens de helt små mikrovirksomheder kun i meget lille grad interagerer internationalt øges internationaliseringen i takt med, at virksomhedens størrelse forøges. Sammenholdt med, at 92 pct. af de danske virksomheder hører under betegnelsen mikrovirksomheder betyder det, at der er en meget begrænset internationalisering af de danske SMV'er.

⁵³ Europa Kommissionen, 2003 *Observatory of European SME's – Highlights from the 2003 Observatory*, p. 9

⁵⁴ Europa Kommissionen, 2003 *Observatory of European SME's – Highlights from the 2003 Observatory*, p. 28

8.2. Producenternes behov for en international regnskabsstandard

For at kunne vurdere producenterne behov for en international regnskabsstandard tilegnet små og mellemstore virksomheder tages udgangspunkt i de kriterier, som er listet op i operationaliseringen som væsentlige for producenterne i forbindelse med regnskabsaflæggelse. Det være sig; omkostninger, kvalitet (set i forhold til omkostningerne forbundet hermed) og hensyn til konkurrenceevnen. I den forbindelse antages det, at producenten har et behov, hvis denne kan opnå fordele på bekostning af de ovenstående faktorer, den såkaldte cost/benefit betragtning.

8.2.1. Omkostninger

Omkostningsperspektivet skal ses i sammenhæng med, at producenterne ønsker en vis kvalitet i deres regnskabsaflæggelse, således at brugerne får en nytteværdi ud af de oplysninger, som regnskabet frembringer og dermed skaber en effekt for producenten i form af, at det kan påvirke brugerens handlemåde i konkrete situationer til gavn for producenten. I forbindelse med afvejningen mellem kvalitet og omkostninger er der en nedre omkostningstærskel, som ikke må overstiges, da det i så fald giver producenten unødige omkostninger i forhold til den nytteværdi brugeren får af det finansielle regnskab.⁵⁵ Producenten har således kun en interesse i en international regnskabsstandard, såfremt dette ikke medfører unødige omkostninger.

I forbindelse med de undersøgelser, der er lavet omkring SMV'er, har omkostningsspørgsmålet for producenter også været vendt. Er producenterne villige til at betale den pris det koster at følge en fælles international standard frem for de nuværende nationale reguleringer, og vil nytteværdien for brugerne og dermed den effekt som producenterne oplever, overstige de omkostninger der er forbundet hermed?

Der er ikke lavet undersøgelser om danske virksomheder inden for området. Der er dermed ikke noget empirisk materiale på, hvorledes danske virksomheder ser på den omkostning, det er, at udarbejde regnskab. Derimod er der, som nævnt i analysen af brugerne, lavet adskillige undersøgelser i bl.a. UK og Polen, som der tages udgangspunkt i.

En undersøgelse fra Polen viser bl.a., at selv meget simpel regnskabsaflæggelse bliver opfattet af producenterne som en kostbar og tidskrævende proces, hvor den nytteværdi, og dermed den effekt som producenten oplever, ikke vejer op på de omkostninger producenten har haft i

⁵⁵ Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), p. 70.

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

forbindelse med udarbejdelsen af regnskabet. (**Jaruga and Fijalkowska, 2004**).⁵⁶ Ud fra denne betragtning vil det ikke være i producenternes interesse, at lave yderligere krav, som de skal leve op til, da det blot vil være en omkostning at skulle implementere denne.

Et andet syn på denne problematik vedrørende nytteværdien i forhold omkostningerne er behandlet i en UK undersøgelse som peger på, at jo mindre en virksomhed er, jo mindre fordel kan producenterne drage af den nytteværdi, som brugerne opnår (**Keasey and Short, 1990**).⁵⁷ Andre empiriske undersøgelser peger ligeledes på, at virksomhedernes størrelse er en relevant faktor, når man ser på afvejningen mellem omkostninger og nytteværdi, og at fordelene af brugerens nytteværdi, for det meste tilflyder selskaber med en omsætning på over £ 1 mio. (ca. 10 mio. dkr.), mens regnskabsaflæggelsen kan føles som en urimelig omkostning for de selskaber, som har omsætning herunder, da de ikke opnår de samme fordele herved som større selskaber (**Collis and Jarvis, 2000**).⁵⁸ Der er dermed indikationer på, at de større virksomheder drager større fordele af den nytteværdi, som brugeren opnår, som følge af det eksterne regnskab, og det antages herudfra, at de på den baggrund tillige vil have nemmere ved at overvinde den omkostning det er, at skulle implementere en fælles international regnskabsstandard.

For SMV'er er der kun begrænset brug for at kunne sammenligne internationalt (**Haller, 2003**).⁵⁹ hvilket stemmer overens med ovenstående analyse af internationaliseringen, da kun en begrænset del af SMV'erne agerer internationalt, taget i betragtning, at langt størstedelen af selskaberne er mikrovirksomheder. Ud fra dette synspunkt, vil det kun være en omkostning for mikrovirksomhederne, da de ikke vil kunne drage nytte af at kunne sammenligne internationalt.

Som ovenfor nævnt i analysen af brugerne, er der i UK en standard for mindre virksomheder, FRSSSE. Dette er en standard, hvor der er lempet på notekravene i forhold til den nationale standard, som de store selskaber i UK følger (herefter benævnt fuld UK standard). Indregning og måling er derimod på samme præmisser, som i den fulde UK standard. Dvs. det giver stadig det fundamentale retvisende billede, men standarden er mere en kosmetisk lempelse end en fundamental.⁶⁰ Regnskabsvejledning for mindre virksomheder, som vi har i Danmark, er derimod et supplement til årsregnskabsloven og stiller dermed en række yderligere krav i forhold til udgangspunktet, hvorfor denne vejledning ikke direkte kan sammenlignes med FRSSSE.

⁵⁶ CL72-EAA (Discussion Paper 2004) p. 9

⁵⁷ CL72-EAA (Discussion Paper 2004) p. 10

⁵⁸ CL72-EAA (Discussion Paper 2004) p. 10

⁵⁹ CL72-EAA (Discussion Paper 2004) p. 14

⁶⁰ CL72-EAA (Discussion Paper 2004) p. 10

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

I en empirisk undersøgelse af Institute of Chartered Accountants of Scotland (ICAS), havde 49 selskaber ud af 100 taget FRSSE i brug, mens 51 ikke havde. For disse 51 selskabers vedkommende, ville implementering af den lempeligere standard ikke have væsentlig indflydelse på deres notekrav, og de ville dermed ikke opnå de lempelser, som var påtænkt i forbindelse med udarbejdelsen af standarden for mindre virksomheder.⁶¹

Dette indikerer, at det ikke er nok blot med notelempelser i en fælles international standard. Dette indikerer, at det er nødvendigt, hvis der skal udarbejdes en fælles international standard at lave lempelser i forhold til indregning og måling i forhold til de krav, der er til de større virksomheder, således at omkostningerne mindskes. Dette kræver imidlertid en ændring af begrebsrammen så denne tilpasses brugernes behov for informationer og dermed de krav de stiller til indregning og måling. (Pacter, 2004, Hüttche, 2002).⁶²

Hvis det bliver op til de enkelte lande (evt. helt ned på virksomhedsniveau) selv at vælge, om de vil benytte en international standard eller ej, vil dette højst sandsynligt føre til, at kun en meget lille del tilvælger denne på grund af de øgede omkostninger, som er forbundet med at ændre regnskabspraksis. Dette kan skabe større disharmoni mellem regnskaberne både på tværs af grænser, men også nationalt og formålet med en international standard vil dermed ikke være opnået. Denne antagelse understøttes af Haller, som påpeger, at en fælles international standard vil skulle implementeres i national lovgivning for at der kan opnås fuldt udbytte af den (Haller, 2003).⁶³ Dette ville også skabe en konsistent national regnskabsregulering mellem EU landene (Haller and Eierle, 2004).⁶⁴

Særligt implementeringen er det omkostningstunge i forbindelse med en fælles international SMV standard, så derfor vil det på kort sigt være meget omkostningsfuldt at skulle følge en international regnskabsstandard. Som nævnt ovenfor, viser empirien en tendens til, at mikrovirksomhederne får relativt lidt nytte ud af at aflægge regnskab. Kombineret med den lave internationalisering blandt mikrovirksomheder kan det dermed konkluderes, at disse virksomheder sandsynligvis ikke vil opnå markante fordele ved en SMV standard og omkostningerne ved at implementere denne vil på lang sigt angiveligt ikke kunne opvejes af de fordele som tilflyder virksomheden.

For de større virksomheder i SMV gruppen, antages det dog på længere sigt være en fordel at implementere en international regnskabsstandard, da disse vil kunne drage fordel af, at

⁶¹ CL72-EAA (Discussion Paper 2004) p. 10

⁶² CL72-EAA (Discussion Paper 2004) p. 18

⁶³ CL72-EAA (Discussion Paper 2004) p. 15

⁶⁴ CL72-EAA (Discussion Paper 2004) p. 15

regnskabet kan bruges på tværs af grænser og dermed vil nytten overstige de omkostninger, som har været forbundet med implementeringen.

Ud fra et omkostningssynspunkt kan det konkluderes, at mikrovirksomhederne ikke umiddelbart har et behov, da dette afhænger af, om de kan opnå en fordel ved at benytte standarden og ud fra ovenstående empiriske undersøgelser, er dette ikke tilfældet. For de større virksomheder i gruppen vil der dog kunne opnås fordele og der kan argumenteres for, at der blandt disse virksomheder er et behov.

8.2.2. Kvalitet

Som tidligere nævnt, ønsker producenterne, at deres regnskab opfylder et vist kvalitetskrav, således at brugerne får en nytteværdi af regnskabet som vil resultere i fordele for virksomhederne. Dette kan fx ske i form af, at långiverne fx får de oplysninger, det kræver at yde et lån til virksomheden, eller at leverandører på baggrund af virksomhedens regnskab får en tilfredsstillende garanti for, at virksomheden kan betale, og derfor vil levere. Omvendt har kunderne brug for en indikation af, om virksomheden vil være i stand til at levere og måske på den baggrund vælger at lægge deres ordre hos denne virksomhed frem for andre. Producenterne har dermed en interesse i at øge kvaliteten og som følge heraf omkostningerne, hvis blot dette resulterer i en nytteværdi for brugeren, som vil komme producenten til gode.

Dette leder frem til den næste betragtning som er, at den enkelte virksomhed er et led i en forsyningskæde, hvor den på den ene side er leverandør til sine kunder og dermed selv har en interesse i kundernes regnskab og likviditet og på den anden side er kunde hos sine leverandører og dermed er interesseret i fremtidsudsigterne for denne leverandør inden virksomheden vælger at placere sine ordrer der.⁶⁵

Der vil ikke blive beskrevet nærmere, hvilke krav til kvalitet, de enkelte brugere stiller, men der henvises til analysen af brugerne af regnskabet.

8.2.3. Konkurrenceevne

Der er ikke lavet specifikke empiriske undersøgelser omkring virksomhedernes tendens til at minimere de offentliggjorte oplysninger af konkurrencemæssige hensyn. Det antages dog, at virksomhederne forsøger at beskytte sig selv mod konkurrenterne ved at offentliggøre så få oplysninger som muligt.⁶⁶

⁶⁵ Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), p. 19

⁶⁶ Dette understøttes af DRSC, *Report on the Field Tests in Germany* (April 2008), p. 8

En enkelt undersøgelse af Collis og Jarvis, 2000 omtaler dog problemstillingen, men mener imidlertid ikke, at det bliver set som en byrde af SMV'erne at skulle give yderligere noteoplysninger i regnskabet (Collis and Jarvis, 2000).⁶⁷

Vi mener dog, at enhver virksomhed vil forsøge at offentliggøre så få oplysninger som muligt, medmindre de kan se en tydelig fordel ved det. Dermed antages det, at virksomhederne kun er villige til at fravige hensynet til konkurrenceevnen, hvis dette betyder en yderligere nytteværdi for brugeren, som kan komme producenten til fordel.

8.3. Opsummering

SVM'er i Danmark udgør en markant andel af de samlede virksomheder. Størstedelen af SMV'erne er mikrovirksomheder (92 pct.), mens under 1 pct. er mellemstore virksomheder. Der er stor forskel på disse virksomheders internationaliseringsgrad. Kun knap 40 pct. af mikrovirksomhederne er internationaliseret, mens dette er tilfældet for ca. 65 pct. af de mellemstore virksomheder.

Mht. omkostningerne ser mange virksomheder det som en omkostningsfuld og tidskrævende proces at aflægge regnskab, og har svært ved at opnå de fordele, der skulle være forbundet hermed. Empirien peger på, at jo større virksomhederne er, jo større fordele kan de drage af at udarbejde regnskab. På kort sigt er det omkostningsfuldt for virksomhederne at implementere en fælles standard, men det er vores opfattelse, at de store virksomheder i SMV gruppen på lang sigt vil kunne drage nytte af, at der aflægges regnskaber efter ens standarder på tværs af landegrænser, da de agerer internationalt.

Kvaliteten spiller ind på den nytte producenterne kan drage af regnskabet. Jo bedre kvalitet, jo bedre nytteværdi for brugeren og dette kan skabe en positiv effekt hos virksomheden idet, at det kan være med til at påvirke brugerens handle måde. Producenten er dermed villig til at øge kvaliteten og dermed omkostningerne, hvis blot dette medfører en fordel for producenten. En anden årsag til, at producenten stiller et vist krav til kvaliteten i regnskabet er, at producenten også selv er bruger af regnskaber, da denne indgår i en forsyningskæde, og er derfor bruger på samme præmisser som kunder og leverandører til producenten selv.

Tab af konkurrenceevne er ifølge empiriske undersøgelser ikke den store problematik i forbindelse med spørgsmålet om en international standard. Vi mener dog, at virksomheder som udgangspunkt ikke vil være interesseret i at give flere oplysninger end højst nødvendigt. For at overvinde denne barriere skal de kunne se en fordel, som opvejer den omkostning, det er at give ekstra oplysninger. Producenterne antages dermed at være villige til at fravige de konkurrencemæssige hensyn, hvis blot dette medfører en fordel for producenten selv.

⁶⁷ CL72-EAA (Discussion Paper 2004) p. 10

Det altafgørende for producenterne er således, at de skal opnå fordele i form af at påvirke brugernes handlemåde, hvis de skal ændre deres regnskabsaflæggelse. Dette gælder både hvis de skal øge omkostninger, øge kvaliteten eller lempe på konkurrencehensynet.

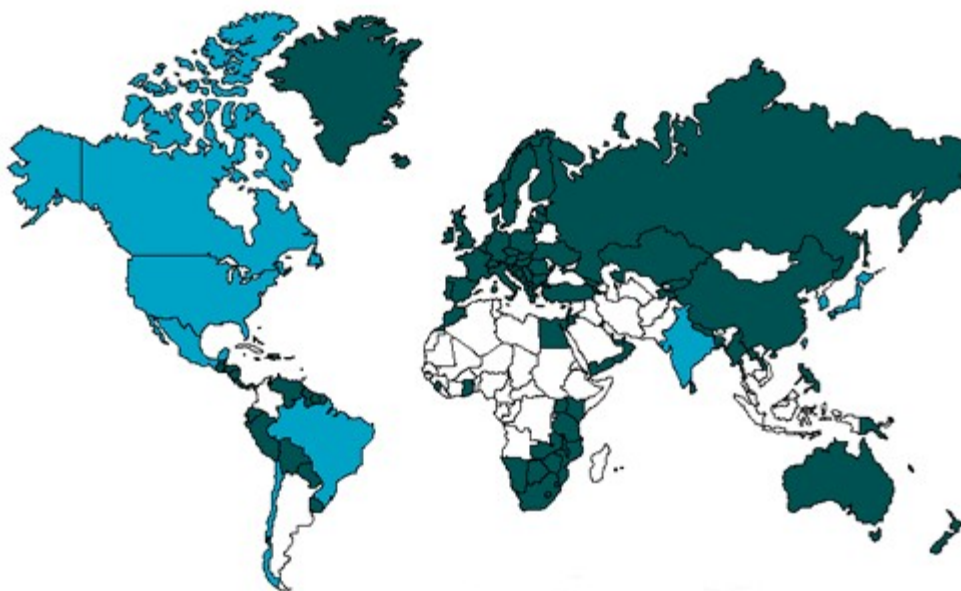
9. Hvem skal udforme en international regnskabsstandard

I spørgsmålet om, hvem der skal udforme en international standard ses på, hvilken organisation, som kunne varetage denne opgave, herunder hvilke ting, der taler for denne organisation som standardsætter for SMV gruppen, samt hvilke ting der taler imod.

Et oplagt udgangspunkt til standardsætter for SMV gruppen er IASB, som er den nuværende standardsætter for noterede virksomheder i en stor del af verden jf. nedenfor. IASB har opnået stor anerkendelse for de standarder de på nuværende tidspunkt har udstedt. EU har udstedt en forordning (IFRS-forordningen), således at disse standarder er lovkrav for noterede virksomheder i alle EU lande jf. afsnit 2.

Nedenstående figur illustrerer IFRS standardernes globale udbredelse, da det ikke blot er EU, som har implementeret disse.

Figur 7: Anvendelsen af IFRS globalt⁶⁸

De grønne lande er de lande, som enten kræver eller tillader IFRS, mens de blå lande er de lande som forsøger godkendelse af IFRS eller forsøger at skabe konvergens mellem IFRS og deres respektive regnskabsstandarder. Her kan fx nævnes samarbejdet mellem IASB og FASB, der

⁶⁸ <http://www.iasb.org/About+Us/About+IASB/IFRSs+around+the+world.htm>

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

gennem de seneste år har forsøgt at ensrette US GAAP/SFAS og IFRS. De to standardudstedende organer indgik i 2002 en aftale benævnt Norwalk-aftalen, som har til formål at sikre, at begge standardudstedende organer forpligter sig til udvikling af ensartede regnskabsstandarder af høj kvalitet, særligt med henblik på international anvendelse.⁶⁹

IASB har således formålet at skabe et anerkendt internationalt regelsæt, som benyttes i en stor del af verden, men samtidig også er i overensstemmelse med f.eks. US GAAP og SFAS, som er de amerikanske standarder indenfor regnskab.

Formålet med en international standard for SMV'er, vil på samme måde være at skabe en ensartet praksis blot for de små og mellemstore virksomheder og med mindre restriktive krav og mindre omfattende således, at også de små virksomheder kan opfylde kravene uden urimelige byrder. Således er målgruppen en anden end den der omfattes af IASB og FASB's harmoniseringsprojekt. Hvis IASB kan skabe den samme anerkendelse samt ensretning med de øvrige standardsættere ved udstedelse en regnskabsstandard for SMV virksomheder, vil formålet med en international standard for SMV være opnået.

Med udgangspunkt i den anseelse som IASB's arbejde, i form af IFRS'erne, har opnået verden over, kan det antages, at IASB vil være en accepteret og respekteret organisation til at udforme et internationalt standardsæt for små og mellemstore virksomheder.

IASB har dog et problem i forhold til det at udforme og implementere et standardsæt til SMV gruppen. Den begrebsramme og de underliggende teorier og principper, som ligger bag IASB's arbejde er udarbejdet med henblik på at tilfredsstille brugere af noterede virksomheders behov, herunder primært investorer. Da SMV-brugere, jf. brugeranalysen angiveligt har andre behov end brugere af noterede virksomheders regnskaber, er det nødvendigt at lave en begrebsramme, der specifikt opfylder SMV brugernes behov.

Dette understøttes af bl.a. Collis and Jarvis, som mener, at der er et begrebsmæssigt gab i forhold til, at IASB skulle udarbejde og implementere en standard for SMV virksomheder. Bl.a. har virksomheder i SMV gruppen begrænset fokus på profitmaksimering og vækst, som er i stor fokus blandt de noterede virksomheder, mens SMV virksomhederne fokuserer mere på overlevelse og stabilitet (Collis and Jarvis, 2000, Hamilton and Lawrence, 2001).⁷⁰

⁶⁹ INSPI, *Harmonisering af regnskabsstandarderne på internationalt plan (IFRS og US GAAP)*, nr. 2, 2008, pp. 11-14

⁷⁰ CL72-EAA (Discussion Paper 2004), p. 15

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Flere undersøgelser indenfor området taler derfor for at udarbejde en begrebsramme specifikt for SMV gruppen, hvor der tages hensyn til, til hvem brugerne i gruppen er og hvilke behov disse har (Collis and Jarvis, 2000).⁷¹

Ideelt set bør der imidlertid ikke være forskel på det retvisende billede, som begrebsrammen skal opfylde afhængig af virksomheds størrelse og ejerforhold.

Dette synspunkt understøttes af en del italiensk litteratur, som taler imod at arbejde med flere begrebsrammer, men mener i stedet, at man bør arbejde ud fra en universal begrebsramme. De mener dog ikke, at den begrebsramme som IASB arbejder ud fra er universel nok til, at kunne dække både de noterede virksomheders informationsbehov samt SMV gruppens. Det anføres, at denne ikke er baseret på en general målsætning omkring formålet med regnskabsaflæggelse, men i stedet er baseret på virksomheder, som er noterede på internationale kapitalmarkeder, dvs. virksomheder med offentlig interesse.⁷²

Et spørgsmål afledt deraf er, om det er muligt at udarbejde en begrebsramme så generel, at den kan dække alle brugernes behov uanset producentens størrelse, eller om der er behov for at differentiere mellem mikrovirksomheder, noterede og de øvrige (Amodeo, 1970, Onida, 1974, Ferrero, 1991).⁷³

Vi er af den opfattelse, selvom det ikke er i overensstemmelse med, at der ideelt set kun bør være ét retvisende billede, at det ikke er praktisk muligt at udarbejde én begrebsramme, som kan opfylde alle brugergruppers behov.

IFAC's rapport *Micro Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users* har forholdt sig kritisk til IASB's kompetencer i forhold til at udarbejde en fælles international standard for SMV virksomheder. De ting de mener taler for IASB som udsteder er, at IASB er opmærksom på, at deres nuværende standarder ikke altid er egnede for SMV'er, da disse er udarbejdet med virksomheder på kapitalmarkeder som målgruppe, og derfor ikke nødvendigvis opfylder de behov som SMV'er har. En anden ting der taler for IASB som udsteder, er argumentet for international sammenlignelighed. EU har allerede på nuværende tidspunkt indikeret, at de vil støtte en SMV standard, hvis denne er en forbedring i forhold til 4. og 7. selskabsdirektiv. Et øvrigt argument for IASB som udsteder er, at det vil være nemmere for

⁷¹ CL72-EAA (Discussion Paper 2004), p. 15

⁷² CL72-EAA (Discussion Paper 2004), p. 16

⁷³ CL72-EAA (Discussion Paper 2004), pp. 15-16

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

virksomheder, som endnu ikke er noteret på et kapitalmarked at blive noteret, da de i så fald skal følge fuld IFRS udarbejdet af IASB. Problematikken omkring dette er blot, at kun en lille del af SMV'erne har en strategi om at blive noteret på et kapitalmarked.

Argumenterne imod er bl.a., som flere empiriske undersøgelser har indikeret, at det er IASB's plan at udarbejde en standard på baggrund af begrebsrammen for fuld IFRS og denne medtager ikke den cost/benefit betragtning ved implementering, som er essentiel for SMV'er. I *Micro-Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users* udtrykker Flower (2004) meget præcist sin kritik af IASB's kompetencer:⁷⁴

"Only a handful of the present members have any experience with SMEs"

På trods af disse observationer er der dog en generel støtte til IASB som udsteder. 77 pct. af respondenterne på discussion paper 2004 (nærmere herom senere) støtter IASB som udsteder af en standard og af disse støtter også en stor del, at den kommende standard skal ligne fuld IFRS.⁷⁵

Dette taler overordnet for IASB som udsteder af standarden. Vi finder således, at IASB er en kompetent standardsætter, men at et grundigt forarbejde er en forudsætning for, at kunne udvikle en begrebsramme, som tilfredsstiller brugernes behov i SMV segmentet.

⁷⁴ IFAC, *Micro-Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users* (2006), p. 7

⁷⁵ IFAC, *Micro-Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users* (2006), p. 5-7

10. Delkonklusion – delanalyse 1

I ovenstående analyse har vi forsøgt at besvare problemformuleringens første delspørgsmål, der handler om, hvorvidt der blandt danske brugere og producenter i SMV-segmentet er et behov for international regnskabsregulering i form af et internationalt fælles regelsæt.

På brugersiden er det empiriske grundlag meget begrænset, hvorfor det er med en vis grad af forsigtighed, vi har afgrænset en primær brugergruppe. På baggrund af den foreliggende empiri, mener vi imidlertid, at kunne pege på handelskreditorer, kunder, konkurrenter, banker, ansatte, ledere og passive investorer som værende primære brugere i SMV-segmentet. Påfaldende ved denne brugergruppe er, at den ikke indeholder investorer, som netop er den primære brugergruppe i den internationale begrebsramme (*Conceptual Framework*).

Empirisk angives det, at især prognoseopgaven har relevans for SMV-brugerne. Herunder oplysninger om virksomhedens profitabilitet og evne til at skabe positive pengestrømme. Oplysninger om kvalitet i ledelsen (kontrolopgave) vurderes dog også som betydningsfulde for brugerne, mens oplysninger om aktualitet som følge af, at virksomhedernes aktier kun i mindre grad er omsættelige, vurderes mindre relevante.

En undersøgelse om brugere og producenter i segmentet for mikrovirksomheder peger på, at der blandt brugere i UK, som på mange måder i regnskabsreguleringshenseende ligner Danmark, ikke er et behov for en international standard. Dette underbygges af revisionsbranchens generelle tilkendegivelse af, at det vil være for bredt at en standard skal omfatte alle virksomheder i SMV-segmentet.

På producentsiden er afgrænsningen af hvem producenterne er mere tilgængelig, idet der findes kvantitative og dermed mere objektive kriterier for, hvornår en virksomhed falder ind under en SMV-definition. Der findes imidlertid flere SMV-definitioner, men desuagtet disse afvigende definitioner er det et faktum, at langt størstedelen af alle virksomheder i både Danmark og EU generelt udgøres af små og mellemstore virksomheder. Ifølge en undersøgelse lavet af EU kommissionen udgør SMV'erne 99 pct. af alle virksomheder i Europa. Dette kan i sig selv tale for, at der er et latent behov for international regnskabsregulering på området.

SMV-spektret er imidlertid meget bredt. En EU-undersøgelse om internationaliseringen af SMV'erne viser, at 92 pct. af virksomhederne er mikrovirksomheder (0-9 ansatte), 7 pct. er små virksomheder (10-49 ansatte) og kun 1 pct. er mellemstore virksomheder. Samme undersøgelse viser, at hele 63 pct. af SMV'erne ikke er internationaliseret, samt at der er en klar tendens til at de større virksomheder indenfor segmentet i højere grad er internationaliseret end de mindre virksomheder i segmentet.

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

For producenten er det altafgørende, at den effekt der opnås i kraft af, at brugeren opnår en nytteværdi, skal overstige omkostningen ved at fremstille regnskabet. Empiriske undersøgelser peger på, at omkostningen ved at fremstille regnskabet er relativt større for små virksomheder og endvidere, at større virksomheder har relativt større nytte ved at frembringe eksterne regnskaber. De små virksomheder har således, ud fra en cost benefit betragtning, svært ved at se fordelene ved en international regnskabsregulering, idet omkostningerne alt andet lige vil overstige den nytte, de får ved at frembringe et regnskab efter en international standard. Konkurrencemæssige hensyn betyder endvidere, at virksomhederne som udgangspunkt ikke vil være interesseret i at give flere oplysninger end højst nødvendigt. For at overvinde denne barriere skal de altså kunne se en tydelig fordel, som opvejer den omkostning det er at give ekstra oplysninger. Dette sammenholdt med, at mikrovirksomhederne kun i meget ringe grad er internationaliseret indikerer tydeligt at, der ikke blandt de helt små virksomheder i SMV-segmentet, er et behov for en international regnskabsregulering.

På lidt længere sigt vurderes det, at de større virksomheder i SMV-segmentet vil kunne have tilstrækkelig nytte af en international standard til at overstige omkostningen herved. Det er imidlertid vores opfattelse, at det er en nødvendighed, at virksomhederne bliver pålagt pligt til at anvende standarden. Sker dette ikke vil langt de fleste virksomheder antageligt ikke kunne overvinde den omkostning det er, på kort sigt, at gå over til at benytte standarden.

Slutteligt har analysen af behovet for en international regnskabsregulering indeholdt en vurdering af hvem der kan varetage opgaven som standardudsteder. Konklusionen herpå er uden tvivl, at IASB er den eneste kompetente organisation til at varetage opgaven. IASB har imidlertid en meget vigtig opgave i forhold til at afklare problemstillingen omkring den nuværende begrebsramme (*Conceptual Framework*), da denne er lavet med henblik på at tilfredsstille en anden brugergruppe end SMV brugergruppen.

Svaret på problemformuleringens første delspørgsmål, er derfor, at der blandt de større virksomheder i SMV gruppen er et behov for en international standard. Tilsvarende er der et behov for en sådan standard blandt brugerne af de større virksomheders regnskaber, idet statistikker viser, at de større producenter i SMV-spektret interagerer med potentielle internationale brugere. Pt. er det imidlertid praktikere og akademikere, der går i spidsen for en international standard, idet de tydeligt ser fordelene ved et fælles regelsæt. Mht. til udstedelse af en fælles international regnskabsstandard finder vi, at IASB er en kompetent standardudsteder, men at en afklaring af problemstillingen vedrørende begrebsrammen er nødvendig.

Delanalyse 2

I foregående delanalyse var den overordnede konklusion, at der blandt de større virksomheder i SMV segmentet og brugerne af disses regnskaber, er et latent behov for en international regnskabsstandard. I nærværende analyse ser vi nærmere på IASB's udkast til en sådan international standard for små og mellemstore virksomheder i form af udkast til IFRS for SMV.

Først beskrives standarden helt overordnet, hvor der ses på baggrunden for standarden, hvilke virksomheder denne er tiltænkt og indholdet i standarden. Dernæst kommenteres en mulig implementering af standarden i Danmark.

Herefter vurderes hensigtsmæssigheden af to udvalgte områder; leasing og den efterfølgende behandling af goodwill. Hensigtsmæssigheden af hele standarden kan dårligt vurderes ud fra analyse af to udvalgte områder i Udkast til IFRS for SMV. Med udvælgelsen af de to områder vil vi imidlertid illustrere, hvordan en fuldstændig hensigtsmæssighedsanalyse af standarden kunne være foretaget. Herudover finder vi, at de to udvalgte områder er relevante i forhold til den brugergruppe, som vi har identificeret i afhandlingens første delanalyse. Således er målet med nærværende delanalyse ikke at vurdere hensigtsmæssigheden af hele standarden, men at vurdere hensigtsmæssigheden af to relevante områder heri, samt at angive en mulig metode, til hvordan en fuldstændig analyse af standardens hensigtsmæssighed kan gribes an.

11. IFRS for SMV

Nedenstående beskrivelse giver et indblik i IASB's arbejde med IFRS for SMV, samt på hvilke områder standarden overordnet adskiller sig fra fuld IFRS. Der er i beskrivelsen ikke lagt vægt på konkret at beskrive, hvordan den adskiller sig, da dette af afgrænsningsmæssige årsager kun vil blive analyseret nærmere for to udvalgte områder.

Den følgende beskrivelse tager udgangspunkt i *Basis for Conclusions on Exposure Draft IFRS for Small and Medium-sized Entities* samt artiklen *IFRS for små og mellemstore virksomheder - ny regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder med internationalt perspektiv*. Artiklen har sit udspring i Basis for Conclusions.

Basis for Conclusions er udarbejdet af IASB med det formål kort at skitsere formålet med standarden og redegøre for de valg, der er truffet i forbindelse udarbejdelse med standarden.

11.1. Baggrunden for IFRS for SMV

Baggrunden for IASB's arbejde med en international standard startede allerede i år 2000, da IASB overtog hvervet efter IASC, ud fra den betragtning, at der var et behov for en speciel version af IAS for mindre virksomheder.⁷⁶ Kun ca. 8.000 virksomheder i EU er på det tidspunkt børsnoterede og derfor brugergruppe for IAS-standarderne. Langt størstedelen af de øvrige virksomheder er små og mellemstore virksomheder, som også agerer internationalt, og derfor også har behov for en international standard af høj kvalitet, som blot er mere enkel end fuld IFRS. Det er den høje kvalitet, som er i højsædet for IASB, men de mener tillige, at mange virksomheder vil kunne drage nytte af at kunne anvende regnskaber på tværs af landegrænser. Også EU kommissionen har gjort sig nogle overvejelser omkring det begrænsede antal børsnoterede virksomheder i EU og de øvrige virksomheders behov for at kunne aflægge regnskaber, som kan bruges af en bredere kreds end blot de nationale brugere. EU kommissionen har derfor støttet op omkring IASB's arbejde og givet udtryk for, at det skal vurderes, som standarden kan være en del af europæisk regnskabsregulering, som fuld IFRS er det på nuværende tidspunkt. Projektet har siden år 2001 været det vigtigste i IASB regi.⁷⁷

I juni 2004 udsendte IASB et discussion paper *Preliminary Views on Accounting Standards for Small and Medium-sized Entities*, med henblik på at få gang i debatten om en international standard. Hovedpunkterne i dette handlede bl.a., hvorvidt det skulle være IASB, der skulle udarbejde en særlig standard for SMV, hvad der skulle være målsætning i denne standard, og hvem standarden skulle omfatte. De modtog 120 svar på dette discussion paper. Tilbagemeldingerne var generelt positive og udviste et klart behov for en international standard til denne gruppe af virksomheder. Flere respondenter gav desuden udtryk for, at ville implementere IFRS for SMV i stedet for de nationalt udarbejdede standarder.⁷⁸ IASB besluttede på den baggrund at fortsætte arbejdet med udarbejdelse af et Exposure Draft (udkast) til standarden.

I forbindelse med tilbagemeldingerne på discussion paperet lagde flere respondenter vægt på, at der var behov for lempelser i forhold til indregning og måling, men kun meget få kom med konkrete forslag. På den baggrund besluttede IASB at holde offentlige round-table møder med de potentielle producenter og brugere af standarden, hvor hovedformålet var at få klarlagt, på

⁷⁶ BC1

⁷⁷ Revision og regnskabsvæsen, *IFRS for små og mellemstore virksomheder* nr. 9 2007, p. 58

⁷⁸ BC7

hvilke områder det var muligt at lempe på indregning og måling og hvilke regnskabsområder, som var uvæsentlige for SMV.

Udkast til IFRS for SMV udgør i alt 250 sider mod fuld IFRS som udgør i alt 2.500 sider fordelt på separate standarder. Udkastet er ikke kun lavet på engelsk, men også oversat til fransk, tysk og spansk med henblik på at øge dialogen med interessenterne.

Dette udkast blev sendt i høring i februar 2007, med høringsfrist 1. oktober 2007 (udskudt til 30. november 2007). En endelig standard forventes dog først endelig vedtaget i fjerde kvartal 2008.

11.2. Standardens målgruppe

Som nævnt i delanalyse 1 definerer både årsregnskabsloven og 4. selskabsdirektiv små og mellemstore virksomheder ud fra kvantitative kriterier. IASB definerer derimod SMV'er ud fra følgende kvalitative kriterier;

- virksomheder som ikke har offentlig interesse (public accountability) og
- som producerer generelle regnskabsoplysninger til eksterne brugere.

Yderligere uddybes det, at der ved virksomheder som ikke har offentlighedens interesse forstås virksomheder, som ikke er børsnoterede eller på vej til at blive det og virksomheder der ikke er finansielle virksomheder, som forvalter andres midler, herunder banker, forsikringsselskaber, pensionskasser og investeringsforeninger. Det fremgår desuden, at der ved eksterne brugere forstås, ejere som ikke er en del af den daglige ledelse, nuværende og potentielle samarbejdspartnere samt långivere (credit rating agencies).⁷⁹

Denne definition dækker over en bred gruppe af virksomheder, men IASB har besluttet at rette deres standard mod virksomheder med ca. 50 ansatte, som de anser som en typisk SMV og som er skillelinien mellem, hvornår en virksomhed er lille og hvornår den er mellemstor. De har udarbejdet udkastet til standarden ud fra, hvilke behov virksomheder i denne størrelsesorden har for at rapportere, og hvilke behov brugerne til denne størrelse virksomhed har.⁸⁰

I *Basis for Conclusions* angives det endvidere, at

⁷⁹ SMV 1

⁸⁰ BC45

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

*"IFRSs are designed to apply to the general purpose financial statements."*⁸¹

Ved *general purpose* skal indirekte forstås, at standarden ikke er målrettet brugere, der er i en position, hvor de kan forlange skræddersyede oplysninger, der passer til deres informationsbehov. Skattemyndigheder og ejerledere anses for at være i en sådan situation, hvorfor disse to grupper ikke udgør en del af brugergruppen.⁸² Omvendt anses brugere af mikrovirksomheder at udgøre en del af brugergruppen ud fra den betragtning, at disse *ikke* er i en situation, hvor de kan kræve skræddersyede oplysninger. IASB tilsidesætter således de mange comments, der argumenterer for, at standarden ikke bør rettes til mikrovirksomheder.⁸³

Baggrunden for, at IASB ikke benytter en kvantitativ vurdering i forbindelse med definition af SMV'er er, at de ikke mener det vil være muligt at udarbejde kvantitative kriterier, som vil være brugbare og holdbare i samtlige lande, som benytter IASB's standarder. IASB har derfor valgt at lade det være op til de lokale myndigheder at fastlægge, hvilke virksomheder, der skal eller kan benytte standarden.⁸⁴

De virksomheder som forventes at ville benytte standarden i Danmark er, jf. *IFRS for små og mellemstore virksomheder*, følgende;⁸⁵

- Dattervirksomheder af børsnoterede virksomheder
- Virksomheder som ønsker at tiltrække internationale investorer
- Virksomheder som har internationale kreditorer, herunder leverandører
- Virksomheder som har internationale kunder
- Virksomheder som forventer børsnotering inden for en årrække⁸⁶

11.3. IFRS for SMV

Begrebsrammen i IFRS for SMV udspringer af begrebsrammen for fuld IFRS, og er stort set en forkortet udgave heraf, og der er derfor ikke grundlæggende forskelle mellem de to begrebsrammer. IASB påpeger dog, at der er mindre forskelle mellem de enkelte detailområder baseret på brugerne af SMV regnskabsbehov og cost/benefit betragtningen.⁸⁷ Dette er modsat opfattelsen i IFAC omkring mikrovirksomheder, som jf. første delanalyse argumenterer for, at

⁸¹ BC28

⁸² BC30, BC31

⁸³ BC46

⁸⁴ BC43, BC44

⁸⁵ Revision og regnskabsvæsen, *IFRS for små og mellemstore virksomheder*, nr. 9 2007, p. 58

⁸⁶ Dette harmonerer ikke med IASB's egen definition af målgruppen jf. tidligere i afsnittet.

⁸⁷ Revision og regnskabsvæsen, *IFRS for små og mellemstore virksomheder*, nr. 9 2007, p. 58

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

begrebsrammen ikke er tilpasset målgruppen. Hvis man ser på begrebsrammen i fuld IFRS, indeholder denne en beskrivelse af, hvem brugerne til regnskabet er, og hvilke behov regnskabet skal opfylde for disse brugere. Her er oplistet en lang række brugere, med investorerne øverst og efter oplistningen af brugerne argumenteres for, at hvis investorernes behov opfyldes, må det antages, at de øvrige brugergruppers behov tillige er opfyldt, da investorernes behov er så omfattende. I begrebsrammen til IFRS for SMV indeholder scopet ikke en fastlæggelse af, hvem brugerne er, men kun hvilke virksomheder der kan bruge standarden. Vi er i den forbindelse enige med IFAC, der argumenterer for, at IASB ikke har udarbejdet en begrebsramme i SMV-standardens med udgangspunkt i brugerne og disses behov. Dette forudsætter en undersøgelse af hvem brugerne er.

Standarden er som før nævnt opbygget som et enkelt dokument med henblik på at kunne stå alene. Det er dog besluttet, at alle indregnings- og målemuligheder, som er en del af fuld IFRS skal være mulig for SMV at anvende, men kun den mest simple mulighed er medtaget i SMV standarden. Hvis de øvrige muligheder skal anvendes, skal der krydshenvises til fuld IFRS.⁸⁸

Der er tillige nogle transaktioner og regnskabsposter, som ikke er omfattet af standarden. Får virksomheder alligevel brug for regulering af en transaktion eller en regnskabspost i regnskabsaflæggelsen, som ikke er reguleret i standarden, skal de anvende følgende hierarki;⁸⁹

- De skal først vurdere om nogle af standardens øvrige regler som behandler tilsvarende transaktioner kan finde anvendelse.
- Derefter kan de overveje andre regler fra enten fuld IFRS eller et andet regelsæt såsom årsregnskabsloven, der er baseret på samme begrebsramme.

Enkelte regnskabsområder er også helt udeladt af standarden, da disse ikke vurderes som værende normalt forekommende for virksomheder med ca. 50 ansatte, og hvis disse var medtaget, ville standarden være blevet betydeligt længere.⁹⁰ Disse områder er;

- Hyperinflation (IAS 29)
- Måling af egenkapitalbaserede ordninger (IFRS 2)
- Landbrug (IAS 41)

⁸⁸ BC56A

⁸⁹ BC56C

⁹⁰ BC56B, BC57

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

- Delårsrapportering (IAS 34)
- Regnskabsmæssig behandling af finansiel leasing hos leasinggiver (IAS 17)
- Earnings per share (IAS 33)
- Segmentrapportering (IFRS 8)
- Forsikring (IFRS 4)

Hvis det alligevel skulle være tilfældet, at en virksomhed skulle få brug for regulering på en af ovenstående områder henvises til fuld IFRS.⁹¹

Formålet med standarden har været at lempe regnskabsaflæggelsen for SMV'er i forhold til fuld IFRS. IASB har implementeret forskellige typer af lempelser, dels lempelser i indregnings- og målemetoder, dels lempelser i form af, at der for en række regnskabsposter alene beskrives den mest simple regnskabsmæssige behandling, hvor der i fuld IFRS som oftest er valgmuligheder. Herudover er indarbejdet en række lempelser af oplysningskravene.

Der er i standarden implementeret lempelser i indregnings- og målemetoder på følgende områder;

- Finansielle instrumenter
- Værdiforringelse af goodwill
- Udviklingsomkostninger
- Associerede virksomheder og Joint Ventures
- Indkomstskat
- Ydelsesbaserede pensionsordninger
- Aktiebaseret vederlæggelse
- Leasing
- Overgang til SMV standarden

Ovenstående områder beskrives ikke nærmere på nuværende tidspunkt, men værdiforringelse af goodwill og leasing vil være genstand for en dybdegående analyse efterfølgende.

Som ovenfor nævnt, er der tillige indarbejdet en række lempelser i oplysningskravene i IFRS for SMV i forhold til fuld IFRS. Dette er sket på baggrund af fire principielle betragtninger;

- Nogle krav er udeladt, fordi de relaterer sig til områder som ikke er en del af IFRS for SMV.
- Nogle krav er udeladt, fordi de knytter sig til indregnings- og måleprincipper i fuld IFRS som er blevet erstattet af den simpleste metode i IFRS for SMV

⁹¹ BC56B, BC57

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

- Nogle krav er udeladt, fordi de relaterer sig til muligheder som ikke er en del af IFRS for SMV, men stadig er mulige at anvende ved krydshenvisning til fuld IFRS.
- Nogle krav er udeladt med udgangspunkt i brugernes behov og cost/benefit betragtningen.⁹²

Med hensyn til den sidste bullet anser IASB følgende områder for vigtige i forhold til brugernes behov og cost/benefit betragtningen;

- Kortsigtede pengestrømme samt rettigheder og forpligtelser, hvad enten disse er indarbejdet som et aktiv eller ej
- Likviditet og solvens
- Skøn i forbindelse med måling
- Virksomhedernes regnskabspraksis⁹³

11.4. Implementering af IFRS for SMV

Vi finder, at det må være en betingelse for en succesfuld implementering, at EU skal lave et tiltag i lighed med IFRS-forordningen, som pålægger virksomhederne i SMV gruppen at benytte standarden. Såfremt dette ikke sker, vil formålet med standarden, nemlig at ensrette regnskabspraksis på tværs af landegrænser, antageligt ikke blive opfyldt, idet nogle lande vil fravælge at benytte standarden.

I henhold til delkonklusion 1 finder vi endvidere, at IFRS for SMV bør gøres lovpligtigt for de største virksomheder i SMV segmentet, som i Danmark vil svare til virksomheder i klasse C mellemstor og klasse C stor, idet det antages, at virksomheder i den størrelsesorden må formodes at være internationaliseret i et sådant omfang, at fordelene ved at benytte standarden på lang sigt vil overstige den omkostning det er at implementere standarden på kort sigt. Vi mener desuden, at standarden skal gøres frivillig for klasse B virksomheder, således at disse kan benytte den såfremt de kan drage fordel heraf. IASB er imidlertid af den opfattelse, at standarden også er rettet mod mikrovirksomheder, jf. afsnit 11.2 Standardens målgruppe. Da de udelukkende opstiller kvalitative kriterier for standardens målgruppe, overlader de imidlertid den øvrige definition af målgruppen til de nationale standardsættere og hermed kan de nationale standardsættere eller eksempelvis EU angive en nærmere målgruppe, som skal omfattes af standarden.

Vi mener i forlængelse heraf, at det er nødvendigt, at de nationale standardsættere eller evt. EU opstiller kvantitative kriterier for, hvem der skal bruge standarden, herunder fx de

⁹² BC119

⁹³ BC120

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

størrelseskriterier, der definerer virksomhederne i regnskabsklasse C mellemstor og C stor, idet vi finder, at kvalitative og dermed mere subjektive kriterier vil være vanskelige at håndtere i praksis. For øvrige virksomheder skal standarden være et frivilligt valg.

12. Leasing

I dette afsnit analyseres behandlingen af leasing i regnskabet. Først beskrives baggrunden for valget af dette emne, og dernæst beskrives helt overordnet hvad leasing er og hvordan dette klassificeres, da dette er fælles for både fuld IFRS, SMV standarden og ÅRL. Dette gøres med udgangspunkt i begrebsrammens niveau 3 (definition af elementer) og niveau 5 (klassifikation).

Efterfølgende beskrives først behandlingen af leasing i IFRS, dernæst i SMV standarden og til sidst i ÅRL. Beskrivelsen vil tage udgangspunkt i niveau 4 (indregning og måling) og 5 (klassifikation - i denne sammenhæng krav til oplysninger i årsrapporten) i begrebsrammen.

Afslutningsvis ses på hensigtsmæssigheden af behandlingen af leasing i SMV standarden i forhold til fuld IFRS og ÅRL, hvor hensigtsmæssigheden, for både bruger og producent, vurderes ud fra kvalitetshierarkiet (begrebsrammens niveau 2).

Vi har valgt at behandle emnet leasing med baggrund i, at dette er fænomen, som bliver mere og mere aktuelt for virksomheder. Området er endvidere meget komplekst og klassifikationen af en leasingkontrakt har væsentlig indvirkning på årsrapporten. Desuden er der i SMV'erne stor fokus på likviditet. Dette kan indikere en tendens til, at de kunne være tilbøjelige til at lease sig til deres aktiver frem for at købe disse for at forbedre likviditeten på kort sigt.

12.1. Definition af leasing og klassifikation af leasingkontrakter

I definitionen af leasing tages udgangspunkt i de centrale elementer i begrebsrammens niveau 3. Disse bærer præg af, at begrebsrammen er balanceorienteret, og indeholder derfor definitioner af hhv. aktiver og forpligtelser.

Aktiver defineres overordnet som;

*"ressourcer, som er under virksomhedens kontrol som et resultat af en tidligere begivenhed, og hvorfra fremtidige fordele forventes at tilflyde virksomheden."*⁹⁴

Et aktiv skal indregnes i balancen, når det sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden og aktivets værdi kan måles pålideligt. Således skal et aktiv, som hovedregel, uanset om det er leaset eller ej, indregnes i balancen, såfremt det er under virksomhedens kontrol, det indebærer fremtidige økonomiske fordele og man kan måle værdien af aktivet pålideligt.

⁹⁴ ÅRL, bilag 1 C nr. 1

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Forpligtelser defineres overordnet som;

*"eksisterende pligter for virksomheden opstået som resultat af tidligere begivenheder, og hvis indfrielse forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele."*⁹⁵

En forpligtelse skal indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt. Således skal en forpligtelse, også selvom det er en forpligtelse til at aflægge leasingydelser, indregnes i balancen såfremt det indebærer en økonomisk byrde for virksomheden, værdien af de fremtidige ydelser kan måles pålideligt og det er et resultat af tidligere begivenheder.

For yderligere uddybning af, hvad leasing er, og hvordan leasing skal klassificeres, skal man se i detailreglerne omkring leasing. I det efterfølgende tages udgangspunkt i definitionerne og klassificeringen af leasing i RV 21, som i store træk svarer til IAS 17.

En leasingkontrakt er en aftale, ifølge hvilken leasinggiver overdrager brugsretten til et aktiv til en leasingtager for en aftalt periode mod en eller flere betalinger (**RV 21.6**).

Leasing dækker over to hovedbegreber; finansiell leasing og operationel leasing samt begrebet sale-and-lease back. Det er vigtigt at få den enkelte kontrakt klassificeret som enten finansiell eller operationel leasing, da det er klassifikationen som afgør, hvordan leasingaftalen skal behandles. Da disse begreber er ens, hvad enten man benytter IFRS, SMV standarden eller ÅRL, defineres disse begreber her indledningsvist. Definitionerne beskrives med udgangspunkt i leasingtager.

Når det skal vurderes, hvorvidt der foreligger en finansiell eller operationel leasingkontrakt, skal dette gøres med baggrund i substansen i kontrakten, og ikke blot den juridiske formulering. Det handler således om, hvad der reelt er det økonomiske indhold i den kontrakt som foreligger, og ikke det juridiske indhold jf. RV 21.28 (indhold frem for formalia).

Finansiell leasing er en kontrakt eller aftale, hvorved alle væsentlige risici og fordele, som er knyttet til ejendomsretten over det leasede aktiv, overdrages til leasingtager uanset, om ejendomsretten overgår ved leasingperiodens ophør. Risici kan omfatte tab som følge af uudnyttet kapacitet, teknologisk forældelse eller indtjeningsudsving som følge af ændringer i de samfundsøkonomiske vilkår. Fordele kan omfatte udsigten til lønsom drift over aktivets

⁹⁵ ÅRL, bilag 1 C nr. 5

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

økonomiske levetid, en gevinst i form af værdiforøgelse af aktivet eller en gevinst ved realisation af aktivet (**RV 21.7, RV 21.27**).

De forhold som indikerer finansiel leasing er følgende (**RV 21.31, RV 21.32**);

- 1 Leasingtager overtager ejendomsretten til aktivet ved udløbet af leasingperioden
- 2 Leasingtager har en køboption til det leasede aktiv, der er så fordelagtig, at det ved indgåelse af leasingkontrakten er rimeligt sikkert, at denne udnyttes
- 3 Leasingperioden dækker hovedparten af leasingaktivets økonomiske levetid
- 4 Når leasingkontrakten indgås, svarer nutidsværdien af minimumsleasingydelse til den væsentligste del af dagsværdien af det leasede aktiv
- 5 Det leasede aktiv er af så specialiseret art, at det alene kan benyttes af leasingtager, medmindre der foretages væsentlige ændringer
- 6 Leasingtager skal dække leasinggivers eventuelle tab ved annullering af aftalen
- 7 Gevinster og tab som følge af ændringer i dagsværdien for det leasede aktiv ved udløb af leasingperioden tilfalder leasingtager, fx via reduktioner i den sidste leasingydelse
- 8 Leasingtager kan forlænge leasingkontrakten efter udløb til en fordelagtig ydelse

1-5 medfører normalt, at der er tale om finansiel leasing, mens 6-8 også kan medføre at en leasing kontrakt klassificeres som finansiel. Man kan dog ikke altid vurdere disse forhold enkeltvis, men kontrakten skal vurderes i sin helhed.

Overordnet set betyder det, at alle leasingkontrakter, hvor fordele og risici af aktivet i dets levetid tilfalder leasingtager, skal defineres som finansiel leasing. Finansiel leasing kan således sidestilles med køb på afbetaling og skal regnskabsmæssigt behandles derefter. Finansiel leasing opfylder dermed definitionerne på hhv. et aktiv (under virksomhedens kontrol → leasingtager overtager fordele og risici) og en forpligtelse (resultat af tidligere begivenheder → indgåelse af leasingkontrakten som forpligtelse), og skal af den årsag indregnes i balancen.

Operationel leasing afgrænses negativt i forhold til finansiel leasing, og enhver leasingkontrakt, som ikke er finansiel leasing er dermed operationel (**RV 21.8**). Operationel leasing kan fx være en tidsbegrænset leje af lokaler eller anden form for leje, hvor risikoen samt fordelene ved aktivet tilfalder leasinggiver. Operationel leasing opfylder således ikke definitionen på et aktiv, da aktivet ikke er under virksomhedens kontrol, og det opfylder heller ikke definitionen på en

forpligtelse. Den er derimod en eventualforpligtelse, som bærer præg af, at forholdene omkring forpligtelsen er usikre, og derfor kun skal medtages som en noteoplysning.

Det tredje begreb, som er essentielt i forhold til leasing er begrebet sale-and-leaseback. Dette indebærer, som begrebet antyder, at leasingtager sælger et aktiv til leasinggiver, som derefter leaser dette aktiv tilbage til leasingtager. Behandlingen af selve leasingaktivet og forpligtelsen i sale-and-leaseback transaktioner afgøres ligeledes af, om den leasingkontrakt som er indgået mellem leasinggiver (køber) og leasingtager (sælger) er finansiel eller operationel (**RV 21.70**). Problematikken omkring sale-and-leaseback er eventuelle forskelsbeløb mellem salgsprisen og dagsværdien (og den regnskabsmæssige værdi).

Salgsprisen som køberen skal erlægge i forbindelse med en sale-and-leaseback transaktion og de samlede leasingydelser som sælger i fremtiden skal betale leasinggiver, er som oftest indbyrdes afhængige, da de er forhandlet i en samlet aftale med henblik på et sale-and-leaseback arrangement.

I den videre analyse afgrænses der fra behandlingen af betingede lejeydelser i regnskabet.

12.2. IAS 17 - Leases

I følgende afsnit behandles IAS 17 - Leases, med udgangspunkt i områderne; behandling i leasingtager regnskab, behandling i leasinggivers regnskab samt sale-and-leaseback.

12.2.1. Behandling i leasingtagers regnskab

Behandlingen af leasing i leasingtagers regnskab er todelt, og er afhængig af, om den pågældende leasingkontrakt er klassificeret som en finansiel leasingkontrakt eller en operationel leasingkontrakt.

Indregning

Såfremt der er tale om en **finansiel leasingaftale**, skal leasingtager indregne et leasede aktiv som et aktiv på linie med de øvrige aktiver i virksomheden alt efter arten af aktivet (**IAS 17.20**).

Den forpligtelse, som kommer til at påhvile leasingtager i forhold til leasinggiver i forbindelse med leasingarrangementet, skal indregnes som en forpligtelse i balancen (**IAS 17.20**). Som ved øvrige forpligtelser, som indregnes i balancen, skal der skelnes mellem den kortsigtede del af leasingforpligtelsen (under 1 år) og den langsigtede del (over 1 år) jf. IAS 17.23.

Såfremt der er tale om **operationel leasing**, må dette aktiv ikke indregnes i balancen og ligeledes skal forpligtelsen heller ikke indregnes i balancen jf. definitionerne på hhv. aktiver og forpligtelser. Operationel leasing skal i stedet føres i resultatopgørelsen som en omkostning lineært fordelt over leasingperiodens løbetid, medmindre en anden systematisk metode giver et mere retvisende billede (**IAS 17.33**). Forpligtelsen skal dog angives som en eventualforpligtelse i noterne.

Måling i forbindelse med første indregning af finansiel leasing

Såfremt der er tale om **finansiel leasing**, skal det leasede aktiv ved første indregning indregnes til et beløb svarende til den laveste værdi af dagsværdien af det leasede aktiv og nutidsværdien af de fremtidige minimumsleasingydelser⁹⁶. Den diskonteringsfaktor som skal bruges til at beregne nutidsværdien af minimumsleasingydelserne er den interne rente i leasingkontrakten, hvis dette er praktisk muligt, hvis ikke, skal leasingtagers alternative lånerente anvendes (**IAS 17.20**). Hvis leasingtager har haft direkte omkostninger i forbindelse med opstart af leasingarrangementet, skal dette beløb medregnes det beløb, som leasingaktivet indregnes til (**IAS 17.24**).

Der skal tilsvarende indregnes en forpligtelse i leasingtagers balance svarende til aktivets værdi ved aftalens indgåelse bortset fra de eventuelt tillagte startomkostninger (**IAS 17.22**). Dvs. at der også her tages udgangspunkt i den laveste værdi af dagsværdien på leasingaktivet og nutidsværdien af minimumsleasingydelserne. Størrelsen af gældsforpligtelsen svarer således til værdien af det indregnede aktiv på indgåelsestidspunktet, såfremt der ikke har været afholdt direkte omkostninger.

Efterfølgende måling af finansiel leasing

Efterfølgende skal leasingaktivet afskrives på lige fod med, og efter den samme regnskabspraksis, som tilsvarende aktiver, hvortil virksomheden selv har det juridiske ejerskab. Hvis der ikke er udsigt til, at leasingtager vil få ejerskab over aktivet efter endt leasingperiode, skal leasingaktivet afskrives over den korteste periode af leasingperioden og aktivets reelle levetid (**IAS 17.27**). Hvis der er udsigt til, at leasingtager får det juridiske ejerskab over aktivet efter leasingperioden, og den reelle levetid på aktivet overstiger denne, skal der afskrives over den reelle levetid (**IAS 17.28**). Afskrivningerne skal føres som en nedsættelse af aktivets værdi samt som en omkostning i resultatopgørelsen på lige fod med øvrige afskrivninger (**IAS 17.27**).

⁹⁶ De ydelser som leasingtager over leasingperioden skal eller kan afkræves at foretage.

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Et leasingaktiv skal som alle øvrige aktiver testes for værdiforringelse. I den sammenhæng henviser IAS 17 til IAS 36 - værdiforringelse af aktiver (**IAS 17.30**). Der vil i nærværende analyse af leasing ikke blive beskrevet yderligere omkring værdiforringelse af aktiver.

Forpligtelsen skal som alle øvrige forpligtelser forrentes i leasingperioden, og der afdrages løbende på gælden i takt med at leasingydelser erlægges. De samlede minimumsleasingydelser skal opdeles i hhv. finansielle omkostninger og afdrag på forpligtelsen overfor leasinggiver. De samlede finansielle omkostninger skal allokere til hvert regnskabsår i leasingperioden ud fra en fastlagt rente (den interne rente i kontrakten eller en alternativ lånerente). Den del af leasingydelsen, som ikke er rente, er afdrag på forpligtelsen. Renterne skal indregnes i resultatopgørelsen på lige fod med øvrige rentekomkostninger og afdraget skal føres som en reduktion af forpligtelsen (**IAS 17.25**). I praksis kan leasingtager benytte en tilnærmet metode for at forenkle beregningen, når renten skal allokere over leasingperioden (**IAS 17.26**).

Den regnskabsmæssige værdi af aktivet og leasingforpligtelsen vil dermed udvikle sig forskelligt over leasingperioden afhængigt af afskrivningerne på leasingaktivet og de beregnede afdrag på leasinggælden, hvorfor de indregnede værdier sjældent vil have samme størrelse gennem hele leasingperioden.

Måling af operationel leasing

Operationel leasing kan sidestilles med et lejeforhold, hvor de erlagte leasingydelser indregnes som en omkostning i resultatopgørelsen lineært over leasingperioden efterhånden som leasingydelserne forfalder, medmindre en anden systematisk metode bedre giver et retvisende billede, også selvom betalingerne ikke nødvendigvis foretages på dette grundlag (**IAS 17.34**).

Oplysninger i årsrapporten

Ved benyttelse af **finansiell leasing** knytter der sig en række oplysningskrav (**IAS 17.31**). Efterfølgende nævnes blot de væsentligste af disse;

- For hver aktivklasse, skal den regnskabsmæssige værdi på balancedagen oplyses, for de aktier, som er indregnet i balancen og som virksomheden ikke har den juridiske ejendomsret til.
- Der skal oplyses om gældsforpligtelsens fordeling på kort- og langfristet gæld og gives oplysning om gældsforpligtelser, som forfalder efter 5 år fra balancedagen.

Der knytter sig tillige en række oplysningskrav til **operationel leasing (IAS 17.35)**. Også her opridses blot den væsentligste;

- Den økonomiske forpligtelse vedrørende operationel leasinggæld skal oplyses samlet og for hver af følgende perioder; indenfor 1 år, mellem 1 og 5 år og senere end 5 år. Dette skal oplyses som en eventualforpligtelse.

12.2.2. Behandling i leasinggivers regnskab

Behandlingen af leasing i leasinggivers regnskab er tillige todelt og er afhængig af, om den pågældende leasingaftale er en finansiel leasing aftale eller en operationel leasing aftale. Det er derfor, også fra leasinggivers side, væsentligt at få fastlagt dette.

Indregning

Leasinggiver skal indregne **finansielt leasede aktiver** som et tilgodehavende i balancen (**IAS 17.36**).

Ved **operationel leasing** har leasinggiver stadig risikoen og fordelene ved aktiver og leasinggiver skal derfor indregne leasingaktivet i balancen i forhold til aktivets art (**IAS 17.49**).

Måling i forbindelse med første indregning af finansiel leasing

Ved første indregning skal tilgodehavendet i leasingtagers regnskab indregnes til nettoinvesteringen⁹⁷ i leasingkontrakten (**IAS 17.36**). Hvis leasinggiver ikke er producent eller forhandler af det pågældende aktiv, tillægges eventuelle startomkostninger tilgodehavendet ved første indregning (**IAS 17.38**).

Hvis leasinggiver er producent eller forhandler af det leasede aktiv, skal denne indregne årets salgsavance eller tab i overensstemmelse med regnskabspraksis for direkte salg, dog under hensyntagen til markedsrenten, som ikke må være kunstigt lav (**IAS 17.45**). Såfremt leasinggiver en producent eller forhandler, skal omkostninger som afholdes i forbindelse indgåelse af leasingkontrakten, indregnes som omkostninger når avancen indregnes (**IAS 17.46**).

Efterfølgende måling af finansiel leasing

Leasinggiver har overdraget alle væsentlige risici og afkast forbundet med ejendomsretten til leasingtager og behandler derfor de modtagne leasingydelser som en tilbagebetaling af tilgodehavendet og renter på dette (**IAS 17.37**).

⁹⁷ Nettoinvestering = bruttoinvestering diskonteret med leasingkontraktens interne rente. Bruttoinvestering = leasinggivers tilgodehavende minimumsleasingydelser.

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Indregningen af finansielle indtægter, skal allokere til de enkelte regnskabsår i leasingperioden og skal afspejle et konstant periodisk afkast af leasinggivers udestående nettoinvestering i leasingkontrakten (**IAS 17.39**).

Måling af operationel leasing

Det operationelle leasingaktiv skal i leasinggivers regnskab afskrives efter samme regnskabspraksis som øvrige tilsvarende aktiver. Disse afskrivninger skal føres i resultatopgørelsen. (**IAS 17.53**). Direkte startomkostninger som leasinggiver har haft i forbindelse med påbegyndelsen af den operationelle leasingkontrakt lægges til den regnskabsmæssige værdi af det leasede aktiv og indregnes som en omkostning over leasingperioden på samme grundlag som leasingindtægterne (**IAS 17.52**).

Leasingindtægter på operationel leasing skal indregnes som en indtægt i resultatopgørelsen lineært over leasingperioden, med mindre en anden systematisk metode giver et mere retvisende billede (**IAS 17.50**).

Oplysninger i årsrapporten

I tilknytning til **finansiell leasing** skal leasinggiver jf. IAS 17.47 give følgende oplysninger i årsrapporten (kun den væsentligste er oplyst);

- afstemning af bruttoinvesteringen i leasingkontrakten på balancedagen og nutidsværdien af de totale tilgodehavende fremtidige minimumsleasingydelse pr. balancedagen. Der skal tillige gives oplysninger om bruttoinvesteringen i leasingkontrakten og nutidsværdien af tilgodehavende minimumsleasingydelse for hver af følgende perioder; inden for 1 år, mellem 1 og 5 år og senere end 5 år.

I forbindelse med **operationel leasing** skal leasinggiver give følgende oplysninger i tilknytning til årsrapporten jf. IAS 17.56 (kun den væsentligste er medtaget);

- de fremtidige minimumsleasingindtægter i henhold til uopsigelige leasingkontrakter som et samlet beløb og hver for sig og fordelt på hhv. inden for 1 år, mellem 1 og 5 år og senere end 5 år.

12.2.3. Sale-and-leaseback

I forbindelse med sale-and-leaseback skal selve leasingkontrakten behandles som hhv. finansiell og operationel leasing. Problematikken i forbindelse med sale-and-leaseback opstår, hvis der er forskel mellem salgsprisen og dagsværdien (og den regnskabsmæssige værdi).

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Hvis en sale-and-leaseback transaktion medfører en **finansiel leasingkontrakt**, skal eventuelle beløb hvormed salgsprisen overstiger den regnskabsmæssige værdi, ikke straks indregnes som en indtægt af leasingtager (sælger). Beløbet hvormed salgsprisen overstiger den regnskabsmæssige værdi skal udskydes og amortiseres over leasingperioden (**IAS 17.59**).

Behandlingen af eventuelle avancer og tab for leasingtager (sælger) i forbindelse med sale-and-leaseback af **operationel leasingaktiver** er oplistet i nedenstående figur.

Tabel 3: Behandling af sale-and-leaseback ved operationel leasing

Omstændighed	Regnskabsmæssig behandling
Det fremgår klart, at transaktionen er aftalt til dagsværdi. Dvs. salgspris = dagsværdi	Eventuel avance eller tab skal indregnes med det samme - svarer til en normal salgstransaktion.
Salgsprisen er aftalt til under dagsværdi	Tabet skal indregnes med det samme, undtagen hvis tabet godtgøres med lavere fremtidige leasingydelser end markedsprisen. I sådanne tilfælde skal tabet udskydes og amortiseres hen over perioden, hvor aktivet forventes anvendt.
Salgsprisen er aftalt til over dagsværdi	Det beløb hvormed salgsprisen overstiger dagsværdien skal udskydes og amortiseres hen over perioden, hvor aktivet forventes anvendt.
Dagsværdien på transaktionstidspunktet er lavere end den regnskabsmæssige værdi	En nedskrivning svarende til forskellen skal indregnes med det samme.

12.3. SMV 19 - Leases

SMV 19 er opbygget efter samme princip som IAS 17. I efterfølgende afsnit tages udgangspunkt i de samme afsnit som under gennemgangen af IAS 17; behandling i leasingtagers regnskab, behandling i leasinggivers regnskab og sale-and-leaseback.

I de tilfælde, hvor der er fuldstændig overensstemmelse mellem reguleringen i IAS 17 og SMV 19, henvises der blot til ovenstående beskrivelse i IAS 17.

12.3.1. Behandling i leasingtagers regnskab

Behandlingen af leasing i leasingtagers regnskab jf. SMV 19, er todelt som ved IAS 17 og er således afhængig af, om den pågældende leasingkontrakt er finansiel eller operationel.

Indregning

Ved påbegyndelsen af leasingaftalen, skal leasingtager indregne den rettighed og den forpligtelse som de påtager sig i forbindelse med en **finansiel leasingaftale** som hhv. et aktiv og en forpligtelse i balancen (**SMV 19.8**).

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Operationel leasing skal indregnes i leasingtagers regnskab som en omkostning i resultatopgørelsen (**SMV 19.13**). Forpligtelsen skal angives som en eventualforpligtelse i noterne.

Måling i forbindelse med første indregning af finansiel leasing

Ved første indregning skal det finansielle leasingaktiv indregnes til dagsværdien af det leasede aktiv ved påbegyndelsen af leasingaftalen plus eventuelle direkte startomkostninger (**SMV 19.8**).

Den finansielle leasingforpligtelse skal tilsvarende indregnes til dagsværdien af leasingaktivet, således at aktivet (med fradrag for startomkostninger) og forpligtelsen stemmer overens ved påbegyndelsen af leasingaftalen (**SMV 19.8**).

Efterfølgende måling af finansiel leasing

Leasingaktivet skal afskrives på lige fod med øvrige tilsvarende aktiver i virksomheden. Hvis der ikke er udsigt til, at leasingtager vil få ejerskab over aktivet efter endt leasingperiode, skal aktivet afskrives over den korteste periode af leasingperioden eller aktivets levetid (**SMV 19.11**). Afskrivningerne skal føres i resultatopgørelsen.

Leasingydelserne skal fordeles mellem finansielle omkostninger og reduktion af leasingforpligtelsen. De finansielle omkostninger skal allokere hen over leasingperioden for at opnå en konstant rente på den tilbageværende del af forpligtelsen (**SMV 19.9**). Den rente som beregnes, kan være tilnærmet for at simplificere beregningen (**SMV 19.10**).

Måling af operationel leasing

Operationel leasing kan sidestilles med et lejeforhold, hvor de erlagte leasingydelser indregnes som en omkostning i resultatopgørelsen lineært over leasingperioden efterhånden som leasingydelserne forfalder, medmindre en anden systematisk metode bedre giver et retvisende billede, også selvom betalingerne ikke nødvendigvis foretages på dette grundlag (**SMV 19.13**).

Oplysninger i årsrapporten

Leasingtager skal bl.a. opstille følgende noter for **finansiel leasing** (**SMV 19.12**);

- For hver aktivklasse skal oplyses, hvor meget heraf der er leasing ved regnskabsårets afslutning
- De totale minimumsleasingydelser ved udgangen af regnskabsåret og for hvert efterfølgende år.

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Leasingtager skal bl.a. opstille følgende note for **operationel leasing (SMV 19.14)**;

- De totale minimumsleasingydelse i henhold til uopsigelig kontrakt samlet og for hvert efterfølgende år

12.3.2. Behandling i leasinggivers regnskab

Behandlingen af leasing i leasinggivers regnskab er todelt som ved IAS 17 og behandlingen i leasingtagers regnskab.

Indregning

Ved indregning af **finansiel leasing** i leasinggivers regnskab krydshenvises til IAS 17, stk. 36-46 (**SMV 19.15**).

Ved **operationel leasing** skal leasingaktivet præsenteres i leasinggivers regnskab alt efter aktivets art på lige fod med virksomhedens øvrige aktiver (**SMV 19.16**).

Måling ved første indregning og efterfølgende måling af finansiel leasing

Her henvises tillige til IAS 17, stk. 36-46 (**SMV 19.15**).

Måling af operationel leasing

Ved første indregning skal leasingaktivet tillægges eventuelle direkte startomkostninger, som skal afskrives over samme periode som leasingaktivet (**SMV 19.19**). Afskrivning på leasingaktivet skal efterfølgende skal ske efter samme regnskabspraksis og principper som virksomhedens øvrige aktiver i samme gruppe (**SMV 19.20**). Disse afskrivninger skal omkostningsføres i resultatopgørelsen (**SMV 19.18**).

Leasinggiver skal indregne indtægter fra operationel leasing i resultatopgørelsen ud fra en lineær metode fordelt ud over leasingperioden medmindre en anden systematisk metode giver et mere retvisende billede (**SMV 19.17**).

Oplysninger i årsrapporten

Ved **finansiel leasing** henvises til IAS 17, stk. 47 (**SMV 19.15**).

Ved **operationel leasing** skal leasinggiver bl.a. oplyse følgende i årsrapporten (**IAS 19.23**);

- De fremtidige minimumsleasingindtægter i henhold til uopsigelige leasingkontrakter skal angives samlet og for hvert enkelt år.

12.3.3. Sale-and-leaseback

Behandlingen af sale-and-leaseback i leasingtagers regnskab jf. SMV 19 er tilsvarende behandlingen i IAS 17, hvorfor der henvises hertil (**SMV 19.24 - SMV 19.27**).

12.4. Årsregnskabsloven

Årsregnskabsloven er som før nævnt blot en rammelov, og indeholder af denne grund ikke direkte detailkriterier for indregning og måling af leasingkontrakter i regnskabet. I lovbemærkningerne til ÅRL § 136 omkring lovgivningsorganer i Danmark specificeres baggrunden bag dette yderligere.

Det fremgår heraf, at man ikke har til hensigt at lave lovgivning for de meget tekniske områder i regnskabet, men derimod at give standardudstederne et ordentligt afsæt ved at skabe nogle rammebestemmelser, som kan udfyldes med standarder eller vejledninger. Lovgiver kan derved styre området ved at sørge for, at denne rammelovgivning suppleres med hensigtsmæssige detailregler, udarbejdet af fagfolk. Dette indebærer, at der for de tekniske områder, såsom leasing, kun indsættes ganske få basale lovregler i lovgivningen, som skal danne ramme for en uddybende regulering i standarderne.⁹⁸

Følgende afsnit deles derfor ikke op som de to foregående, men på den måde, at det først gennemgås, hvilke paragraffer i ÅRL, som danner rammebestemmelserne for behandlingen af leasing, og dernæst en kort beskrivelse af de standarder, som kan udfylde disse rammebestemmelser. Afslutningsvis forsøges det at skitsere ÅRL's rammekrav til hhv. indregning, måling og oplysninger i årsregnskabet.

12.4.1. Paragraffer i ÅRL vedr. leasing

De paragraffer i ÅRL som omhandler behandlingen af leasing er §§ 33 (klasse B), 60 (klasse B), 64 (klasse B), 78 (Klasse C), 83a (klasse C).

§ 33 lyder i uddrag således;

"... Uanset definitionen af aktiver i bilag I, C, nr. 1, kan virksomheden dog undlade at indregne aktiver, der ikke ejes af virksomheden, selvom virksomheden har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten over aktivet ... "

Det fremgår hermed af ÅRL, at klasse B virksomheder ikke er forpligtede til at indregne finansielle leasingkontrakter i deres regnskab.

⁹⁸ KPMG, Årsregnskabsloven med bemærkning til lovforslag og vedtagne ændringsforslag (2007), p. 507

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

§ 60 affattes således;

"Har virksomheden valgt at indregne aktiver, som ikke ejes af virksomheden, skal det oplyses, hvilke indregnede aktiver der ikke ejes af virksomheden, og med hvilken værdi de er indregnet."

Heraf fremgår det, at såfremt en virksomhed har valgt at indregne deres finansielt leasede aktiver i balancen, skal det fremgå af noterne, hvor stor en andel, af de enkelte aktivgrupper samt de samlede aktivgrupper, disse aktiver udgør.

§ 64, stk. 2 lyder således;

"Har virksomheden indgået leje- eller leasingkontrakter, skal forpligtelserne i henhold til kontrakterne særskilt angives, medmindre de er indregnet i balancen."

Heraf fremgår det, at enhver forpligtelse, som virksomheden har påtaget sig i henhold til en leasing kontrakt, skal fremgå af regnskabet. Hvis dette ikke fremgår af balancen, skal det oplyses som en eventualforpligtelse. Det fremgår af lovbemærkningerne, at dette betyder, at finansiell leasing skal indregnes (ikke nødvendigvis for klasse B virksomheder), mens operationel leasing blot er en eventualforpligtelse, som påhviler virksomheden.⁹⁹

§ 78 lyder i uddrag således;

"... Endvidere finder reglerne i §§ 23-76 og 79-101 anvendelse. Kommer regler i §§ 23-76 i strid med reglerne i §§ 79-101, har regler i §§ 79-101 forrang..."

Dette betyder således, at reglerne for klasse B virksomheder tillige finder anvendelse for klasse C virksomheder, såfremt disse ikke er i strid med de specifikke regler for klasse C virksomheder, som fremgår af ÅRL §§ 79-101. Som udgangspunkt finder §§ 33, 60 og 64, stk. 2 således også anvendelse for virksomheder i regnskabsklasse C.

§ 83 a for klasse C virksomheder lyder således;

"virksomheden skal indregne aktiver, som ikke ejes af virksomheden, når virksomheden har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten over aktivet."

§ 83 a er en specifik regel for klasse C virksomheder og det fremgår heraf, at aktiver som ikke ejes af virksomheden skal indregnes når virksomheden har alle væsentlige risici og fordele

⁹⁹ KPMG, Årsregnskabsloven med bemærkning til lovforslag og vedtagne ændringsforslag (2007), p. 302

forbundet med ejendomsretten over aktivet. Dette er således ikke i overensstemmelse med § 33, som giver mulighed for ikke at indregne i pågældende aktiver, men jf. § 78, har § 83 a forrang frem for § 33, og klasse C virksomheder skal derfor indregne finansielt leasede aktiver.

12.4.2. Uddybende regulering i standarderne

I lovbemærkningerne til ÅRL er der henvist til IAS 17 som inspiration, såfremt man indregner leasingkontrakter i regnskabet.¹⁰⁰

Der findes dog også en dansk regnskabsvejledning på området; RV 21.

Der er kun ganske få forskelle mellem RV 21 og IAS 17, da regnskabsvejledningerne, som nævnt i afsnit 2 er udarbejdet med baggrund i IAS standarderne. De væsentligste af disse forskelle opridses her:

- I IAS 17 skal startomkostninger til en operationel leasingkontrakt for leasinggiver indregnes over hele leasingperioden som en korrektion til leasingindtægten. I RV 21 er der valgmulighed mellem dette og straksindregning i resultatopgørelsen.
- I RV 21 præciseres det, at en gevinst i forbindelse ved en sale-and-leaseback transaktion, som resulterer i en finansiell leasingkontrakt, skal klassificeres som en periodeafgrænsningspost. IAS 17 tager ikke stilling til, hvorledes den gevinst skal klassificeres blot at den skal amortiseres over leasingperioden.

På trods af denne danske regnskabsvejledning må det dog formodes, at det med henvisningen i lovbemærkningen fra lovgivers side til IAS 17, er denne standard som lovgiver anser som bedst opfyldende de rammebestemmelser, som der er i ÅRL.

12.4.3. Indregning, måling og oplysning i årsrapporten jf. ÅRL

Som nævnt indledningsvist forsøges det her afslutningsvist at opsætte ÅRL's rammekrav til hhv. indregning, måling og oplysninger i årsrapporten således som de ovenstående områder har været opdelt for at skabe et sammenligningsgrundlag og dermed også afgøre, om der er overensstemmelse mellem disse rammebestemmelser og behandlingen i IAS 17.

Indregning

Alle virksomheder med undtagelse af klasse B virksomheder under ovennævnte forudsætninger skal indregne aktiver i deres balance, såfremt de har de væsentligste fordele og risici forbundet med ejendomsretten over aktivet (**ÅRL §§ 33, 1. pkt. og 83 a**). Dvs. klasse C har pligt til at

¹⁰⁰ KPMG, Årsregnskabsloven med bemærkning til lovforslag og vedtagne ændringsforslag (2007), p. 219

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

indregne finansielle leasingkontrakter og klasse B tillige såfremt undladelse medfører fravigelse af det retvisende billede, under henvisning til generalklausulen i ÅRL § 11 og de underliggende grundlæggende forudsætninger i ÅRL § 13.

Måling

Leasingaktiver skal måles på lige fod med alle øvrige finansielle anlægsaktiver, og dette er som udgangspunkt til kostpris med tillæg af eventuelle omkostninger foranlediget af anskaffelsen (ÅRL § 40). Efterfølgende skal der tillige afskrives på lige fod med øvrige aktiver (ÅRL § 43).

Oplysninger i årsrapporten

Der skal oplyses følgende i årsrapporten jf. ÅRL;

- hvilke indregnede aktiver der ikke ejes af virksomheden, og med hvilken værdi de er indregnet. (ÅRL § 60)
- forpligtelserne i henhold til kontrakterne skal angives særskilt, medmindre de er indregnet i balancen (ÅRL § 64, stk. 2).

Overordnet set kan man sige, at der kun med hensyn til undtagelsen for klasse B virksomheder til at indregne finansielle leasingkontrakter er uoverensstemmelse mellem ÅRL's rammebestemmelser og detailbestemmelserne i IAS 17. Der tages på baggrund af dette udgangspunkt i IAS 17 i den videre analyse, dog under hensyntagen til lempelsen for klasse B, da denne standard opfylder rammebestemmelserne og der i lovbemærkningerne til ÅRL er henvist til denne.

12.5. Hensigtsmæssigheden af SMV 19

Som udgangspunkt for analysen af hensigtsmæssigheden af SMV 19 i forhold til IAS 17 og ÅRL opsummeres indledningsvis hovedpunkterne fra de enkelte beskrivelser. De felter som er markeret med gråt er de områder, hvor der er væsentlig forskel mellem de forskellige reguleringer og disse områder vil blive genstand for en analyse efterfølgende, mens de blå felter illustrerer, hvor der er krydshenvisning til IAS 17.

		IAS 17	SMV 19	ÅRL (IAS 17)
Behandlingen af leasing i leasingtagers regnskab	<i>Indregning af finansiell leasing</i>	<u>Aktiv:</u> Som aktiv på linie med øvrige aktiver af samme art.	<u>Aktiv:</u> Som aktiv på linie med øvrige aktiver af samme art.	<u>Aktiv:</u> Som IAS 17, dog ej tvungen indregning for klasse B virksomheder

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

		<u>Forpligtelse:</u> Som en forpligtelse i balancen	<u>Forpligtelse:</u> Som en forpligtelse i balancen	<u>Forpligtelse:</u> Som forpligtelse hvis indregnet - alternativ som eventualforpligtelse
	<i>Indregning af operationel leasing</i>	Føres i resultatopgørelsen som en omkostning	Føres i resultatopgørelsen som en omkostning	Der henvises i lovbemærkningerne til IAS 17
	<i>Måling i forbindelse med første indregning af finansiell leasing</i>	<u>Aktiv:</u> Dagsværdi eller nutidsværdien af fremtidige minimumsleasingydelse med tillæg af eventuelle startomkostninger. <u>Forpligtelse:</u> Samme værdi som aktiv dog ikke med tillæg af startomkostninger.	<u>Aktiv:</u> Dagsværdi med tillæg af eventuelle startomkostninger. <u>Forpligtelse:</u> Samme værdi som aktiv dog ikke med tillæg af startomkostninger.	Der henvises i lovbemærkningerne til IAS 17
	<i>Efterfølgende måling af finansiell leasing</i>	<u>Aktiv:</u> Afskrives efter samme regnskabspraksis som øvrige lignende aktiver <u>Forpligtelse:</u> De samlede minimumsleasingydelse skal opdeles i hhv. finansielle omkostninger og afdrag på forpligtelsen over for leasinggiver. Afdrag reducerer forpligtelsen og de finansielle omkostninger føres i resultatopgørelsen.	<u>Aktiv:</u> Afskrives efter samme regnskabspraksis som øvrige lignende aktiver <u>Forpligtelse:</u> De samlede minimumsleasingydelse skal opdeles i hhv. finansielle omkostninger og afdrag på forpligtelsen over for leasinggiver. Afdrag reducerer forpligtelsen og de finansielle omkostninger føres i resultatopgørelsen.	Der henvises i lovbemærkningerne til IAS 17
	<i>Måling af operationel leasing</i>	Som en omkostning i resultatopgørelsen over leasingperioden.	Som en omkostning i resultatopgørelsen over leasingperioden.	Der henvises i lovbemærkningerne til IAS 17
	<i>Oplysninger i årsrapporten - finansiell leasing</i>	<u>Aktiv:</u> Leasingaktivernes værdi <u>Forpligtelse:</u>	<u>Aktiv:</u> Leasingaktivernes værdi <u>Forpligtelse:</u>	Der henvises i lovbemærkningerne

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

		Den samlede forpligtelse samt specificeret for under 1 år, mellem 1 og 5 år og over 5 år.	Den samlede forpligtelse samt specificeret for efterfølgende år	til IAS 17
	<i>Oplysninger i årsrapporten - operationel leasing</i>	<u>Forpligtelse:</u> Den samlede forpligtelse samt specificeret for under 1 år, mellem 1 og 5 år og over 5 år.	<u>Forpligtelse:</u> Den samlede forpligtelse samt specificeret for efterfølgende år	Der henvises i lovbemærkningerne til IAS 17
Behandlingen af leasing i leasinggivers regnskab	<i>Indregning af finansiell leasing</i>	Tilgodehavende i balancen.	Krydshenvisning til IAS 17	Der henvises i lovbemærkningerne til IAS 17
	<i>Indregning af operationel leasing</i>	Som et aktiv i balancen afhængig af aktivets art.	Som et aktiv i balancen afhængig af aktivets art.	Der henvises i lovbemærkningerne til IAS 17
	<i>Måling i forbindelse med første indregning af finansiell leasing</i>	Nettoinvesteringen i leasingkontrakten plus eventuelle startomkostninger (ej hvis producent eller forhandler).	Krydshenvisning til IAS 17	Der henvises i lovbemærkningerne til IAS 17
	<i>Efterfølgende måling af finansiell leasing</i>	Leasingydelse indregnes dels som afdrag på til godehavendet og dels som finansielle indtægter.	Krydshenvisning til IAS 17	Der henvises i lovbemærkningerne til IAS 17
	<i>Måling af operationel leasing</i>	<u>Aktiv:</u> Afskrives på lige fod med øvrige lignede aktiver. <u>Leasingindtægter:</u> Indregnes i resultatopgørelsen over leasingperioden.	<u>Aktiv:</u> Afskrives på lige fod med øvrige lignede aktiver. <u>Leasingindtægter:</u> Indregnes i resultatopgørelsen over leasingperioden.	Der henvises i lovbemærkningerne til IAS 17
	<i>Oplysninger i årsrapporten - finansiell leasing</i>	Afstemning af bruttoinvesteringen og nutidsværdien af fremtidige minimumsleasingindtægter samt ovenstående for følgende perioder; under 1 år, mellem 1 og 5 år og over 5 år.	Krydshenvisning til IAS 17	Der henvises i lovbemærkningerne til IAS 17
	<i>Oplysninger i</i>	Fremtidige minimums-	Fremtidige minimums-	Der henvises i

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

	<i>årsrapporten - operationel leasing</i>	leasingindtægter samlet og klassificeret under 1 år, mellem 1 og 5 år og over 5 år.	leasingindtægter samlet og for efterfølgende år.	lovbemærkningerne til IAS 17
Sale-and-leaseback	<i>Finansiell leasing</i>	Salgspris > regnskabsmæssig værdi → avancen amortiseres over leasingperioden.	Salgspris > regnskabsmæssig værdi → avancen amortiseres over leasingperioden.	Der henvises i lovbemærkningerne til IAS 17
	<i>Operationel leasing</i>	Salgspris = dagsværdi → straksindregning af evt. avance Salgspris < dagsværdi → straksindregning. Dog hvis leasingydelser lavere end markedslejen amortisering over leasingperioden. Salgspris > dagsværdi → amortiseres over leasingperioden. Dagsværdi < regnskabsmæssig værdi → nedskrivning foretages straks.	Salgspris = dagsværdi → straksindregning af evt. avance Salgspris < dagsværdi → straksindregning. Dog hvis leasingydelser lavere end markedslejen amortisering over leasingperioden. Salgspris > dagsværdi → amortiseres over leasingperioden. Dagsværdi < regnskabsmæssig værdi → nedskrivning foretages straks.	Der henvises i lovbemærkningerne til IAS 17

Selve analysen starter med en generel beskrivelse af omfanget af reguleringerne. Herunder beskrives holdningen i praksis til krydshenvisningen til IAS 17 for indregning, måling og oplysning om finansiell leasing i leasinggivers regnskab.

Dernæst analyseres de punkter, hvor der er forskelle mellem SMV 19 og enten IAS 17 eller ÅRL. Disse punkter er jf. ovenfor følgende to områder; indregning af finansiell leasing i leasingtagers regnskab samt måling af finansiell leasing i forbindelse med første indregning af finansiell leasing i leasingtagers regnskab.

Disse forskelle analyseres ved, at der først gives en kort beskrivelse af de forskelle som eksisterer og dernæst ses der på, om de enkelte forskelle medfører et yderligere krav eller en lempelse i forhold til enten IAS 17 og ÅRL. Hernæst gennemgås de kvalitetsmæssige konsekvenser af de enkelte forskelle ud fra kvalitetshierarkiet i begrebsrammens niveau 2 og afslutningsvist inddrages synspunkter fra praksis omkring disse forskelle til at underbygge den teoretiske analyse af de kvalitetsmæssige konsekvenser.

12.5.1. Generelt

Omfanget af IAS 17 omkring behandlingen af leasing er 14 sider, hvortil der følger 7 sider med appendiks, basis for conclusions på standarden og guide til implementering. Behandlingen af leasing i SMV 19 fylder kun 6 sider og der er intet supplement til standarden. Kort fortalt er indholdet og strukturen i de to standarder det samme, der er blot uddybet mere under de enkelte hovedpunkter i IAS 17, mens SMV 19 er holdt kort og præcis.

Rent indholdsmæssigt, har SMV 19 det der skal til, for at kunne behandle leasing i et regnskab. At standarden er så kort og præcis, vil kunne reducere risikoen for, at det skulle opstå Standards Overload, dvs. at de omkostninger der bliver afholdt ved at opfylde standarden er større end den nytteværdi brugerne opnår. Jo kortere og mere præcis en standard er, jo mindre ressourcer skal der benyttes for at sætte sig ind i standarden og jo mindre ressourcer der benyttes, jo mindre omkostninger. I og med standarden er mindre i omfang reduceres tillige risikoen for Information Overload, da dette gør, at risikoen for, at brugerne mister overblikket pga. for mange informationer, reduceres.

Som skemaet ovenfor viser, er der kun begrænsede forskelle mellem IAS 17 og SMV 19, og brugeren vil på den baggrund muligvis kunne opnå ligeså stor nytteværdi af de oplysninger som fremkommer ved at benytte SMV 19, som af de oplysninger der fremkommer ved, at producenten har benyttet IAS 17. Disse forskelle analyseres senere for netop at vurdere brugerens nytteværdi i forhold til producentens omkostninger. På den baggrund kan vi efterfølgende konkludere, hvorvidt behandling af leasing jf. SMV 19 er hensigtsmæssig i forhold til behandling efter hhv. IAS 17 og ÅRL (IAS 17).

Krydshenvisning til IAS 17

IASB's baggrund for at undlade behandlingen af finansiel leasing i leasinggivers regnskab og i stedet krydshenviser til IAS 17 er, at en stor del af de virksomheder som leaser aktiver til andre virksomheder er finansielle virksomheder.¹⁰¹ Disse må derfor ikke benytte standarden, da denne ikke henvender sig til virksomheder med offentlighedens interesse, herunder finansielle virksomheder jf. definitionen af målgruppen.

Blandt praktikere er der ikke umiddelbart tilslutning til, at finansiel leasing i leasinggivers regnskab blot er en krydshenvisning.¹⁰² De mener, at behandlingen af finansiel leasing i leasinggivers regnskab tillige er relevant for SMV'er og ikke blot for finansielle virksomheder.

¹⁰¹ BC62

¹⁰² CL114-Deloitte, p. 24, CL86-Ernst & Young, p. 6, CL142-IFAC, p. 20, CL92-Grant Thornton, p. 6, DRSC *Report on the Field Tests in Germany* (2008), p. 15

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Grant Thornton henviser bl.a. til bilforhandlere, som leaser biler. Dette er en ikke finansiell virksomhed, og kunne meget vel tilhøre SMV gruppen. Der har ikke i nogen af de gennemlæste comment letters været tilslutning til, at dette område blot skulle være en krydshenvisning, og størstedelen har argumenteret for, at der bør indsættes et simplificeret afsnit omkring behandlingen i SMV 19.¹⁰³

Yderligere generelle kommentarer vedr. SMV 19

En gennemgående kommentar omkring SMV 19 i de gennemlæste comment letters er udeladelsen af behandlingen af grunde og bygninger. I IAS 17 er der argumenteret for, at disse bør klassificeres særskilt (**IAS 17.15**). I SMV 19 er denne problemstilling slet ikke behandlet. Grant Thornton udleder heraf, at det i SMV standarden er en simplificering at grunde og bygninger kan klassificeres under ét, men at der bør redegøres for baggrunden bag dette, da dette ikke er gjort i basis for conclusion på linie med de øvrige fravalg.¹⁰⁴ KPMG taler tillige for denne simplificering i SMV 19, da de mener, at det kan være vanskeligt at adskille grunde og bygninger og vurdere disse separat, og mener derfor, at det skal være muligt for SMV'er at vurdere disse samlet.¹⁰⁵ Deloitte og BDO giver ikke udtryk for, hvorledes de mener man skal behandle problematikken omkring grunde og bygninger i SMV 19, men mener blot, at dette bør være en del af standarden.¹⁰⁶

12.5.2. Indregning af finansiell leasing i leasingtagers regnskab

Forskelle

I forbindelse med indregning af finansiell leasing i leasingtagers regnskab er der forskel mellem behandlingen i ÅRL og SMV 19, da ÅRL tillader, at klasse B virksomheder undlader at indregne finansiell leasing i balancen, men blot oplyser om finansielle leasingforpligtelser i noterne, mens SMV 19 kræver indregning af alle finansielle leasingkontrakter uanset virksomhedens størrelse. Efterfølgende analyse omhandler således kun indregning for klasse B virksomheder.

Lempelse eller yderligere krav

På dette punkt stiller SMV standarden et yderligere krav til klasse B virksomheder i Danmark, som har finansielle leasingkontrakter, da de på nuværende tidspunkt ikke nødvendigvis skal

¹⁰³ CL114-Deloitte p. 24, CL92-Grant Thornton, p. 6, CL95-KPMG, p. 16, CL135-BDO, p. 14

¹⁰⁴ CL92-Grant Thornton, p. 18

¹⁰⁵ CL95-KPMG, p. 16

¹⁰⁶ CL114-Deloitte, p. 24, CL135-BDO, p. 14

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

indregne dette, mens de, hvis de overgår til at aflægge regnskab efter SMV standarden skal indregne alle finansielle leasingkontrakter i regnskabet.

De kvalitetsmæssige konsekvenser

De kvalitetsmæssige konsekvenser for brugerne afhænger af, om disse opnår en nytteværdi. For at brugerne kan opnå en nytteværdi skal den information de modtager være væsentligt på den måde at det kan påvirke brugernes beslutninger. Den nytteværdi som brugerne opnår afgøres ud fra de primære egenskaber relevans og pålidelighed og de sekundære egenskaber sammenlignelighed (konsistens) og forståelighed i begrebsrammen. Kun de relevante egenskaber for området gennemgås.

Det afgørende ved **relevans** er, at informationen skal være i stand til at gøre en forskel i en konkret beslutningssituation. Relevansegenskaben består jf. operationaliseringen af de underliggende egenskaber prognose-, kontrol- og fordelingsopgave, feedbackværdi og aktualitet. I denne situation, hvor forskellen ligger i, om der indregnes et aktiv og en forpligtelse eller ej, er det prognoseopgaven der berøres mest, da denne går ud på at give en så nøjagtig forudsigelse som muligt af udfaldet af tidligere begivenheder i relation til fremtidig indtjening.

Ved at aktivet, og dermed forpligtelsen, er indregnet får brugeren en indikation af, at der er indgået en forpligtelse fra virksomhedens side, og at dette vil medføre fremtidige omkostninger, mens brugeren modsat, når aktivet og forpligtelsen ikke er indregnet, ikke får det reelle billede af virksomhedens fremtidige forpligtelser. Forpligtelsen skal dog indregnes som en eventualforpligtelse i årsrapporten.

For at oplysninger kan antages at være **pålidelige**, skal disse ideelt set være sande. Da der ikke findes én objektiv sandhed er pålidelighedsbegrebet defineret ved tre underliggende begreber, som skal øge kvaliteten; verificerbarhed, repræsentativ gyldighed og neutralitet.

I problematikken omkring, hvorvidt et aktiv og en forpligtelse skal indregnes, er det begreberne repræsentativ gyldighed og neutralitet som berøres mest. I henhold til repræsentativ gyldighed betyder det, at de indregnede aktiver og forpligtelser skal være repræsentative for de aktiver og forpligtelser, som virksomheden reelt har. Baggrunden for, at virksomheder vælger ikke at indregne finansiell leasing kan være at undgå at vise en forpligtelse i balancen, hvilket anfægter den repræsentative gyldighed, da dette kan være et forsøg på at undgå at vise de mindre positive sider af virksomheden. Repræsentativ gyldighed hænger således tæt sammen med begrebet neutralitet, da virksomheden, hvis den fravælger at indregne finansiell leasing på baggrund af,

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

ikke at ville give mindre positive oplysninger, således ikke forholder sig neutralt til virksomhedens økonomiske situation.

Der kan argumenteres for, at begrebet verificerbarhed ligeledes berøres af, at en virksomhed fravælger at indregne et aktiv og en forpligtelse, idet det alt andet lige er sværere at efterprøve oplysninger, som er udeladt af regnskabet end oplysninger som er medtaget i regnskabet. Dette vejes dog til dels op af, at forpligtelsen dog stadig skal vises i regnskabet, dog kun i form af en eventualforpligtelse.

Også den sekundære egenskab **sammenlignelighed** kommer i spil i denne sammenhæng. Hvis virksomheden vælger ikke at indregne et aktiv og en forpligtelse, vil virksomhedens soliditetsgrad alt andet lige blive højere. Dette kan være misvisende for brugeren, hvis denne ønsker at sammenligne to virksomheder. Hvis virksomheden går fra at eje et aktiv til at lease et aktiv kan dette tillige skabe problemer i forbindelse med tidsmæssige sammenligninger i virksomhedens eget regnskab, da det vil påvirke virksomhedens nøgletal, at den går fra at have indregnet aktiver til ikke at have indregnet nogen.

Nytteværdien for brugeren kan således siges at være højere ved anvendelsen af SMV end ved anvendelsen af ÅRL, da både kvalitetskriterierne relevans (prognoseopgaven), pålidelighed (repræsentativ gyldighed, neutralitet og til dels verificerbarhed) og sammenlignelighed er bedre opfyldt i SMV standardens behandling af området end ved anvendelse af ÅRL. For at kunne vurdere hensigtsmæssigheden af SMV-standardens behandling af leasing er det dog nødvendigt at afveje, hvor store omkostninger der er forbundet med at skulle indregne aktivet og forpligtelsen for producenten.

Det vil alt andet lige medføre en **omkostning** for producenten at skulle indregne aktiver og forpligtelser, da disse skal måles indledningsvist og reguleres efterfølgende. Omkostningen vurderes dog ikke at være markant, da virksomheden i forvejen skal indregne de aktiver de selv ejer. Muligheden for at undlade at indregne finansiel leasing gælder kun såfremt disse er uvæsentlige og det på den baggrund ikke anfægter det retvisende billede. Hvis virksomheden ikke selv ejer nogle aktiver, kan der stilles spørgsmålstegn ved, om virksomhedens finansielle leasingkontrakter er så uvæsentlige, at det ikke anfægter det retvisende billede, da det i så fald vil svare til, at det retvisende billede er en virksomheder uden aktiver.

Opsummerende kan det konkluderes, at SMV standardens indregning af finansiel leasing er mere hensigtsmæssig end ÅRL's regler omkring indregning af finansiel leasing, da det er vores

umiddelbare opfattelse, at indregningen medfører en nytteværdi for brugeren, som opvejer de omkostninger, der er forbundet med indregningen for producenten.

Synspunkter fra praksis

Dette område er ikke direkte blevet omtalt i de comment letters, som IASB har modtaget i forbindelse med udkastet til SMV standarden. Dette grunder i, at undtagelsen for klasse B virksomheder er en specifik dansk regel og disse comment letters hovedsagligt har forholdt sig til standarden ud fra den nuværende regulering i IAS 17.

Dog har BDO forholdt sig til den problematik, at IASB overvejede at alle leasingkontrakter skulle indregnes som operationelle leasingkontrakter i SMV standarden. Dette er den samme problemstilling som opstår ved, at klasse B virksomheder i Danmark har tilladelse til at indregne alle leasingkontrakter som operationelle, hvis blot dette ikke strider mod det retvisende billede. BDO mener, at det strider mod det retvisende billede, hvis aktiver som virksomheden i det store hele ejer, men blot ikke har det juridiske ejerskab over, ikke fremgår af balancen.¹⁰⁷ IASB's argumentation for at forkaste forslaget er, at finansielle leasingkontrakter er en transaktion som har samme karakteristika som køb på afbetaling og kreditkøb og informationer omkring disse kontrakter er væsentlige for långivere og andre kreditgivere.¹⁰⁸

Vores holdning er, at det retvisende billede vil blive anfægtet i en sådan grad, at det går afgørende ud over brugerens nytteværdi, såfremt finansiell leasing ikke indregnes. Det er ganske vist en lempelse, at klasse B virksomheder ikke skal indregne finansiell leasing, men vi finder ikke, at det er en yderligere byrde at indregne finansiell leasing i forhold til at skulle indregne aktiver som virksomheden selv ejer. Man skal også vurdere, i hvor mange tilfælde de finansielle leasingkontrakter er så uvæsentlige, at de ikke anfægter det retvisende billede, med baggrund i substanskriteriet i de grundlæggende forudsætninger (**ÅRL § 13, stk. 1, nr. 2**). Dette siger, at for at opnå et retvisende billede skal man vise det reelle indhold og ikke blot formaliteter, og hvis det reelle indhold er, at der er indgået en finansiell leasingkontrakt, betyder dette, at virksomheden har overtaget de fordele og risici der følger med aktivet og aktivet bør derfor behandles som de øvrige aktiver, som virksomheden selv ejer. Dette stemmer også overens med den teoretiske analyse af de kvalitetsmæssige konsekvenser, som peger på, at indregning af finansielle leasingkontrakter øger kvaliteten af regnskabet og dermed brugerens nytteværdi uden dette medfører betydelige omkostninger for producenten. Vi mener derfor, at SMV standardens

¹⁰⁷ CL135-BDO, p. 8

¹⁰⁸ BC97

behandling af indregning af finansiel leasing er den mest hensigtsmæssige for brugere og producenter i SMV-segmentet.

12.5.3. Måling ved første indregning af finansiel leasing i leasingtagers regnskab

Forskelle

I forbindelse med måling ved første indregning af finansiel leasing i leasingtagers regnskab er der forskel mellem behandlingen i SMV 19 og IAS 17 (og ÅRL, da denne henviser hertil). Ifølge IAS 17 (ÅRL) skal leasingtager ved første indregning at indregne det finansielt leasede aktiv og den tilhørende forpligtelse til den laveste værdi af dagsværdien og nutidsværdien af minimumsleasingydelse (IAS 17.20), mens SMV 19 udelukkende giver mulighed for at indregne aktivet og forpligtelsen til dagsværdi (SMV 19.8).

Lempelse eller yderligere krav

Det, at der kun er én mulighed i SMV 19, er umiddelbart en lempelse for regnskabsaflægger, da de med de to muligheder i IAS 17 er nødsaget til at kende begge værdier for på den baggrund at kunne tage stilling til, hvilken værdi der er den laveste. Dog taler flere praktikere for jf. nedenfor, at det er mere simpelt at beregne nutidsværdien af minimumsleasingydelse end det er at fastslå en dagsværdi og at behandlingen derfor kunne være yderligere simplificeret ved at have ladet denne anden målemulighed være tilbage.

De kvalitetsmæssige konsekvenser

Forskellene i målemulighederne imellem de forskellige reguleringer anfægter i forbindelse med **relevansen** umiddelbart de to begreber prognoseopgave og aktualitet. Prognoseopgaven går som før nævnt på, en så korrekt forudsigtelse af fremtiden som muligt på baggrund af tidligere begivenheder. Hvis der indregnes til nutidsværdien af minimumsleasingydelse, giver det et relevant billede af fremtiden, da de fremtidige leasingydelser er kendte og den rente der er benyttet for at beregne nutidsværdien er den samme som den rente der benyttes for at opsplitte leasingydelserne i hhv. afdrag og renter. På den baggrund er nettoleasingydelserne og de finansielle omkostninger som afholdes i forbindelse med indfrielse af forpligtelsen lagt til grund i forbindelse med at hhv. aktivet og forpligtelsen skal indregnes. Hvis man indregner til dagsværdi, giver dette blot et øjebliksbillede af leasingkontrakten.

Dette leder videre til en af de øvrige komponenter under relevans; aktualitet. Hvis man ser på aktualitet, er dagsværdien den mest aktuelle værdi på indregningstidspunktet. Dvs. med hensyn

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

til prognoseopgaven opfylder nutidsværdien af minimumsleasingydelse bedst dette kriterium, mens indregning til dagsværdi bedst opfylder aktualitetskriteriet.

Det er som sagt en afvejning som skal laves mellem, hvad der vægter mest for brugeren; prognose eller aktualitet. Som før nævnt under analysen af brugerne er der indikationer på, at brugerne i SMV gruppen vægter prognoseopgaven højt, mens aktualitet er mindre relevant for denne gruppe af brugere. Der kan således argumenteres for, at mht. relevans vil brugerne få den største nytteværdi af, at leasingkontrakten indregnes til nutidsværdien af minimumsleasingydelse, da dette opfylder prognoseopgaven bedst.

I forbindelse med **pålidelighed** er det med hensyn til verificerbarheden de to forskellige former for måling adskiller sig fra hinanden. Verificerbarhed handler om, hvorvidt det er muligt for udenforstående at opnå de samme resultater. Jo længere man kommer op i balancen jo mindre objektive bliver de målinger som er foretaget, og jo vanskeligere bliver det at verificere disse – med de immaterielle anlægsaktiver som de sværest verificerbare. Nutidsværdien af minimumsleasingydelser kan efterprøves af andre udenforstående, når blot de rigtige forudsætninger er tilgængelige og den udenforstående kan således forholde sig til, om de forudsætninger som er lagt til grund er pålidelige. Leasingydelserne som leasingtager skal erlægge kan verificeres ved hjælp af leasingkontrakten, mens den rente som er lagt til grund kan være subjektiv, men stadig er det muligt for en ekstern part at forholde sig kritisk til, hvordan renten er fremkommet.

Dagsværdien kan derimod være vanskelig at verificere, da det afhænger af, om det er et omsætteligt aktiv. Hvis det leasede aktiv er et specialfremstillet aktiv kan det være vanskeligt at efterprøve om en dagsværdi er pålidelig, da der ikke er et marked at sammenligne med. Er der dermed et aktivt marked for det pågældende aktiv, fx for biler, vil dagsværdien være det nemt verificerbar og dermed udtryk for en meget pålidelig måling.

Mht. pålidelighed kan det dermed konkluderes, at nutidsværdien af minimumsleasingydelserne, er det mest verificerbare af de to målingsmetoder, hvis ikke der findes et aktivt marked for det leasede aktiv. Såfremt dette findes, vil det være dagsværdien, som opfylder pålidelighedskravet bedst, men en pålidelig dagsværdi er kun sjældent mulig at opføre, da der kun i meget få tilfælde findes et aktivt marked for det pågældende aktiv.

Med hensyn til **sammenlignelighed**, vil det alt andet lige altid være nemmere at sammenligne to virksomheder som benytter samme metode frem for to virksomheder som benytter hver sin målingsmetode. IAS giver valgmulighed og derfor kan to virksomheder nå frem til forskellige indregninger på selv samme aktiv, alt efter om de finder frem til, at nutidsværdien af

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

minimumsleasingydelse er den laveste eller det er dagsværdien. Ved at benytte SMV standarden, skabes et bedre sammenligningsgrundlag imellem virksomhederne, da disse skal bruge den samme målingsmetode for at indregne finansielt leasede aktiver.

Nytteværdien for brugerne kan dermed umiddelbart siges at være størst for SMV brugerne, hvis IAS 17 benyttes, da denne giver mulighed for, at der kan indregnes til nutidsværdien af minimumsleasingydelse, hvilket opfylder prognoseopgaven bedst, som der er indikationer på er blandt de væsentligste kvalitetskrav for brugerne i SMV gruppen. Nutidsværdien er derudover også den værdi, som er mest verificerbar såfremt der ikke findes et aktivt marked for det pågældende aktiv. Det der taler i mod IAS 17 som bedst opfyldende brugernes behov er, at der i IAS 17 er to valgmuligheder og dette svækker sammenligneligheden mellem virksomheder.

Omkostningerne for producenten i forbindelse med kun at skulle finde frem til dagsværdien er alt andet lige mindre, end hvis producenten både skulle finde en dagsværdi og en nutidsværdi af de fremtidige minimumsleasingydelser. Dermed er omkostningerne lavere for producenter som følger SMV standarden end for producenter som følger IAS 17, da denne ikke skal bruge så mange ressourcer for at finde frem til, hvilken værdi aktivet skal indregnes til.

Dvs. at producentens omkostninger bliver mindsket ved benyttelse af SMV standarden, men til gengæld bliver brugernes nytteværdi af informationerne ligeledes mindsket fordi prognoseopgaven svækkes. Spørgsmålet er derfor, om nytteværdien mindskes så meget, at det vil kunne påvirke brugernes beslutningsgrundlag og producenten derfor i stedet mister fremtidig indtjening ved at anvende standarden. Der er ud fra ovenstående teoretiske analyse af de kvalitetsmæssige konsekvenser indikationer på, at nytteværdien er størst når der indregnes til nutidsværdien af minimumsleasingydelserne og omkostningerne er mindst, når der kun skal beregnes én værdi.

Synspunkter fra praksis

Som ovenfor nævnt har flere praktikere kommenteret IASB's simplificering af måling af finansiell leasing ved første indregning i leasingtagers regnskab. Generelt er holdningen, at leasingtager i leasingkontrakten som oftest har alle de oplysninger som skal benyttes for at beregne nutidsværdien af minimumsleasingydelserne, mens dagsværdien ofte kan være svær at fastslå og medfører unødige omkostninger.¹⁰⁹ Deloitte taler for, at der for at simplificere beregning af nutidsværdien af minimumsleasingydelserne kan tillades, at der i alle tilfælde

¹⁰⁹ CL114-Deloitte, p. 24, CL142-IFAC, p. 20, CL95-KPMG, p. 16, DRSC *Report on the Field Tests in Germany* (2008), p. 15

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

bruges en alternativ lånerente, og dette ikke blot kan bruges som en erstatning såfremt den interne rente i leasingkontrakten er vanskelig at fastslå.¹¹⁰ Desuden mener en række praktikere tillige, at det oftest vil være nutidsværdien af minimumsleasingydelse som vil udgøre den laveste værdi og at det derfor vil være denne værdi som der skal indregnes til jf. IAS 17.¹¹¹ Kun Grant Thornton taler for, at der i SMV 19 skal være samme behandling som i IAS 17; dvs. aktivet og den tilhørende forpligtelse skal indregnes til den laveste værdi af dagsværdien og nutidsværdien af minimumsleasingydelse.¹¹²

Vores holdning er, at reguleringen i SMV standarden skal holdes så simplificeret som muligt under hensyntagen til det retvisende billede. Hvis nutidsværdien af minimumsleasingydelse som oftest både er den laveste, og dermed indirekte den IASB anbefaler gennem IAS 17, og når praktikere taler for, at denne værdi er nemmere at fastslå for leasingtager, mener vi, at det bør være denne mulighed som er gældende i SMV 19. Vi mener ikke man bør indsætte en enten eller mulighed som i IAS 17, da meningen med en standard for SMV'er er, at denne skal være simplificeret og mindre kompleks i forhold til fuld IFRS. Den teoretiske analyse af de kvalitetsmæssige konsekvenser taler tillige for nutidsværdien af minimumsleasingydelse som målemetode, da nytteværdien for brugerne er størst, hvis producenter anvender denne målemetode og omkostningerne minimeres, hvis producenten kun skal beregne én værdi. Den mest hensigtsmæssige løsning vil derfor være, fra vores synspunkt, at det kun skal være muligt at indregne til nutidsværdien af minimumsleasingydelse for leasingtager.

¹¹⁰ CL114-Deloitte, p. 24

¹¹¹ CL127-E&S, p. 3, CL116-FSR, p. 5

¹¹² CL92-Grant Thornton, p. 18

13. Den efterfølgende behandling af goodwill

I nærværende analyse behandles den efterfølgende regnskabsmæssige behandling af goodwill erhvervet ved virksomhedssammenslutninger. Der er delte meninger om, hvorvidt virksomhedssammenslutninger er et ofte forekommende fænomen blandt små og mellemstore virksomheder. Vi finder imidlertid, at fænomenet er almindeligt for de større virksomheder i SMV segmentet, dvs. de danske virksomheder, som vi mener bør pålægges af SMV standarden. Den efterfølgende behandling af goodwill erhvervet ved virksomhedssammenslutninger er endvidere et område, hvor der er betydelige forskelle i reguleringen efter hhv. IFRS, udkast til IFRS for SMV og ÅRL. Da området i den fulde IFRS har været genstand for meget debat pga. dets udprægede grad af kompleksitet, finder vi det interessant at undersøge og vurdere, hvordan IASB har håndteret problemstillingen i udkast til IFRS for SME, som netop har til hensigt at udgøre en mindre kompleks regulering for små og mellemstore virksomheder. Området er desuden et emne, der har givet anledning til mange kommentarer i diverse comment letters fra forskellige aktører indenfor branchen for revision og regnskab.

I forhold til begrebsrammens 5 niveauer bevæger vi os ind i de tre nederste niveauer hhv. niveau 3 *Definition af elementer*, niveau 4 *Indregning og måling* og niveau 5 *Klassifikation*. Disse tre niveauer skal opfylde kravene i niveau 1 og 2 for at kunne implementere målsætningen om et retvisende billede.

Afvejningen af hensigtsmæssigheden i forhold til brugere og producenter vil derfor ske med udgangspunkt i begrebsrammens niveau 1 *Brugernes informationsbehov* og niveau 2 *Kvalitetskrav*, herunder med kvalitetshierarkiet som analyseværktøj. Der henvises derfor til kvalitetshierarkiet for en uddybning af de begreber, der benyttes undervejs til at vurdere de kvalitetsmæssige konsekvenser.

Først gives en definition af begrebet goodwill. Herefter gennemgås reglerne for den efterfølgende regnskabsmæssige behandling af goodwill efter IFRS og dernæst behandles bestemmelserne i udkast til IFRS for SMV, hvor lempelserne i forhold til fuld IFRS fremhæves. Efterfølgende beskrives reglerne i ÅRL og danske regnskabsvejledninger (RV) for til slut at lave en sammenligning af de tre reguleringer, hvor hensigtsmæssigheden af reguleringen af området i udkast til IFRS for SMV vurderes.

13.1. Definition af goodwill

I forbindelse med virksomhedssammenslutninger defineres goodwill på tværs af de tre regelsæt som værende forskellen mellem kostprisen og dagsværdien af de identificerbare aktiver og

forpligtelser på overtagelsestidspunktet. Goodwill kan således være både positiv og negativ. Positiv goodwill kan siges at være udtryk for den overtagende virksomheds betaling for forventede fremtidige positive pengestrømme. Negativ goodwill er derimod et udtryk for forventede fremtidige tab eller udgifter i den overtagne virksomhed.¹¹³ Der afgrænses fra en yderligere behandling af negativ goodwill.

I henhold til begrebsrammens niveau 3 *Definition af elementer* er et centralt spørgsmål om goodwill opfylder definitionen på et aktiv. Begrebsrammen i ÅRL er som sagt forankret i IASB's begrebsramme og vedrørende definitionen af et aktiv er der fuld overensstemmelse imellem de to begrebsrammer. Definitionen af et aktiv lyder som følger:

*"Aktiver er ressourcer, som er under virksomhedens kontrol som et resultat af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden."*¹¹⁴

Herudover defineres et immaterielt aktiv efter IAS 38 *Intangible Assets* som et ikke-monetært aktiv uden fysisk substans. ÅRL indeholder ingen definition af immaterielle aktiver. Der er generel enighed om nationalt og internationalt, at erhvervet goodwill opfylder definitionen på et immateriel aktiv. Dvs. at erhvervet goodwill opfattes som værende under virksomhedens kontrol, et resultat af tidligere begivenheder og en ressource, hvorfra økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden. Ved sidstnævnte er imidlertid den krølle, at goodwill ikke selvstændigt genererer pengestrømme, hvorfor det må henføres til et aktiv eller en gruppe af aktiver (nærmere herom senere).

Det næste filter vedrører niveau 4 *Indregning og måling* i begrebsrammen og består i et sæt overordnede indregningskriterier som et aktiv skal opfylde for at kunne indregnes:

1. Det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden.
2. Aktivets skal kunne måles pålideligt.¹¹⁵

I særdeleshed punkt 2, at aktivet skal kunne måles pålideligt har givet anledning til, at der mht. goodwill skal skelnes mellem erhvervet goodwill og internt oparbejdet goodwill. Antagelsen er, at goodwill der erhverves ved en virksomhedssammenslutning fastsættes på baggrund af en

¹¹³ KPMG, *Indsigt i årsregnskabsloven* (2006), p. 113, RV 18, pkt. 61-62 og pkt. 84-85, IAS 36 pkt. 81

¹¹⁴ ÅRL, Bilag 1 C nr. 1

¹¹⁵ Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), p.176

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

salgsaftale mellem to uafhængige parter, hvorved man kan opnå en rimelig og pålidelig måling af goodwill. Internt oparbejdet goodwill vil derimod være en subjektiv og arbitrær størrelse, der gør at en pålidelig måling ikke er mulig. Internt oparbejdet goodwill må derfor aldrig indregnes i balancen.¹¹⁶ Kravet om sandsynlighed i punkt 1 antages imidlertid også altid at være opfyldt ved erhvervet goodwill, idet det er erhvervet fra en ekstern uafhængig part. Der skal imidlertid erindres om fokus på parternes uafhængighed og eventuelle over- eller underpriser.

En følge af indførslen af IFRS 3 *Business Combinations* er, at sandsynlighedskriteriet (forventning om fremtidige økonomiske fordele) er lempeligere for immaterielle aktiver overtaget ved virksomhedssammenslutninger end for øvrige immaterielle aktiver, der er erhvervet uden for virksomhedssammenslutninger, idet det antages, at sandsynlighedskriteriet pr. definition anses for at være opfyldt ved en virksomhedssammenslutning. Det betyder, at goodwillmassen mindskes, såfremt sådanne immaterielle aktiver er til stede, da flere aktiver i princippet skal indregnes.¹¹⁷

Denne antagelse om, at sandsynlighedskriteriet for immaterielle aktiver erhvervet ved virksomhedssammenslutninger pr. definition er opfyldt, er videreført i udkast til IFRS for SMV, jf. SMV 18.14. (*Business Combinations and Goodwill*)

I RV 18 hedder det sig, i modsætning til IFRS 3 og SMV 18, at sandsynlighedskriteriet skal være opfyldt for at indregne immaterielle aktiver, som er erhvervet ved virksomhedssammenslutninger, i balancen. Det betyder, at en række immaterielle aktiver, som kan indregnes efter de internationale standarder (fx forskningsprojekter overtaget i virksomhedssammenslutning), ikke vil blive særskilt indregnet efter RV 18, men i stedet vil blive indeholdt i et relativt større goodwillbeløb.

Angivelse af øvrige relevante definitioner vil blive ske under de respektive reguleringer. Ligeledes vil de øvrige krav til indregning og måling i begrebsrammens niveau 4, samt bestemmelserne om klassifikation i niveau 5 blive behandlet under de respektive reguleringer, idet det er på de to nævnte niveauer, der forekommer forskelligheder imellem hhv. IFRS, udkast til IFRS for SMV og ÅRL.

¹¹⁶ Elling, Jens O., *Årsrapporten – teori og regulering* (2002), pp.176-177

¹¹⁷ Deloitte, *IFRS - Introduktion til de internationale regnskabsstandarder* (2005), IFRS 3, p. 36

13.2. IAS 36 – Impairment of assets

13.2.1. Generelt

I IFRS standarderne findes reglerne om nedskrivningstest i IAS 36 *Impairment of assets*, som er en relativt omfattende standard på ca. 40 sider eksklusiv appendiks mv. Den øvrige behandling af anlægsaktiver er indeholdt i de respektive standarder, hvorfra der henvises til reglerne om nedskrivningstest i IAS 36. IAS 36 samler reglerne om nedskrivning for de fleste typer anlægsaktiver og indeholder endvidere særlige bestemmelser om nedskrivningstest af goodwill. Sidstnævnte er fokus for denne analyse.

IAS 36 er senest opdateret i marts 2004 i forbindelse med indførelsen af IFRS 3 *Business Combinations*. De seneste ændringer vedrører derfor primært nedskrivningstest af goodwill. Den største ændring er, at aktiver med ubegrænset levetid, herunder goodwill, ikke længere skal afskrives løbende, men at der i stedet skal laves en årlig nedskrivningstest. Endvidere er det en følge af opdateringen, at tidligere nedskrevet goodwill ikke længere kan tilbageføres, uanset hvad årsagen til nedskrivningen var.¹¹⁸

Den første indregning og måling af goodwill foretages efter principperne i IFRS 3 *Business Combinations*. Forskellen mellem kostprisen og dagsværdien af de identificerbare aktiver og forpligtelser på overtagelsestidspunktet udgør goodwill. Herved indregnes et eventuelt goodwillaktiv ved første indregning til en kostpris, der svarer til det beløb, hvormed den opgjorte kostpris for den overtagne virksomhed overstiger dagsværdien af de overtagne aktiver, forpligtelser og eventualforpligtelser.

13.2.2. Pengestrømsfrembringende enheder (CGU'er)

Udgangspunktet er, at det enkelte aktiv skal være genstand for en nedskrivningstest, hvor der skal nedskrives til genindvindingsværdien (nærmere herom senere) såfremt denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Såfremt det imidlertid ikke er muligt at opgøre genindvindingsværdien for et enkelt aktiv skal genindvindingsværdien bestemmes for den mindste pengestrømsgenererende enhed, en såkaldt *Cash Generating Unit* (CGU), hvortil aktivet kan henføres. Da goodwill pr. definition i henhold til IAS 36.81 ikke genererer selvstændige pengestrømme er det nødvendigt, at der sker en allokering af goodwill til CGU'er før en nedskrivningstest kan foretages. I IAS 36.6 defineres en CGU som:

¹¹⁸ Revision & Regnskabsvæsen, *IAS 36 – Impairment test*, nr. 1 2005, p. 18

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

*"Den mindste identificerbare gruppe af aktiver, der frembringer indgående pengestrømme, som i al væsentlighed er uafhængig af indgående pengestrømme fra andre aktiver eller grupper af aktiver."*¹¹⁹

Goodwill skal på overtagelsestidspunktet allokere til de CGU'er i den overtagende virksomhed, som forventes at drage fordel af de synergier, der opstår ved virksomhedssammenslutningen. **(IAS 36.80)** Hver enhed eller gruppe af enheder der tilskrives goodwill skal i henhold til IAS 36.80;

- (a) repræsentere det laveste niveau i virksomheden, hvor goodwill overvåges til interne ledelsesformål, og
- (b) ikke være større end et driftssegment opgjort i overensstemmelse med IFRS 8 *Driftssegmenter*

Såfremt goodwill ikke allokere til det laveste CGU niveau, vil der være en latent risiko for, at nedskrivningsbehov på enkelte CGU'er skjules, idet et sådan nedskrivningsbehov kan blive udlignet af værdien af andre CGU'er, som ikke har nedskrivningsbehov. Det kan således antages, at behovet for nedskrivninger vil blive reduceret jo større CGU'er der identificeres.¹²⁰

Udgangspunktet er, at goodwill allokere til den CGU som forventes at opnå fordele som følge af goodwill. Den regnskabsmæssige værdi af goodwill kan imidlertid i visse tilfælde ikke allokere til de enkelte CGU'er som den er tilknyttet, uden at det bliver på et vilkårligt grundlag. I tilfælde hvor det ikke er muligt at allokere den regnskabsmæssige værdi af goodwill på en hensigtsmæssig og ensartet måde, skal der ske en identifikation af den mindste CGU som omfatter den CGU, der skal vurderes, og hvortil den regnskabsmæssige værdi af goodwill kan allokere på en hensigtsmæssig og ensartet måde. Således vil det laveste niveau i virksomheden, hvor goodwill overvåges til interne ledelsesformål nogle gange bestå af et antal CGU'er som goodwill er knyttet til, men som den ikke kan allokere til. **(IAS 36.81)**

I henhold til ovennævnte definition af en CGU kan det være vanskeligt generelt at sige noget om, hvad der forstås ved den *mindste identificerbare gruppe af aktiver*. Men som anført, tages der udgangspunkt i virksomhedens interne rapporteringssystemer, som er ledelsens grundlag for at kontrollere driften. Der vil, fra virksomhed til virksomhed, imidlertid være stor forskel på, hvor mange CGU'er en virksomhed skal opdeles i.

¹¹⁹ IAS 36.6

¹²⁰ Hansen, Carsten Krogholt m.fl., *Danske virksomheders erfaringer med værdiforringelsestest*, Del 1(2007), p. 12

Består en koncern eksempelvis af tre forskellige divisioner, som opererer indenfor tre forskellige brancher med separate kunder, og én division vil kunne sælges uden at de øvrige divisioner påvirkes, vil der med stor sikkerhed være tale om tre CGU'er.¹²¹

Selv om der kan tages udgangspunkt i de interne rapporteringssystemer er det væsentligt, at der er tale om, at de *indgående pengestrømme* er uafhængige. Det betyder, at to produktgrupper som salgsmæssigt er uafhængige ikke kan aggregeres til én CGU blot fordi de deler de samme medarbejdere og produktionsudstyr (dvs. de udgående pengestrømme fra produktionsprocessen er fælles).

Hvis de ovennævnte tre divisioner eksempelvis begyndte at have fælles markedsføring under et fælles brand ville de indgående pengestrømme sandsynligvis ikke længere være uafhængige. Dette skyldes, at en fælles branding formodes at skabe synergier imellem produkterne. Således ville de indgående pengestrømme fra de tre divisioner ikke længere være uafhængige med den konsekvens, at der bliver tale om et højere aggregeringsniveau i form af kun én CGU.¹²²

13.2.3. Tidspunkt for måling samt identifikation af mulig værdiforringelse

Når der er foretaget en inddeling i CGU'er, skal virksomheden identificere de forhold, der vil kunne danne grundlag for en nedskrivningstest. Goodwill skal mindst én gang årligt testes for nedskrivning. Dette gælder uanset om der er indikationer på værdiforringelse. De forskellige aktiver eller grupper af aktiver, hvortil goodwill er allokeret, må gerne testes på forskellige tidspunkter i løbet af året forudsat, at testen på hvert af de enkelte aktiver eller grupper af aktiver gennemføres på samme tidspunkt hvert år. **(IAS 36.10, IAS 36.96)** I den tidligere IAS 36 var det et krav, at der skulle foretages nedskrivningstest, såfremt der var indikationer på værdiforringelse. Denne bestemmelse er bibeholdt i den opdaterede IAS 36, og betyder derfor, at der udover en årlig nedskrivningstest skal foretages nedskrivningstest, hvis der er indikationer på værdiforringelse, dvs. at virksomheden kan risikere, at der skal foretages nedskrivningstest mere end én gang om året. **(IAS 36 IN5 og IAS 36.90)**

I IAS 36.12 er angivet følgende indikatorer på værdiforringelse:

¹²¹ Revision & Regnskabsvæsen, IAS 36 – *Impairment test*, nr. 1 2005, p. 19

¹²² Revision & Regnskabsvæsen, IAS 36 – *Impairment test*, nr. 1 2005, p. 19

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Tabel 4: Indikatorer på værdiforringelse

Eksterne kilder	Interne kilder
Aktivernes markedsværdi er i perioden faldet betydeligt mere end forventet i forhold til normal brug og tidsmæssig forældelse.	Synlige tegn på forældelse eller fysisk beskadigelse af et aktiv.
Der er i perioden, eller kan i den nærmeste fremtid konstateres væsentlige ændringer med en ugunstig ændring for virksomheden, fx negativ udvikling vedrørende teknologi, marked, økonomi, eller miljøforhold i branchen eller på de markeder aktiverne er henført til.	Der er i perioden eller kan i den nærmeste fremtid konstateres væsentlige ændringer med en ugunstig virkning for virksomheden med hensyn til den planlagte anvendelse af et aktiv. Disse ændringer kan være forårsaget af planer om afvikling eller omstrukturering af et forretningsområde, hvortil aktivet kan henføres
Markedsrenten eller andre markedsbaserede afkastmål er steget i perioden og disse stigninger vil sandsynligvis påvirke diskonteringsrenten, som benyttes til at beregne kapitalværdien og dermed reducere aktivets genindvindingsværdi.	Indikationer fra den interne rapportering om, at et aktivs økonomiske afkast ikke er som forventet.
Den regnskabsmæssige værdi af virksomhedens nettoaktiver er højere end dens samlede kursværdi.	

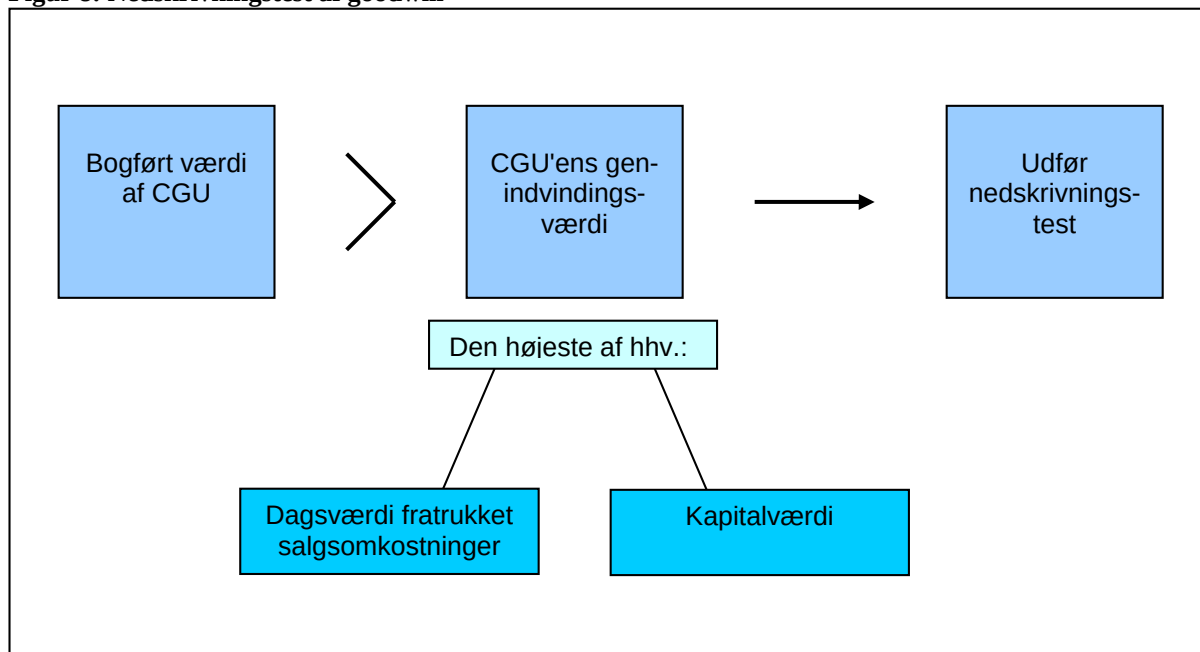
Såfremt virksomheden finder, at nogle af ovennævnte indikatorer peger i retning af værdiforringelse, skal der gennemføres en nedskrivningstest. Listen er imidlertid ikke udtømmende og kræver derfor, at ledelsen også er opmærksom på andre forhold der kan have indflydelse på den konkrete virksomhed. Det er imidlertid væsentligt at understrege, at det er nødvendigt med en aktiv stillingtagen til disse indikatorer fra ledelsens side.

13.2.4. Nedskrivningstest af goodwill - måling og indregning

Nedskrivningstest af goodwill handler overordnet om at vurdere, om dagsværdien af goodwill er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Såfremt dette er tilfældet skal der ske en nedskrivning af goodwill. Således kan det siges, at den seneste ændring af IAS 36, hvorefter goodwill ikke længere skal afskrives, men udelukkende nedskrivningstestes, er et udtryk for, at reguleringen går i retning af den mere balanceorienterede tilgang, hvor dagsværdier er i fokus. IAS 36 kræver, at der skal ske nedskrivning såfremt genindvindingsværdien er lavere end den bogførte værdi.

De overordnede principper i nedskrivningstesten er illustreret i nedenstående figur.

Figur 8: Nedskrivningstest af goodwill

Genindvindingsværdi af pengestrømsfrembringende enhed

Genindvindingsværdien defineres som den højeste af et aktiv eller en CGU's dagsværdi fratrukket salgsomkostninger og kapitalværdi.

Dagsværdi fratrukket salgsomkostninger

IAS 36 indeholder en prioriteringsrækkefølge for målingen af dagsværdi fratrukket salgsomkostninger:

- Hvis der er en bindende salgsaftale imellem uafhængige parter, anvendes salgsprisen ifølge aftalen minus salgsomkostninger¹²³. Denne måling anses for det bedste udtryk for et aktivs eller gruppe af aktivers dagsværdi. **(IAS 36.25)**
- Hvis der er et aktivt marked¹²⁴ for den pågældende type af aktiver, skal dagsværdien minus salgsomkostninger opgøres ud fra markedsprisen. Markedsprisen defineres som den aktuelle købspris, hvis en sådan findes. Alternativt kan prisen for den seneste transaktion anvendes. Dette forudsætter imidlertid, at de økonomiske forhold ikke har ændret sig betydeligt siden transaktionen. **(IAS 36.26)**
- Hvis der ikke findes en bindende salgsaftale eller et aktivt marked, skal dagsværdien fratrukket salgsomkostninger opgøres til det bedste skøn over aktivets salgspris

¹²³ Ifølge IAS 36.29 er salgsomkostninger kun de omkostninger der er direkte forbundet med afhændelsen, ikke fx finansierings- og skattemkostninger.

¹²⁴ Ifølge IAS 36.6 er et aktivt marked defineret ved følgende 3 forhold; 1) De handlede varer er homogene, 2) Villige købere er til stede på et hvert tidspunkt og 3) priserne er offentligt tilgængelige.

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

minus salgsomkostninger. Det bedste skøn skal bygge på informationer om afhændelse på armslængdevilkår og kan tage udgangspunkt i en sammenligning med et tilsvarende salg indenfor samme industri (dog ikke tvungent salg). **(IAS 36.27)**

Det er ikke altid nødvendigt at opgøre både dagsværdi fratrasket salgsomkostninger og kapitalværdien. Hvis blot ét af disse beløb overstiger den regnskabsmæssige værdi, er aktivet ikke værdiforringet, og det er ikke nødvendigt at skønne eller beregne det andet. **(IAS 36.19)** Det skal påpeges at det i mange tilfælde ikke er muligt at bestemme en dagsværdi, i særdeleshed fordi et aktivt marked for mange aktivers vedkommende ikke eksisterer.

Kapitalværdi

Kapitalværdien er et udtryk for nutidsværdien af de forventede fremtidige pengestrømme, der vil tilflyde fra et aktiv eller en CGU og kan derfor siges at udgøre et estimat af dagsværdien.

Måling af kapitalværdien kræver følgende:

- a) Skøn over de fremtidige pengestrømme til og fra virksomheden, som hidrører fra aktivets fortsatte brug og endelige afhændelse, og
- b) tilbagediskontering af disse fremtidige pengestrømme ved anvendelse af en relevant diskonteringssats.¹²⁵

Ifølge IAS 36.30 skal følgende elementer indgå ved beregningen af kapitalværdien:

- Et skøn over de pengestrømme aktivet forventes at frembringe.
- Forventninger til eventuelle udsving i de skønnede pengestrømme.
- Den tidsmæssige værdi af penge udtrykt ved en aktuel markedsmæssig risikofri rente
- Prisen for at påtage sig den risiko, der er forbundet med aktivet.
- Andre faktorer, som en investor vil tillægge betydning, hvis denne skulle investere i det pågældende aktiv, herunder likviditet.

Ad a) Fremtidige pengestrømme

De forventede pengestrømme skal fastlægges ud fra dokumenterbare forudsætninger, fx godkendte budgetter og prognoser. Da goodwill som sagt skal allokere til det laveste niveau af CGU'er med udgangspunkt i den interne rapportering, vil allokeringen ofte ske til det niveau, hvor der laves budgetter, fx afdelinger, divisioner mv. Ifølge IAS 36.33 må budgetperioden ikke udgøre mere end 5 år, medmindre særlige forhold kan retfærdiggøre andet. De langsigtede

¹²⁵ Deloitte, IFRS – Introduktion til de internationale regnskabsstandarde (2005), IAS 36

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

pengestrømme, som ligger udover den 5-årige budgetperiode, skal baseres på en ekstrapolering af de pengestrømme, der ligger indenfor 5-års perioden med anvendelse af en stabil eller faldende vækstrate, medmindre særlige forhold kan retfærdiggøre andet. **(IAS 36.33)**

Det er vigtigt, at de fremtidige pengestrømme skønnes for aktivet i dets aktuelle tilstand. Således skal skønnet ikke indeholde pengestrømme til eller fra virksomheden, som stammer fra en fremtidig omstrukturering, som virksomheden endnu ikke har forpligtet sig til, eller fra fremtidige anlægsinvesteringer der vil påvirke aktivets aktuelle ydeevne.¹²⁶

Betalinger der forventes modtaget eller betalt i forbindelse med afhændelsen af et aktiv eller CGU ved udløbet af dets brugstid, skal indgå i pengestrømmene med et beløb der svarer til det beløb virksomheden forventer at kunne opnå ved afhændelsen fratrasket afhændelsesomkostninger.¹²⁷

Ad b) Diskonteringssats

Diskonteringsfaktoren er det andet vigtige element ved beregningen af kapitalværdien. Denne indeholder følgende elementer:

- 1) En risikofri rentesats (før skat) og
- 2) en mark-up, der udtrykker de risici der specifikt er forbundet med aktivet.¹²⁸

Såfremt risikoen på aktivet allerede er afspejlet i de estimerede pengestrømme, skal de naturligvis ikke samtidig afspejles i diskonteringsfaktoren. I praksis er diskonteringsfaktoren i 90 pct. af tilfældene mellem 7-10 pct. En lavere diskonteringsfaktor kan retfærdiggøres, når der ikke er stor usikkerhed forbundet med aktivet, samt når en del af usikkerheden allerede er afspejlet i de estimerede fremtidige pengestrømme. Estimeringen af de elementer der indgår i diskonteringsfaktoren kræver et stort kendskab til generel risikovurdering af aktiver og kan derfor være vanskelig i praksis, idet der kræves høj faglig ekspertise.¹²⁹

Såfremt der ikke findes en specifik markedsbestemt diskonteringssats for det pågældende aktiv (CGU), er det nødvendigt at anvende en skønnet diskonteringssats, som skal afspejle den

¹²⁶ Deloitte, *IFRS – Introduktion til de internationale regnskabsstandarder* (2005), IAS 36

¹²⁷ Deloitte, *IFRS – Introduktion til de internationale regnskabsstandarder*, (2005) IAS 36

¹²⁸ Revision & Regnskabsvæsen, *IAS 36 – Impairment test*, nr. 1 2005, p. 25

¹²⁹ Revision & Regnskabsvæsen, *IAS 36 – Impairment test*, nr. 1 2005, p. 25

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

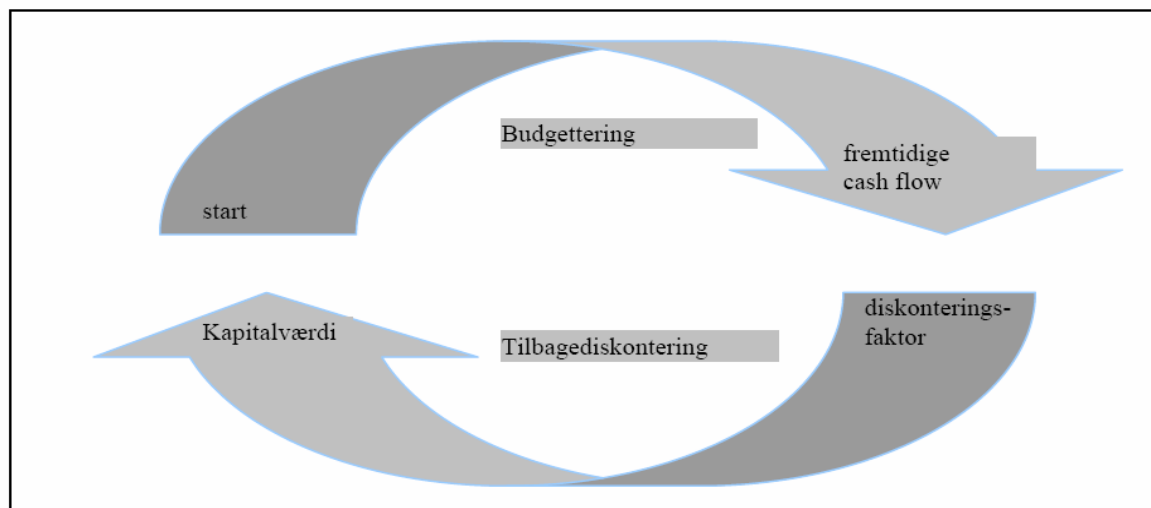
tidsmæssige værdi af pengestrømmene over aktivets brugstid.¹³⁰ Ifølge appendix 17 i IAS 36 kan følgende størrelser anvendes som udgangspunkt:

- a) Virksomhedens vejede gennemsnitlige kapitalomkostning (WACC).
- b) Virksomhedens marginale lånerente.
- c) Andre lånerenter på markedet.

De pågældende satser må ikke anvendes ukritisk, idet det er nødvendigt, at der tages højde for specifikke risici, som markedet vil tillægge det enkelte aktivs pengestrømme. Herunder skal der tages hensyn til forhold som fx lande- område- valuta- og prisrisici. Ligeledes skal der tages hensyn til den usikkerhed, der er forbundet med at estimere de fremtidige pengestrømme, hvis denne usikkerhed ikke allerede er indeholdt i de estimerede fremtidige pengestrømme (budgettet).

Sammenhængen mellem opgørelsen af de fremtidige pengestrømme og diskonteringsatsen er illustreret i nedenstående figur 9.

Figur 9: Kapitalværdi¹³¹

Den regnskabsmæssige værdi af pengestrømsfrembringende enheder

Af IAS 36.75 fremgår det, at den regnskabsmæssige værdi skal opgøres på et grundlag, som svarer til det, der er anvendt ved opgørelsen af CGU'ens genindvindingsværdi. Det er en betingelse, at den regnskabsmæssige værdi udelukkende skal omfatte de aktiver som direkte kan

¹³⁰ Deloitte, *IFRS – Introduktion til de internationale regnskabsstandarder* (2005), IAS 36

¹³¹ Christensen, Charlotte Nørgaard, *Nedskrivningstest af goodwill ifølge IAS 36*, p. 44

henføres eller på en rimelig og ensartet måde kan allokere til CGU'en. Den regnskabsmæssige værdi omfatter ikke værdi af indregnede forpligtelser, medmindre genindvindingsværdien af CGU'en ikke kan opgøres uden at disse tages i betragtning.¹³² **(IAS 36.76)**

Indregning

Hvis genindvindingsværdien er lavere end den regnskabsmæssige værdi af en CGU (eller gruppe heraf) skal CGU'en nedskrives til genindvindingsværdien. Nedskrivningen skal som første prioritet henføres til goodwill og herefter pro rata til enkelte aktiver i CGU'en på baggrund af disse aktivers regnskabsmæssige værdi. **(IAS 36.104)** Der må imidlertid maksimalt nedskrives til den højeste værdi af hhv. dagsværdi fratrukket salgsomkostninger (hvis denne kan opgøres), kapitalværdi (hvis denne kan opgøres) og nul. **(IAS 36.105)**

I henhold til IAS 36.104 og IAS 36.60 skal det pågældende tab ved værdiforringelse på CGU'en indregnes straks i resultatopgørelsen.

13.2.5. Tilbageførsel af nedskrivninger

Som følge af den seneste opdatering af IAS 36 må tidligere nedskrevet goodwill ikke længere tilbageføres. Dette gælder uanset den oprindelige årsag hertil. Bestemmelsen begrundes med, at det ikke vil være muligt at adskille internt oparbejdet goodwill, som ikke må aktiveres, fra goodwill der skal tilbageføres berettiget af ændringer i de oprindelige nedskrivningsårsager. **(IAS 36.124-125)**

13.2.6. Oplysninger i årsrapporten

IAS 36.126-137 indeholder en omfattende række oplysningskrav. Her skal blot overordnet nævnes de mest centrale oplysningskrav.

Virksomheden skal i henhold til IAS 36.126 give supplerende oplysninger om den beløbsmæssige størrelse af nedskrivninger foretaget i regnskabsåret og under hvilke poster i resultatopgørelsen nedskrivningerne er medtaget. Herudover skal der ifølge IAS 36.130 angives de årsager, der har medført nedskrivningerne samt oplysninger om inddelingen i CGU'er. Virksomheden skal endvidere give en række supplerende oplysninger for CGU'er, såfremt den regnskabsmæssige værdi af goodwill for de pågældende CGU'er udgør en væsentlig del af virksomhedens samlede goodwillmasse. Følgende oplysninger skal bl.a. gives ifølge IAS 36.134:

- Den regnskabsmæssige værdi af goodwill allokere til CGU'en

¹³² Dette kan fx forekomme, hvis afhændelse af en CGU medfører af køber skal overtaget forpligtelsen. IAS 36.78

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

- Den regnskabsmæssige værdi af immaterielle aktiver med uendelig brugstid som er tilknyttet CGU'en
- Det grundlag som er basis for beregningen af genindvindingsværdien (dvs. dagværdi fratrukket salgsomkostninger og kapitalværdi)
- Hvis genindvindingsværdien er baseret på kapitalværdien skal der gives en nærmere beskrivelse af ledelsens forudsætninger for de beregnede fremtidige pengestrømme og forudsætningerne for den valgte diskonteringsrate.
- Hvis genindvindingsværdien er baseret på dagværdi fratrukket salgsomkostninger, skal der oplyses om de forudsætninger og overvejelser som ledelsen har lagt til grund herfor.

13.2.7. Danske virksomheders erfaringer med nedskrivningstest efter IAS 36

Med henblik på senere at vurdere hvilke problemstillinger brugere af SMV standarden evt. vil stå overfor, og hvorvidt reguleringen af nedskrivningstest i SMV standarden er hensigtsmæssig i forhold til den efterfølgende behandling af goodwill, gives her kort et indblik i, hvorledes danske børsnoterede virksomheder, der aflægger regnskab efter IFRS, har klaret at implementere nedskrivningstest efter IAS 36 og hvilke problemstillinger det har givet anledning til. Dette gøres med udgangspunkt i *Danske erfaringer med værdiforringelsestest, del 1 og del 2*.¹³³

Undersøgelsens del 1 viser at de adspurgte virksomheder gennemfører nedskrivningstests på meget forskellig vis. I ca. halvdelen af virksomhederne udarbejdes der manualer for nedskrivningstesten, mens dette ikke er tilfældet for de øvrige respondenter. I 49 af de adspurgte virksomheder søges der aktivt efter indikationer på værdiforringelse, mens dette ikke er tilfældet for 12 af respondenterne.¹³⁴ Sidstnævnte handler dermed i strid med IAS 36. Undersøgelsen viser endvidere, at angivelsen af CGU'er giver anledning til problemer, som følge af de skøn, der er forbundet hermed. Der er stor spredning i den måde, hvorpå CGU'erne dannes.¹³⁵ Resultaterne peger endvidere ikke overraskende på, at virksomhederne er pragmatiske

¹³³ Rapporten er en empirisk undersøgelse lavet af to lektorer og en professor tilknyttet Copenhagen Business School, Institut for Regnskab og Revision. Undersøgelsen er koncentreret om danske børsnoterede virksomheders evne til at implementere og gennemføre en værdiforringelsestest og bygger på svar fra 76 børsnoterede selskaber der alle har bogført goodwill i balancen. Pr. 1. marts 2006 var der i alt 165 børsnoterede selskaber, heraf havde 80 selskaber bogført goodwill. En population på 76 deltagende virksomheder med bogført goodwill, antages derfor at udgøre en repræsentativ mængde.

¹³⁴ Hansen, Carsten Krogholt m.fl., *Danske virksomheders erfaringer med værdiforringelsestest, Del 1* (2007), p. 11

¹³⁵ 15 virksomheder anvender segmenter til at repræsentere en CGU, mens 36 virksomheder har flere CGU'er end der er segmenter og 5 virksomheder har færre CGU'er end der er segmenter. Sidstnævnte kan være i strid med IAS 36, idet de grupper af CGU'er hvortil goodwill allokeres ikke må være større end virksomhedens primære og sekundære segmenter.

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

ved fastlæggelsen af CGU'er, idet mange af respondenterne støtter, at et stort antal CGU'er vil medføre et betydeligt antal værdiforringelsestest og dermed gøre værdiforringelsestest mindre operationelle.¹³⁶

Det fremgår i undersøgelsens del 2, at de adspurgte virksomheder primært anvender kapitalværdien til fastlæggelse af genindvindingsværdien – kun fem af respondenterne anvender udelukkende dagsværdi fratrasket salgskostninger.¹³⁷

Den i praksis anvendte metode til beregning af kapitalværdien er meget ensartet, idet 56 ud af de 57 virksomheder som anvender kapitalværdien, benytter den såkaldte tilbagediskonterede cashflow model (DCF)¹³⁸. Komplikationer ved metoden har imidlertid resulteret i, at halvdelen af de respondenter som anvender DCF-metoden måler kapitalværdien ud fra en efter-skat beregning i modsætning til anbefalingerne i IAS 36.¹³⁹

Undersøgelsen bekræfter den af forfatterne (bag undersøgelsen) forudindtagede antagelse om, at gennemførsel af værdiforringelsestest efter IAS 36 er teknisk udfordrende for virksomhederne og dette ses bl.a. ved, at der er en relativ uensartet regnskabspraksis blandt de medvirkende respondenter. Problemerne tilskrives imidlertid delvist det faktum, at der er tale om forholdsvist nye standarder (IFRS 3 og IAS 36) som kræver en indkøringsperiode, før virksomhederne forstår at fortolke og implementere standarderne efter hensigten. Herudover tilskrives den relativt uensartede regnskabspraksis blandt respondenterne, at IAS 36 i mange henseender ikke er særlig pædagogisk opbygget. Eksempelvis er det problematisk, at standarden indeholder mange valgmuligheder, ligesom de mange skøn der er forbundet med både fastlæggelse af CGU'er og beregning af genindvindingsværdien stiller store krav til ledelsens kendskab til bl.a. udviklingen i markedet og kapitalværdiberegninger.¹⁴⁰ De børsnoterede virksomheders problemer med det komplekse regelsæt bekræfter, at der er behov for en kraftig simplificering for virksomheder i SMV segmentet, da disse langt fra er i besiddelse af lignende ressourcer økonomisk som fagligt.

¹³⁶ Hansen, Carsten Krogholt m.fl., *Danske virksomheders erfaringer med værdiforringelsestest, Del 1* (2007), p. 12

¹³⁷ Hansen, Carsten Krogholt m.fl., *Danske virksomheders erfaringer med værdiforringelsestest, Del 2* (2007), p. 3

¹³⁸ Der afgrænses fra en yderligere uddybning af DCF metoden, da dette falder uden for opgavens fokus.

¹³⁹ Hansen, Carsten Krogholt m.fl., *Danske virksomheders erfaringer med værdiforringelsestest, Del 2* (2007), pp. 3-7

¹⁴⁰ Hansen, Carsten Krogholt m.fl., *Danske virksomheders erfaringer med værdiforringelsestest, Del 1* (2007), pp. 16 og *Del 2* (2007), p. 19-21

13.3. SMV 26 – Impairment of Non-financial assets

13.3.1. Generelt

Udkast til IFRS for SMV er opbygget på samme måde som IFRS standarderne således, at SMV 26 *Impairment of Non-financial Assets* indeholder reglerne om nedskrivningstest, mens den øvrige behandling af disse aktiver behandles under de enkelte aktivers respektive områder, hvorfra der henvises til SMV 26. Fx er reglerne om den øvrige behandling af virksomhedssammenslutninger og goodwill indeholdt i SMV 18 *Business Combinations and Goodwill*, hvorfra der i afsnit 18.21 henvises til reglerne om nedskrivningstest i SMV 26. Overordnet kan det siges, at SMV 26, der regulerer samme område som IAS 36, omfangsmæssigt er formindsket betydeligt, idet SMV 26 blot fylder 6 sider, mens IAS 36 fylder ca. 40 sider eksklusiv appendiks mv.

I den følgende gennemgang af bestemmelserne om nedskrivningstest af goodwill i udkast til IFRS for SMV vil kun de områder som adskiller sig fra reguleringen i IAS 36 blive uddybet, idet udkast til IFRS for SMV netop udspringer af den fulde IFRS. Således vil fokus være på de påtænkte lempelser, som udkastet indeholder i forhold til fuld IFRS.

13.3.2. Pengestrømsfrembringende enheder (CGU'er)

SMV 26 indeholder ikke direkte bestemmelser om identifikation af CGU'er, men anlægger efter vores opfattelse en mere pragmatisk tilgang til allokeringen af goodwill. I SMV 26.20 hedder det sig, at dagværdien (nærmere herom senere) af goodwill må afledes fra målingen af en større gruppe af aktiver til dagsværdi, til hvilken goodwill tilhører. Principperne for indregning og måling følger bestemmelserne for de øvrige ikke-finansielle aktiver. Det betyder i henhold til SMV 26.9, at såfremt dagsværdien af et enkelt aktiv ikke kan bestemmes (hvilket altid vil være tilfældet med goodwill, da det ikke er et selvstændigt aktiv), må dagsværdien bestemmes for den gruppe af aktiver, som det enkelte aktiv tilhører. Der skal være tale om den mindste identificerbare gruppe af aktiver som

- a) inkluderer det aktiv, for hvilket der er indikationer på værdiforringelse og
- b) hvor dagsværdi fratrukket salgsomkostninger kan bestemmes. **(SMV 26.9)**

I SMV 26.22 fremgår det endvidere, at goodwill skal allokere til den eller de komponenter af virksomheden, som nyder fordele af goodwill. En komponent af en virksomhed defineres som følger:

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

*"Operations and cashflows that can be clearly distinguished, operationally and for reporting purposes, from the rest of the entity."*¹⁴¹

Kravet om, at de indgående pengestrømme fra gruppen af aktiver i al væsentlighed skal være uafhængig af indgående pengestrømme fra andre aktiver eller grupper af aktiver, som kendetegner en CGU, fremgår således ikke direkte. Vi fortolker ordlyden således, at vægten skal lægges på, at komponenterne driftsmæssigt og i forhold til den interne rapportering skal kunne adskilles, og i den henseende mener vi, at kravet om, at indgående pengestrømme skal være uafhængige, er nedtonet til fordel for, hvad der operationelt er mest oplagt i virksomheden. Det formodes, at denne mere pragmatiske tilgang nemmere vil kunne tilpasses virksomhedens interne rapporteringssystemer, da disse i mange tilfælde er baseret på de udgående pengestrømme (omkostninger). Det betyder, at fx to salgsmæssigt uafhængige produktgrupper, der deler produktionsudstyr og medarbejdere godt kan udgøre én gruppe af aktiver, hvortil goodwill kan allokeres efter SMV standarden.

Det skal imidlertid understreges, at både EFRAG og IFAC ikke deler denne fortolkning af standardens ordlyd. Dette fremgår indirekte af deres comment letters til udkastet:

"Leave out the requirements related to cash generating units; replace them with concise guidance for testing group of assets including goodwill" (EFRAG)¹⁴²

"We believe that the impairment should be determined based on a group of assets rather than a cash-generating unit to which the asset belongs" (IFAC)¹⁴³

På baggrund af ovenstående fortolkning af ordlyden, samt det faktum, at der i udkast til IFRS for SMV slet ikke tales om CGU'er eller findes en definition herpå, og der ligeledes heller ikke er krydshenvisninger til fuld IFRS på området, deler vi ikke EFRAG og IFAC's fortolkning om, at der er krav om opdeling i CGU'er.

13.3.3. Tidspunkt for måling samt identifikation af mulig værdiforringelse

Ifølge SMV 26.5 skal en virksomhed på balancedagen vurdere, hvorvidt der er indikationer på værdiforringelse på et aktiv eller en gruppe af aktiver, og en nedskrivningstest skal gennemføres

¹⁴¹ Udkast til IFRS for SMV, Glossary, *Component of an entity*

¹⁴² CL161-EFRAG, p. 13

¹⁴³ CL142-IFAC, p. 22

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

såfremt der er indikationer på værdiforringelse. I forhold til IAS 36 betyder det en lempelse, idet nedskrivningstest og dermed bestemmelse af dagsværdi fratrukket salgsomkostninger, ikke nødvendigvis skal foretages årligt, men kun såfremt der er indikationer herpå.

De generelle eksterne og interne kilder, der angives som mulige indikatorer (der som minimum skal tages højde for) på værdiforringelse i SMV 26.6 er stort set identiske med IAS 36. I det sidste punkt under de interne kilder er det imidlertid tilføjet, at forringelse af et aktivs økonomiske afkast, også inkluderer afspejlinger på driftsresultat og pengestrømme.

Udover disse generelle indikatorer nævnes der i SMV 26.21 endvidere 3 yderligere faktorer som virksomheden skal overveje vedrørende goodwill

- a) Hvorvidt den overtagne virksomhed som goodwill relaterer sig til, siden overtagelsen har præsteret betydeligt dårligere end forventet;
- b) om den overtagne virksomhed som goodwill relaterer sig til er blevet omstruktureret, sat til salg, nedlagt eller
- c) om betydelige tab ved værdiforringelse er blevet identificeret for andre aktiver i den overtagne virksomhed som goodwill relaterer sig til.

Substansen i de indikatorer der nævnes vurderes, at være stort set identisk med indikatorerne i IAS 36.

13.3.4. Nedskrivningstest af goodwill – måling og indregning

Såfremt der er indikationer på værdiforringelse af goodwill skal virksomheden gennemgå en to-trins procedure for at afgøre, hvorvidt der skal indregnes et tab som følge af værdiforringelse. (SMV 26.22)

Trin 1

- a) Allokér goodwill til den eller de komponenter i virksomheden som har gavn af goodwill (generelt det laveste niveau i virksomheden, hvor goodwill overvåges til ledelsesmæssige formål i den interne rapportering)
 - b) Mål dagsværdien inklusiv goodwill af hver komponent, som indgår i det laveste rapporteringsniveau
 - c) Sammenlign komponenternes dagsværdi med den regnskabsmæssige værdi
-

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

d) Hvis dagsværdien er højere end eller lig med den regnskabsmæssige værdi er hverken goodwill eller komponenten værdiforringet. Hvis komponentens dagsværdi er lavere end den regnskabsmæssige værdi er differencen et tab ved værdiforringelse og skal indregnes i overensstemmelse med trin 2.

Trin 2

a) Nedskriv komponentens goodwill med et beløb svarende til det tab, der er bestemt i trin 1 og indregn et tab ved værdiforringelse i resultatet.

b) Hvis det tab der identificeres i trin 1 (d) overstiger den regnskabsmæssige værdi af goodwill som er henført til komponenten, skal det beløb hvormed den regnskabsmæssige værdi af goodwill er oversteget føres som et tab i resultatopgørelsen. Dette beløb skal nedskrives pro rata på de øvrige aktiver på baggrund af disse aktivers **dagsværdi**.

Denne to-trins angivelse af bestemmelserne for nedskrivning på goodwill forekommer mere pædagogisk end fremstillingen i IAS 36 og substansen er umiddelbart den samme, bortset fra den ikke uvæsentlige detalje, at fordeling af nedskrivning som overstiger goodwill, skal ske på baggrund af de enkelte aktivers dagsværdier og ikke de regnskabsmæssige værdier som i IAS 36. Endvidere refereres der mht. måling til dagsværdi og ikke genindvindingsværdi, jf. nedenstående afsnit.

Genindvindingsværdi af pengestrømsfrembringende enheder

Ifølge IAS 36 skal der ske måling til genindvindingsværdi defineret som den højeste af hhv. dagsværdi fratrullet salgsomkostninger og kapitalværdien. Dette andet led, kapitalværdien, er udeladt i SME 26, hvor der kun er mulighed for måling til **dagsværdi fratrullet salgsomkostninger**.

Definitionen af dagsværdi fratrullet salgsomkostninger i SMV-standardens er i overensstemmelse med IAS 36. I SMV 26.10 er endvidere tydeligt i hierarkisk form angivet retningslinierne for, hvilke forudsætninger der er mest pålidelige at basere dagsværdien på. Disse fire punkter hhv. 1) bindende salgsaftale, 2) markedspriser på et aktivt marked, 3) den seneste transaktion og 4) det bedste skøn evt. baseret på sammenligning med lignende brancher, svarer stort set til IAS 36.25-27. Under punkt 3 er imidlertid fjernet en sætning der kræver, at brug af den seneste transaktion forudsætter, at der ikke har været betydelige ændringer i de økonomiske forhold siden transaktionen. Det formodes imidlertid, at denne forudsætning stadig må være gældende, men blot er udeladt af hensyn til simplificeringen. Under sidste punkt, er det

fremhævet, at skønnet skal reflektere dagsværdien i slutningen af regnskabsperioden, og ikke på balancedagen som i IAS 36.

Indregning

Reglerne om indregning af tab ved værdiforringelse på goodwill er beskrevet under to-trins proceduren og svarer med enkelte undtagelser til bestemmelserne i IAS 36.

13.3.5. Tilbageførsel af nedskrivninger

Bestemmelserne om tilbageførsel af nedskrivninger på goodwill er i overensstemmelse med IAS 36. Således må der ikke ske tilbageførsel af nedskrivninger på goodwill. **(SMV 26.24)**

13.3.6. Oplysninger i årsrapporten

Oplysningskravene findes i SMV 26.25-26 og omfatter alle ikke-finansielle aktiver. Her skal blot nævnes de krav der er relevante ved nedskrivning af goodwill.

For hver klasse af aktiver¹⁴⁴ skal oplyses følgende:

- Den beløbsmæssige størrelse af tab ved værdiforringelse som er indregnet i resultatet i perioden og den post i resultatopgørelsen, hvor tabet er medtaget.

Såfremt der ikke er givet særskilt information om samlede nedskrivninger skal følgende oplysninger gives:

- De hovedgrupper af aktiver, hvorpå der er ført nedskrivninger
- De primære årsager og forhold, som har ført til indregningen af tab ved værdiforringelse

Ifølge SMV 18.25 skal den overtagende virksomhed endvidere oplyse om den regnskabsmæssige værdi af goodwill primo og ultimo i regnskabsperioden. Herunder skal det specificeres, hvorvidt ændringer skyldes nye virksomhedssammenslutninger, tab ved værdiforringelse, afhændelse af tidligere opkøbte virksomheder eller andre ændringer.

Oplysningskravene vedrørende beløbsmæssige størrelser, fordelinger og årsager er stort set de samme som i IAS 36. Herudover er oplysningskravene imidlertid generelt meget mere omfattende i IAS 36. Dette skyldes til dels, at der i IAS 36 er krav om en opdeling i CGU'er. Opdelingen i CGU'er kan have indflydelse på nedskrivningsbehovet, og derfor er det nødvendigt at give oplysninger om, hvilke overvejelser, der ligger bag de pågældende CGU'er. Herudover er

¹⁴⁴ Ved en klasse af aktiver forstås en gruppe af aktiver, som er lignende af natur og benyttes ensartet i virksomhedens drift, SMV Glossary.

der i IAS 36 krav om beregning af genindvindingsværdien i form af højeste af dagsværdi fratrukket salgsomkostninger og kapitalværdien. Begge størrelser, herunder især kapitalværdien, er forbundet med mange skøn og høj faglig ekspertise, hvorfor det er behørigt at give oplysninger herom. Det kan således konstateres, at det er en lempelse i oplysningskravene, at der i SMV 26 ikke skal gives oplysninger vedrørende de overvejelser der ligger bag målingen af aktiver eller CGU'er til dagsværdi fratrukket salgsomkostninger.

13.4. Årsregnskabsloven

13.4.1. Generelt

I ÅRL findes der ikke en samlet regulering af nedskrivningstest ligesom i de internationale standarder. Reglerne findes derfor på et overordnet niveau under de enkelte områder, fx anlægsaktiver ÅRL § 42, bestemmelser om afskrivninger i § 43 og indregning i resultatopgørelsen i § 49. Herudover findes der yderligere vejledning i regnskabsvejledningerne, herunder RV 18 *Virksomhedssammenslutninger*. Bestemmelserne om oplysningskrav findes i ÅRL § 53 og § 88 samt RV 18.

ÅRL indeholder således kun overordnede bestemmelser om, hvorledes målingen af nedskrivningsbehovet skal opgøres og da der ikke findes en regnskabsvejledning, der specifikt omhandler området henvises der i lovbemærkningerne til ÅRL § 42 til IAS 36, som således skal udfylde lovens rammebestemmelser.

13.4.2. Pengestrømsfrembringende enheder (CGU'er)

I ÅRL § 42, stk. 2 fremgår det, at hvis det ikke er muligt at fastsætte en genindvindingsværdi (nærmere herom senere) for et enkelt aktiv, skal aktivet vurderes samlet i den mindste gruppe af aktiver, hvor der kan fastsættes en pålidelig genindvindingsværdi. I lovbemærkningerne til ÅRL § 42 fremgår det endvidere, at denne gruppe af aktiver skal identificeres i overensstemmelse med definition af en CGU i IAS 36. Der henvises derfor til beskrivelsen under IAS 36.

13.4.3. Tidspunkt for måling samt identifikation af mulig værdiforringelse

Der skelnes mellem goodwill der har en levetid på hhv. under 20 år og over 20 år. Såfremt goodwill har en levetid på mere end 20 år, hvilket kun er i ganske særlige tilfælde, skal der foretages nedskrivningstest minimum årligt, uanset om der er indikationer på værdiforringelse. Er levetiden under 20 år, skal der kun laves nedskrivningstest, såfremt der er indikationer på værdiforringelse. (RV 18.75)

I RV 17 angives eksempler på indikatorer på værdiforringelse, herunder bl.a. ændringer i teknologiske, markedsmæssige, og politiske forhold. Herudover må henvises til de eksterne og interne kilder, som er angivet i IAS 36, idet der i lovbemærkningerne henvises til denne standard for udfyldelse af ÅRL's rammebestemmelser.

13.4.4. Nedskrivningstest af goodwill – måling og indregning

I modsætning til de internationale standarder skal goodwill i henhold til i ÅRL § 43 afskrives over den forventede økonomiske levetid, dog højst 20 år. En eventuel nedskrivning vil derfor påvirke de efterfølgende afskrivninger.

Genindvindingsværdi

Henvisningen til IAS 36 i lovbemærkningerne betyder, at genindvindingsværdien skal opgøres efter bestemmelserne i denne standard, hvorfor der henvises til den tidligere beskrivelse.

Den regnskabsmæssige værdi

Ifølge RV 18.64-66 skal goodwill afskrives systematisk over den økonomiske levetid, hvor den lineære metode skal anvendes medmindre andet kan godtgøres. Regnskabsvejledningen giver i ganske særlige tilfælde mulighed for at den økonomiske levetid kan overstige 20 år. **(RV 18.67, RV 18.71)** Dvs. at opgørelsen af den regnskabsmæssige værdi indeholder afskrivninger.

Indregning

Såfremt genindvindingsværdien af goodwill tilhørende en CGU (eller gruppe) er lavere end den regnskabsmæssige værdi af CGU'en (eller gruppen) skal der indregnes et tab ved værdiforringelse. Af ÅRL § 42 stk. 2, fremgår det, at

"En nedskrivning af en sådan gruppe af aktiver fordeles systematisk på de enkelte aktiver."

At fordelingen skal ske **systematisk** giver ledelsen en større fortolkningsfrihed end bestemmelserne i de internationale standarder, hvor der er krav om nedskrivning af goodwill først og dernæst prorata nedskrivning af de øvrige aktiver i en CGU.

Nedskrivningen af goodwill skal omkostningsføres i resultatopgørelsen. Ved nedskrivningen reduceres det fremtidige afskrivningsgrundlag for goodwill for den pågældende CGU (eller gruppe) med nedskrivningsbeløbet. Det reducerede afskrivningsgrundlag fratrukket allerede

foretagne afskrivninger fordeles systematisk over den resterende økonomiske levetid for goodwill. **(RV 18.79-80)**

13.4.5. Tilbageførsel af nedskrivninger

I modsætning til de internationale standarder giver RV 18 mulighed for at tilbageføre nedskrivning af goodwill under ganske særlige omstændigheder. Goodwill kan kun tilbageføres i en senere periode, når

- a) nedskrivningen var forårsaget af en enkeltstående begivenhed af usædvanlig karakter uden for virksomhedens kontrol, og*
- b) en efterfølgende ændring af forholdene har medført, at den negative effekt af ovenstående forventes at være elimineret for fremtiden. **(RV 18.81)***

Udgangspunktet er, at nedskrivninger på goodwill ikke må tilbageføres, fordi det ikke er muligt at adskille dette fra internt oparbejdet goodwill, som ikke må aktiveres. I RV 18.82 er argumentet for undtagelsen hertil, at ganske særlige forhold, som er uden for virksomhedens kontrol, fx usædvanlige politiske eller økonomiske forhold, som ikke længere er til stede, kan berettige en tilbageførsel.

En tidligere foretaget nedskrivning tilbageføres i resultatopgørelsen. Tilbageførslen skal endvidere formindskes med den yderligere afskrivning, der ville have været foretaget, såfremt nedskrivningen ikke havde fundet sted.

13.4.6. Oplysninger i årsrapporten

ÅRL § 53 indeholder de generelle bestemmelser om anvendt regnskabspraksis. Heraf fremgår, at bl.a. oplysninger om indregningsmetoder og målegrundlag skal fremgå af anvendt regnskabspraksis, herunder efter hvilke metoder og grundlag der foretages af- og nedskrivninger. ÅRL § 88, stk. 1 angiver, at der for virksomheder i regnskabsklasse C og D i anlægsnoten skal gives en række oplysninger om kostpris, samt af- og nedskrivninger. I RV 17.120 angives det endvidere, at der skal være en specifikation af, hvorledes afskrivning og nedskrivning af goodwill indgår i resultatopgørelsen. Herudover indeholder RV 17.121 krav om, at der hvert år skal gives oplysninger om kostpris, samt af- og nedskrivninger af goodwill.

Disse oplysningskrav er mere overordnede end de krav der stilles i de internationale standarder, men det må formodes at substansen ikke afviger meget fra den fulde IFRS, hvor der ligeledes

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

kræves detaljerede oplysninger om de beregninger og skøn, samt beløbsmæssige størrelser der ligger bag nedskrivningstesten.

13.5. Hensigtsmæssigheden af SMV 26

I nærværende afsnit laves en vurdering af hensigtsmæssigheden af reguleringen af den efterfølgende behandling af goodwill efter udkast til IFRS for SMV, hvor der sammenlignes med de nuværende reguleringsalternativer i form af hhv. fuld IFRS og ÅRL. Et aspekt heraf er bl.a. at undersøge, hvorvidt IFRS for SMV udgør en lempelse i forhold til fuld IFRS og hvorvidt IFRS for SMV i forhold til ÅRL indeholder yderligere krav – afgrænset til reguleringen vedrørende den efterfølgende behandling af goodwill. Forskellene i de tre reguleringer er overordnet opsummeret i nedenstående skema og disse forskelle vil i de efterfølgende afsnit vil være genstand for en analyse.

	IFRS – IAS 36	SMV 26	ÅRL
Generelt	Nedskrivningstest er detailreguleret i særskilt standard; IAS 36, som er omfattende i omfang.	Nedskrivningstest er detailreguleret i særskilt sektion; SMV 26, som har et begrænset omfang.	ÅRL indeholder kun overordnede bestemmelser – der henvises til IAS 36 for detailregulering.
Pengestrømsfrembringende Enheder (CGU'er)	Goodwill skal allokere til CGU'er.	Goodwill skal ikke allokere til CGU'er, men til mere simple grupper af aktiver.	Goodwill skal allokere til CGU'er.
Tidspunkt for måling samt identifikation af mulig værdiforringelse	Nedskrivningstest foretages som minimum årligt, samt når der er indikationer på værdiforringelse. Standarden angiver eksterne og interne indikatorer, der som minimum skal tages stilling til.	Nedskrivningstest foretages årligt, hvis der er indikationer på værdiforringelse. Standarden angiver eksterne og interne indikatorer samt specifikke faktorer vedrørende goodwill.	For goodwill med levetid > 20 år, skal der nedskrivningstestes minimum årligt. For goodwill med levetid < 20 år, skal der kun nedskrivningstestes, såfremt der er indikationer på værdiforringelse. RV 18 angiver faktorer der skal overvejes, herudover henvises til IAS 36.
Nedskrivningstest af goodwill – måling og indregning	Nedskrivning hvis genindvindingsværdi < regnskabsmæssig værdi.	Nedskrivning hvis dagsværdi fratrukket salgsomkostninger <	Nedskrivning hvis genindvindingsværdi < regnskabsmæssig

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

	Genindvindingsværdi = den højeste af dagsværdi fratrukket salgsomkostninger og kapitalværdi. Nedskrivning indregnes straks i resultatet. I balancen reduceres nedskrivningen først i goodwill, dernæst pro rata på enkelt aktiver i CGU på baggrund af disses regnskabsmæssige værdi.	regnskabsmæssig værdi. Nedskrivning foretages efter to-trins procedure, hvor substansen er den samme som i IAS 36, bortset fra den væsentlige detalje, at pro rata fordeling skal ske på baggrund af aktiveres dagsværdi.	værdi. Genindvindingsværdi = den højeste af dagsværdi fratrukket salgsomkostninger og kapitalværdi. Der er krav om afskrivning af goodwill. Nedskrivning indregnes straks i resultatet. I balancen fordeles nedskrivningen systematisk på de enkelte aktiver. Det fremtidige afskrivningsgrundlag reduceres med nedskrivningen og fordeles systematisk over aktivets resterende levetid.
Tilbageførsel af nedskrivninger	Der må ikke foretages tilbageførsel af nedskrivninger på goodwill.	Der må ikke foretages tilbageførsel af nedskrivninger på goodwill.	Der må foretages tilbageførsel af nedskrivninger på goodwill under særlige omstændigheder.
Oplysninger i årsrapporten	Der skal gives en omfattende række supplerende oplysninger om bl.a. nedskrivningernes størrelse, årsager, indregning i resultat og de skøn der ligger bag målingen.	Oplysningskravene omfatter bl.a. oplysninger om nedskrivningernes størrelse, årsager og indregning i resultatet. Der er derimod ikke krav om oplysning om de skøn der ligger bag måling til dagsværdi.	Oplysningskravene er mere overordnede end i fuld IFRS, men substansen varierer ikke væsentligt. Der skal oplyses om ændrede afskrivninger i anlægsnoten for C og D virksomheder.

Som nævnt under operationaliseringen består vurderingen af hensigtsmæssigheden i, at vi holder de alternative reguleringsmuligheder op mod begrebsrammens begreber, der er udtryk for, hvordan man opnår en kvalitet i regnskabsaflæggelsen, der bevirker at kravet om et retvisende billede kan opfyldes. Nærmere laves der en cost benefit betragtning, hvor kvalitetshierarkiets begreber udtrykker, hvilke forudsætninger, der skaber fordele i form af væsentlige informationer for brugeren og desuden indeholder en hensyntagen til producentens omkostning ved at fremstille regnskabet.

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Herudover underbygges denne teoretiske stillingtagen til, hvad der er hensigtsmæssig for hhv. brugere og producenter med kommentarer, som diverse aktører indenfor revisions- og regnskabsbranchen har tilkendegivet i comment letters til udkast til IFRS for SMV.

Vi har endvidere kendskab til én field test rapport vedrørende udkast til IFRS for SMV, *Report on the Field Tests in Germany (April 2008)*, som også kort vil blive inddraget, ligesom undersøgelsen vedrørende børsnoterede virksomheders *Danske erfaringer med værdiforringelsestest, del 1 og del 2*, som er omtalt under afsnit 13.2.7 tages i betragtning.

13.5.1. Generelt

IAS 36 indeholder en omfattende detailregulering af nedskrivningstest for de fleste anlægsaktiver, herunder særlige bestemmelser om goodwill. SMV 26 er opbygget på samme måde, men er væsentligt mindre i omfang. ÅRL eller danske regnskabsvejledninger indeholder ikke en særskilt regulering af nedskrivningstest – reglerne om nedskrivning findes kun på et overordnet niveau sammen med de øvrige bestemmelser om fx anlægsaktiver og der henvises til IAS 36 for udfyldelse af rammebestemmelserne.

Det forhold, at SMV 26 er væsentligt mindre i omfang end fuld IFRS kan være en fordel for brugerne, idet risikoen for, at brugerne mister overblikket pga. for mange informationer (Information Overload) mindskes. Dette forudsætter imidlertid, at de oplysninger, der gives er relevante og desuden pålidelige, hvilket undersøges nærmere i de følgende afsnit. Endvidere kan der være en risiko for, at relevante informationer udelades ved en sådan simplificering. Set fra producentens side betyder et mindre omfattende regelsæt, at omkostningsbyrden alt andet lige vil blive mindre, hvorved risikoen for, at producenten bliver påført for høje omkostninger i forhold til nytteværdien (Standards Overload) reduceres.

I forhold til ÅRL kan SMV 26 ikke siges at udgøre en mere omfattende regulering, idet ÅRL i lovbemærkningerne henviser til IAS 36 for udfyldelse af rammebestemmelserne vedrørende nedskrivningstest. Virksomheder der aflægger regnskab efter ÅRL og dermed har fulgt henvisningen vil derfor som udgangspunkt ikke blive pålagt en strengere regulering ved at følge SMV 26. Andre forhold omkring krav om afskrivning af goodwill i ÅRL gør imidlertid, at byrden ved at udføre nedskrivningstest kan blive større ved at følge SMV 26.

Således kan det siges, at SMV 26 på grund af dets begrænsede omfang giver indikationer om en mere overskuelig regulering. Hvorvidt der imidlertid bliver tale om en mindre kompleks regulering og en mindsket risiko for hhv. Information Overload og Standards Overload

afhænger af, hvorledes de konkrete bestemmelser er udformet i forhold til de alternative reguleringer – dette er genstand for en analyse i de følgende afsnit.

13.5.2. Pengestrømsfrembringende enheder (CGU'er)

Forskelle

Efter IAS 36 skal goodwill allokere til CGU'er som skal opgøres efter nøje bestemte retningslinier. SMV 26 indeholder efter vores opfattelse en mere pragmatisk tilgang til allokeringen af goodwill, idet vi finder, at kravet om, at indgående pengestrømme skal være uafhængige er nedtonet. I stedet skal goodwill efter SMV 26 allokere til mere simple grupper af aktiver. ÅRL henviser til IAS 36's definition af CGU'er.

Lempelse eller yderligere krav

Det er vores umiddelbare opfattelse vedrørende allokering af goodwill, at der i forhold til fuld IFRS er tale om en lempelse og at der ligeledes vil være tale om en lempelse i forhold til ÅRL, da denne henviser til IAS 36. Spørgsmålet er dernæst, hvad den kvalitetsmæssige konsekvens er ved, at goodwill allokere til en mere simpel gruppe af aktiver frem for en CGU.

De kvalitetsmæssige konsekvenser

Da goodwill jf. definitionen i afsnit 13.1 er et udtryk for den overtagende virksomheds betaling for forventede fremtidige positive pengestrømme er det logisk at allokere størrelsen til de enheder, som genererer disse forventede pengestrømme (CGU'er). Det forhold, at goodwill i stedet allokere til grupper af aktiver, som ikke nødvendigvis genererer uafhængige indgående pengestrømme, kan give et arbitrært billede af, hvorvidt de pågældende forventede pengestrømme er udsat for en værdiforringelse. Således kan der ske en anfægtelse af målingens **pålidelighed**, idet en gruppe af aktiver ikke nødvendigvis er repræsentativ gyldig for de indgående pengestrømme, som synergieffekten af goodwill knytter sig til. I forbindelse hermed er der endvidere en risiko for, at neutralitetskravet tilsidesættes, da en upræcis allokering af goodwill kan resultere i at nedskrivningsbehov skjules. Allokeringen af goodwill er imidlertid ikke det eneste forhold, der har indflydelse på målingens pålidelighed, jf. senere afsnit.

Set fra producentens side er opgørelse af CGU'er relativt besværligt og dermed **omkostningstungt**. Spørgsmålet er derfor, om den nytteværdi brugeren opnår ved, at der laves en allokering til CGU'er overstiger omkostningen ved at lave inddeling i CGU'er. Umiddelbart er det vores opfattelse, at omkostningen ved at lave en allokering til CGU'er ikke vil kunne opvejes af den nytteværdi brugeren opnår.

Synspunkter fra praksis

Dette synspunkt underbygges bl.a. af EFRAG og IFAC, jf. de ovennævnte citater, afsnit 13.3.2. Endvidere har det vist sig, jf. *Danske erfaringer med værdiforringelsestest, del 1 og del 2*, at identifikation af CGU'er er et område, der har givet anledning til problemer blandt danske børsnoterede virksomheder – og disse må alt andet lige antages, at have flere ressourcer til rådighed end virksomheder i SMV-gruppen, hvorfor en opdeling i CGU'er antageligt vil give problemer blandt SMV'erne.

13.5.3. Tidspunkt for måling samt identifikation af mulig værdiforringelse

Forskelle

Ifølge IAS 36 skal nedskrivningstest foretages årligt, samt når der er indikationer herpå. I SMV 26 skal der kun skal foretages nedskrivningstest årligt, såfremt, der er indikationer på værdiforringelse. I ÅRL skelnes der mellem goodwill, der har en levetid på hhv. under eller over 20 år (kun særlige tilfælde). Goodwill med en levetid på under 20 år skal nedskrivningstestes, såfremt der er indikationer på værdiforringelse og goodwill med en levetid på over 20 år skal nedskrivningstestes mindst årligt uanset, om der er indikationer på værdiforringelse.

Der skal som minimum overvejes et antal eksterne og indikatorer på værdiforringelse, disse adskiller sig ikke nævneværdigt i de tre reguleringer.

Lempelse eller yderligere krav

Det er vores opfattelse mht. tidspunktet for målingen, at der er i SMV 26 er tale om en lempelse i forhold til IAS 36 pga. at nedskrivningstest kun skal foretages årligt, såfremt der er indikationer på værdiforringelse. Det må antages, at bestemmelserne i SMV 26 i overvejende grad svarer til kravene i ÅRL, idet goodwill med en levetid på over 20 år forekommer yderst sjældent og nedskrivningstesten derfor i langt de fleste tilfælde kun skal foretages såfremt der er indikationer på værdiforringelse. Det forhold, at der efter ÅRL skal foretages afskrivning af goodwill vil imidlertid resultere i at sandsynligheden for, at en nedskrivningstest skal gennemføres vil være mindre ved regnskabsaflæggelse efter ÅRL end ved regnskabsaflæggelse efter SMV 26.

De kvalitetsmæssige konsekvenser

Det forhold, at der efter IAS 36 årligt skal foretages en nedskrivningstest højner **pålideligheden** i form af, at verificerbarheden øges. Såfremt der ikke er sket en værdiforringelse i en

virksomhed, vil en nedskrivningstest nemmere kunne efterprøves af uafhængige parter end ledelsens stillingtagen til, at der ikke har været indikationer på værdiforringelse. Der vil ligeledes være en risiko for, at ledelsen udlader at tage aktivt stilling til indikatorer på værdiforringelse, hvilket er en anfægtelse af kontrolopgaven (**relevans**), som vedrører brugernes bedømmelse og disciplinering af ledelsen.

En tvungen nedskrivningstest vil endvidere øge **sammenligneligheden**, idet ledelsens stillingtagen til indikatorer på værdiforringelse kan være svært sammenlignelige på tværs af virksomheder.

Producenten har til gengæld mange **omkostninger** ved at gennemføre en nedskrivningstest årligt uden hensyntagen til, om der er indikationer på værdiforringelse. Vi finder ikke umiddelbart, at den nytteværdi der opnås i form af, at der foretages nedskrivningstest årligt uanset indikationer på værdiforringelse vil kunne opveje de omkostninger producenten har ved at udføre en årlig nedskrivningstest.

Synspunkter fra praksis

Dette synspunkt underbygges ved, at mange respondenter, herunder IFAC, PWC, BDO og KPMG, i de pågældende comment letters giver positivt udtryk for, at de støtter lempelsen om, at nedskrivningstest kun skal udføres årligt, såfremt der er indikationer på værdiforringelse.¹⁴⁵ *Danske erfaringer med værdiforringelsestest, del 1 og del 2*, viser imidlertid, at 12 ud af 49 børsnoterede virksomheder ikke tager aktivt stilling til indikationer på værdiforringelse – det må således formodes, at der er en risiko for, at virksomheder i SMV-segmentet, der i udgangspunktet har færre ressourcer, ikke vil tage aktivt stilling til indikationer på værdiforringelse. Selv om denne risiko tages i betragtning, finder vi, at reguleringen i SMV 26 er hensigtsmæssig med begrundelse i, at en kraftig simplificering er nødvendig for virksomhederne i SMV segmentet og at årlig nedskrivningstest vil udgøre en betydelig omkostning, der ikke umiddelbart kan overstiges af nytteværdien for brugeren.

13.5.4. Nedskrivningstest af goodwill – måling og indregning

Forskelle

I IAS 36 skal der foretages nedskrivning såfremt genindvindingsværdien er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Genindvindingsværdien defineres som den højeste af dagsværdi fratrasket salgsomkostninger og kapitalværdien. I SMV 26 skal der foretages nedskrivning såfremt dagsværdi fratrasket salgsomkostninger er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

¹⁴⁵ CL142-IFAC p. 21, CL137-PWC p. 9, CL135-BDO p. 4, CL95-KPMG p. 16

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Således er der udeladt en målingsmulighed i forhold til IAS 36. ÅRL henviser til bestemmelserne i IAS 36 om nedskrivning. Herudover stilles der i ÅRL krav om, at goodwill afskrives over maksimum 20 år og i ganske særlige tilfælde over en periode på over 20 år.

Efter IAS 36 skal en nedskrivning indregnes straks i resultatet. I balancen skal nedskrivningen først reduceres i goodwill og herefter pro rata på de enkelte aktiver i CGU'en på baggrund af disse aktivers regnskabsmæssige værdi. Reglerne i SMV 26 indebærer indregning efter samme princip som bestemmelserne i IAS 36, men er beskrevet i en to-trins procedure og indeholder én væsentlig forskel, nemlig at nedskrivninger, der overstiger goodwill skal fordeles pro rata på de enkelte aktiver på baggrund af disses dagsværdier. Efter ÅRL føres nedskrivningen ligeledes straks i resultatet. I balancen reduceres en nedskrivning **systematisk** på de enkelte aktiver. Nedskrivningen reducerer det fremtidige afskrivningsgrundlag og dette reducerede afskrivningsgrundlag fordeles systematisk over CGU'ens resterende levetid. Således er der ikke krav en bestemt fordelingsrækkefølge i ÅRL, idet kravet om en systematisk fordeling af nedskrivningen på de enkelte aktiver giver ledelsen frihed til at foretage en mere vilkårlig fordeling.

Lempelser eller yderligere krav

Umiddelbart er der tale om, at SMV 26 er lempet i forhold til IAS 36, idet en til tider relativ besværlig måleattribut, kapitalværdien, er udeladt. Dette kan imidlertid stille virksomheden i et andet dilemma, som behandles nærmere under de kvalitetsmæssige konsekvenser. Herudover finder vi, at der i SMV 26 endvidere er et **yderligere** krav i forhold til IAS 36, idet fordeling af nedskrivning som overstiger goodwill skal ske på pro rata baggrund af de enkelte komponenters dagsværdier. I forhold til årsregnskabsloven må det antages, at SMV 26 stiller yderligere krav. Det faktum, at der efter ÅRL skal ske nedskrivning af goodwill betyder, at sandsynligheden for, at der forekommer indikationer på værdiforringelse vil blive mindre, og dermed, at der alt andet lige skal foretages færre nedskrivningstests efter ÅRL. Endvidere må det siges, at være et yderligere krav i SMV 26, at nedskrivningen af goodwill først skal reduceres i goodwill og dernæst pro rata på de øvrige aktiver på baggrund af disses dagsværdier, idet der i ÅRL blot er krav om en **systematisk** fordeling af nedskrivningen på de enkelte aktiver.

De kvalitetsmæssige konsekvenser

De kvalitetsmæssige konsekvenser behandles under tre overordnede områder, hvor der er konstateret forskelle imellem de tre reguleringer, hhv. 1) Måling til

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

genindvindingsværdi/dagsværdi fratrullet salgsomkostninger, 2) Nedskrivninger og afskrivninger og 3) Fordeling af nedskrivninger.

1) Genindvindingsværdi/dagsværdi fratrullet salgsomkostninger

Dagsværdi fratrullet salgsomkostninger anses for at være den mest **pålidelige** måling, der kan opnås, men er imidlertid betinget af, at en række forhold er til stede herunder fx en bindende salgsaftale, et aktivt marked mv., jf. prioriteringsrækkefølgen i hhv. IAS 36 og SMV 26. Kendetegnet ved disse forhold er, at de øger verificerbarheden af målingen. Endvidere er dagsværdien udtryk for den mest aktuelle måling, hvilket påvirker **relevansen**. Da eksempelvis et aktivt marked sjældent vil være til stede, kan der argumenteres for at kapitalværdien i nogle tilfælde vil kunne opgøres mere pålideligt.

Kapitalværdien kan være en relativ besværlig og dermed **omkostningsfuld** størrelse at beregne, pga. de skøn og den faglige ekspertise, der er forbundet hermed. Dette er imidlertid ikke nødvendigvis altid tilfældet, idet de nødvendige oplysninger i form af fx budgetter og diskonteringssats (fx wacc) i mange virksomheder vil være tilgængelige. Grunden til at måling til kapitalværdi anses som mindre pålidelig end måling til dagsværdi (forudsat aktivt marked el. lign. er stede) er bl.a., at de skøn der er forbundet med opgørelsen af kapitalværdien, kan være svære at verificere og derfor endvidere øger risikoen for, at neutralitetskravet tilsidesættes.

Det forhold at SMV 26 undlader kapitalværdi som måleattribut kan imidlertid betyde, at der vil ske en upålidelig måling af dagsværdi fratrullet salgsomkostninger i de tilfælde, hvor de nødvendige forudsætninger for bestemmelse af denne størrelse ikke er til stede (fx vil aktivt marked ofte ikke være til stede). Det må i den forbindelse antages, at opgørelse af kapitalværdien må være bedre end en upålidelig måling til dagsværdi fratrullet salgsomkostninger.

Endvidere er der en problematik vedrørende det forhold, at dagsværdien fratrullet salgsomkostninger kan siges at være udtryk for et afhændelsesscenario, mens kapitalværdien, som kan siges at være et estimat af dagsværdien, derimod er et udtryk for nutidsværdien af de fremtidige pengestrømme, der vil tilflyde fra en CGU, såfremt denne CGU fortsat er en del af driften. Denne problematik kan uddybes i en diskussion af de begreber, der ligger bag **relevanskriteriet**. Afvejningen af hvad der skaber størst informationsværdi vil afhænge af en konkret beslutningssituation, men såfremt prognoseformålet vægtes højt (hvilket ofte vurderes at være tilfældet for den identificerede brugergruppe i delanalyse 1) vil en måling til kapitalværdi angiveligt give brugeren en større nytteværdi end en måling til dagsværdi, der udtrykker, at aktualitetskriteriet vægtes højt. Jf. delanalyse 1 peger empirien på, at brugergruppen i SMV

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

segmentet har en begrænset nytteværdi af dagsværdier i forhold til oplysninger, der siger noget virksomhedens evne til at genere fremtidige pengestrømme, herunder at have en stabil forretning og skabe positive pengestrømme.

Formålet med at eliminere kapitalværdi som måleattribut er angiveligt at skåne producenten for en besværlig og omkostningstung beregning. Som nævnt behøver det imidlertid ikke være tilfældet, at denne beregning er mere besværlig end opgørelsen af dagsværdi fratrasket salgsomkostninger. Der kan dog argumenteres for, at det letter den administrative byrde, at der er fjernet en valgmulighed i de tilfælde, hvor det er nødvendigt at beregne både dagsværdi og kapitalværdi, dvs. når den første størrelse der beregnes er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

En fordel ved denne eliminering af kapitalværdi som måleattribut kan imidlertid anskues ud fra den sekundære egenskab **sammenlignelighed**. Når der kun findes én måleattribut vil grundlaget for sammenlignelighed på tværs af virksomheder alt andet lige blive forbedret.

Overordnet finder vi imidlertid, at ulemperne ved at eliminere kapitalværdi som måleattribut overstiger fordelene herved. Dels fordi dagsværdi fratrasket salgsomkostninger ikke altid kan opgøres pålideligt og dels fordi kapitalværdien ikke nødvendigvis behøver at være omkostningstung at beregne. Endvidere kan der argumenteres for, at kapitalværdien er mere relevant i forhold til prognoseopgaven, som vurderes central blandt SMV brugerne. Dog taler hensynet til sammenlignelighed for elimineringen af en målemulighed - men da dette er en sekundær egenskab finder vi, at ovennævnte argumenter bør vægtes højere.

Dette synspunkt underbygges endvidere af synspunkter fra praksis. jf. nedenfor.

2) Afskrivninger og nedskrivninger

I *Basis for Conclusions* angives det, at mange respondenter har foreslået, at goodwill bør afskrives, da en afskrivningstilgang er simplere og dermed forbundet med betydeligt færre omkostninger end en nedskrivningstilgang. IASB har fraveget dette forslag af tre årsager; 1) En afskrivningstilgang kræver stadig vurdering af værdiforringelse, og dermed bliver tilgangen mere kompleks, 2) Afskrivning er en systematisk fordeling af omkostninger, som ikke afspejler et retvisende billede af virkeligheden, idet fx goodwill ofte vil have en ubegrænset levetid, der gør det umuligt at bestemme en passende afskrivningsperiode og 3) ved tidligere undersøgelser

har respondenter givet udtryk for, at de fandt en begrænset informationsværdi i afskrivninger af goodwill over en arbitrær periode.¹⁴⁶

Problemet med afskrivninger er, at de afspejler en arbitrær omkostningsfordeling og dermed reduceres graden af **relevans** for brugeren, idet der kan blive tale om uaktuel information. Nedskrivninger er derimod et udtryk for den værdiforringelse, der sker med aktivets dagsværdien eller et estimat heraf.

Fordelen ved en afskrivningstilgang er, at metoden er nem at udføre for producenten pga. at der er færre skøn forbundet hermed og endvidere vil metoden som følge heraf skabe øget **sammenlignelighed** imellem virksomhederne.

Ideelt set finder vi, at det er i strid med det retvisende billede udelukkende at foretage afskrivninger af goodwill. På trods af, at SMV 26 på nogle områder udgør en simplificeret regulering af nedskrivningstest, er det alligevel en procedure, der kan være ganske kompleks og omfattende i praksis – særligt for virksomheder i SMV segmentet, idet økonomifunktionen i disse virksomheder ikke vil være i besiddelse af samme faglige ekspertise som økonomifunktionen i børsnoterede virksomheder. Afvejningen af, om en nedskrivningstilgang er hensigtsmæssig i SMV 26 må imidlertid bero på den nytteværdi som brugeren tillægger en nedskrivningstilgang. Da empirien omkring brugernes behov er meget mangelfuld, er det vanskeligt at vurdere, om en nedskrivningstilgang vil være hensigtsmæssig. Såfremt brugernes nytteværdi ved en nedskrivningstilgang ikke overstiger producenterens omkostninger ved at gennemføre nedskrivningsprocedurerne, mener vi i givet fald at en eventuel afskrivningstilgang bør kombineres med nedskrivning, når der er indikationer på værdiforringelse (ligesom ÅRL regulerer området nu). Afskrivningerne vil alt andet lige resultere i, at færre nedskrivningstests skal gennemføres og dermed færre omkostninger, men afskrivningerne vil anfægte informationens relevans samt sammenligneligheden imellem virksomhederne.

3) Fordeling af nedskrivning

Det forhold, at de internationale standarder angiver nøje bestemmelser om fordelingsrækkefølgen af nedskrivninger (først reduceres goodwill, herefter pro rata de øvrige aktiver) skaber alt andet lige mere **konsistens** og bedre **sammenlignelighed** på tværs af virksomhederne end fx en systematisk fordeling, der overlader en vis fortolkningsfrihed til ledelsen. Endvidere kan der argumenteres for, at goodwill i sin egenskab af residualkategori

¹⁴⁶ BC80

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

(alle de aktiver som ikke kan identificeres) har den laveste informationsværdi, hvilket berettiger at denne lidt "brogede masse" nedskrives først.

I SMV 26 er det imidlertid angivet, at nedskrivninger som overstiger goodwill skal fordeles pro rata på baggrund af de enkelte aktivers dagsværdier. Fordeling på baggrund af dagsværdier vil give mere relevante oplysninger i henhold til aktualitetskriteriet. Vi stiller os imidlertid tvivlende overfor den nytteværdi brugeren opnår herved – bl.a. henset til, at virksomheder, der aflægger regnskab efter fuld IFRS blot skal foretage en fordeling på baggrund af de regnskabsmæssige værdier og endvidere henset til indikationerne på, at brugerne kun finder begrænset nytte i aktualitetskravet.

Vi finder ikke umiddelbart, at den angivne fordelingsrækkefølge vil give producenten urimelige omkostninger, derimod mener vi, at fordelingen på baggrund af dagsværdier er unødvendigt besværlig for producenten.

Synspunkter fra praksis

Synspunkterne fra praksis nævnes under de tre områder, hvor der er konstateret forskelle i de tre reguleringer.

1) Genindvindingsværdi/dagsværdi fratrukket salgsomkostninger

I comment letters til udkast til IFRS for SMV er der blandt respondenterne bred enighed om, at udeladelse af kapitalværdi som måleattribut i SMV 26 ikke er hensigtsmæssig.

EFRAG argumenterer for, at kapitalværdi skal genindføres af tre årsager; 1) Fordi dagsværdi fratrukket salgsomkostninger langt fra altid er nem at bestemme, 2) Når aktivet er i brug er kapitalværdien mere relevant end værdiansættelse, som er baseret på et afhændelsesscenario og 3) Fordi nogle aktiver, herunder goodwill, må testes som en CGU – goodwill kan altså ikke afhændes separat.¹⁴⁷

IFAC finder, at genindvindingsværdi bør baseres på **enten** dagsværdi eller kapitalværdien, hvorved der gives mulighed for, at virksomheden kan tage hensyn til, om den har intentioner om enten at beholde og benytte aktivet eller at sælge det.¹⁴⁸ I *Report on the Field Tests in Germany* er en del af konklusionen vedrørende nedskrivningstest ligeledes, at kapitalværdien bør genindføres, begrundet i, at dagsværdien ikke afspejler de brugerspecifikke synergier.¹⁴⁹

¹⁴⁷ CL161-EFRAG, p. 13

¹⁴⁸ CL142-IFAC, p. 21

¹⁴⁹ DRSC, *Report on the Field Tests in Germany* (April 2008), p. 18

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

PWC er ligeledes uenig i, at der kun skal være mulighed for måling til dagsværdi fratrasket salgsomkostninger og mener, at budgetter og prognoser ofte er tilgængelige i virksomhederne, hvorfor det ofte vil være simplere at beregne kapitalværdien.¹⁵⁰

En række andre respondenter deler disse opfattelser og KPMG foreslår endvidere, at der kan benyttes en modificeret kapitalværdi, der baseres på banklånerenten.¹⁵¹ Der er således generel enighed om, at kapitalværdi som måleattribut bør genindføres i SMV 26.

Denne generelle holdning kan endvidere underbygges med, at danske børsnoterede virksomheders erfaringer med nedskrivningstest viser, at langt størstedelen af virksomhederne anvender kapitalværdien.¹⁵² Beregningen af kapitalværdien har imidlertid givet anledning til forskelligartet praksis blandt virksomhederne, hvorfor det med fordel kan anføres, at virksomhederne i SMV segmentet kunne anvende en modificeret kapitalværdi. Eksempelvis i form af bankrenten som diskonteringssats som KPMG anfører. Herved ville beregningen blive mere tilgængelig og samtidig skabe et bedre sammenligningsgrundlag imellem virksomhederne.

2) Afskrivninger og nedskrivninger

EFRAG finder, at goodwill bør afskrives over maksimum 20 år og mener ikke, at brugerne tillægger dagsværdi af goodwill væsentlig betydning.¹⁵³ Deloitte og KPMG deler den opfattelse, at det er for besværligt for små virksomheder at identificere immaterielle aktiver, og argumenterer for, at disse må indregnes som en del af goodwill, som dernæst bør afskrives samlet over maksimum 20 år.¹⁵⁴

IFAC opfatter stadig reglerne om nedskrivning som unødvendigt komplekse og omkostningsfulde i forhold til værdien af den information der opnås. De foreslår en kombination af afskrivning over 20 år og en trigger-baseret nedskrivning (kun nedskrivningstest ved indikationer), med det argument at afskrivning vil reducere sandsynligheden for, at der skal foretages nedskrivningstest.¹⁵⁵ Denne tilgang støttes af Grant Thornton.¹⁵⁶

I *Report on the Field Tests in Germany (April 2008)* er erfaringen vedrørende nedskrivningstest, at "the triggering event" gav anledning til problemer, dvs. det at vurdere, om der er indikationer

¹⁵⁰ CL139-PWC, p. 9

¹⁵¹ CL95-KPMG, p. 17

¹⁵² Det angives ikke i rapporten, hvorfor langt de fleste virksomheder anvender kapitalværdien om det eksempelvis er fordi det er den højeste værdi eller om det er fordi dagsværdien ikke kan opgøres pålideligt.

¹⁵³ CL161-EFRAG, p. 13,

¹⁵⁴ CL95-KPMG, p. 15, CL114-Deloitte, p. 23

¹⁵⁵ CL142-IFAC, p. 21

¹⁵⁶ CL92-Grant Thornton, p. 9

på værdiforringelse. Rapporten konkluderer derfor vedrørende SMV 26, at der bør anlægges en afskrivningstilgang.¹⁵⁷

Det forhold, at en række respondenter peger på en afskrivningstilgang (evt. kombineret) giver tydelige indikationer om, at nedskrivningsreglerne fortsat er meget komplekse for virksomhederne i SMV-segmentet. BDO påpeger som en af de få, at de er enige i, at afskrivning af goodwill ikke må foretages, idet det vil skabe for stor asymmetri i forhold til fuld IFRS¹⁵⁸

3) Fordeling af nedskrivning

IFAC har kommenteret fordelingen af nedskrivning, og finder det unødvendigt besværligt for virksomheder i SMV segmentet at fordele nedskrivning, som overstiger goodwill, på baggrund af de enkelte aktivers dagsværdier.¹⁵⁹

13.5.5. Tilbageførsel af nedskrivninger

Forskelle

I såvel IAS 36 som SMV 26 må der ikke ske tilbageførsel af nedskrivninger. Det må der efter ÅRL under ganske særlige omstændigheder.

Lempelse eller yderligere krav

Proceduremæssigt må det ses som et yderligere krav, at der efter ÅRL skal ske tilbageførsel af goodwill under særligt givne omstændigheder, idet det antages at være nemmere slet ikke at tage stilling til om goodwill evt. skal tilbageføres. I forhold til den værdi, som en tilbageførsel af nedskrivninger kan afspejle i regnskabet, kan producenten imidlertid godt have en interesse i at tilbageføre nedskrivninger.

Kvalitetsmæssige konsekvenser

Konsekvensen af at tilbageføre nedskrivninger på goodwill er, at der opstår en risiko for, at internt oparbejdet goodwill (imod reglerne) indregnes i balancen. Internt oparbejdet goodwill er en arbitrær størrelse, som det antages ikke kan måles **pålideligt**. I henhold til pålidelighedsbegrebet kan det, mht. internt oparbejdet goodwill, uddybes, at der er stor risiko for, at kravet om neutralitet tilsidesættes, idet en producent vil have en iboende interesse i at indregne en unaturlig stor værdi, som således ikke er repræsentativ gyldig for den reelle

¹⁵⁷ DRSC, *Report on the Field Tests in Germany* (April 2008), p. 18

¹⁵⁸ CL135-BDO, p. 5

¹⁵⁹ CL142-IFAC, p. 22

goodwillmasse. Denne latente risiko sammenholdt med, at værdien af internt oparbejdet goodwill er svært verificerbar kan begrunde, at internt oparbejdet goodwill ikke må indregnes. Omvendt kan der argumenteres for, at internt oparbejdet goodwill godt kan have **relevans** for brugerne i forhold til prognoseopgaven. Men argumentet er i denne sammenhæng, at pålideligheden må vægtes højere pga. af den store iboende risiko for, at indregning af internt oparbejdet goodwill resultere i en upålidelig måling.

Ligeledes kan der argumenteres for at tilbageførsel af nedskrivninger kan have relevans for prognoseopgaven, men vi mener, at den særlige mulighed, som ÅRL åbner for at tilbageføre nedskrivninger er unødvendig bl.a. under hensyntagen til ekstra opgave det vil være og endvidere fordi det samtidig indebærer en risiko for, at internt oparbejdet goodwill indregnes. Derfor finder vi, at bestemmelsen i SMV 26 er hensigtsmæssig.

Synspunkter fra praksis

Vi er ikke stødt på kommentarer fra praksis vedrørende denne problemstilling, hvilket underbygger en opfattelse af at reguleringen på området er hensigtsmæssig i SMV 26. Det skal endvidere pointeres, at problemstillingen primært er dansk, idet tilbageførsel er en mulighed i ÅRL. De pågældende comment letters er udarbejdet med udgangspunkt i SMV-satndarden og fuld IFRS, hvor tilbageførsel ikke er en mulighed.

13.5.6. Oplysninger i årsrapporten

Forskelle

Efter IAS 36 skal der gives en omfattende række supplerende oplysninger om bl.a. nedskrivningernes størrelse, årsager, indregning i resultat og de skøn der ligger bag målingen til enten dagsværdifratrukket salgsomkostninger eller kapitalværdi. Efter SMV 18 (*Business Combinations and Goodwill*) og SMV 26 omfatter oplysningskravene bl.a. oplysninger om den regnskabsmæssige værdi af goodwill primo/ultimo, nedskrivningernes størrelse, årsager og indregning i resultatet. Der er derimod ikke krav om oplysning, om de skøn der ligger bag måling til dagsværdi fratrullet salgsomkostninger. I ÅRL er oplysningskravene angivet mere overordnet, men substansen varierer ikke væsentligt fra IAS 36. Der skal desuden oplyses om ændrede afskrivninger i anlægsnoten for C og D virksomheder.

Lempelse eller yderligere krav

I forhold til både IAS 36 og ÅRL indeholder SMV 26 en lempelse i og med, at der ikke kræves oplysninger om de skøn og forudsætninger, der ligger bag målingen til dagsværdi fratrullet salgsomkostninger.

Kvalitetsmæssige konsekvenser

Oplysningskravene er med til at styrke kontrolopgaven, idet oplysningerne angiver de forudsætninger og evt. skøn ledelsen ligger bag opgørelsen af de forskellige poster. Det kan således siges, at undladelse af oplysningskrav om de forudsætninger, der ligger bag måling til dagsværdi fratrukket salgsomkostninger er en anfægtelse af **relevanskriteriet** i form af at kontrolopgaven svækkes. I henhold til **pålidelighedskriteriet** kan det endvidere anføres, at de udeladte oplysninger svækker verificerbarheden.

Set fra producentens side bør der ikke være en betydelig **omkostning** i at give supplerende oplysninger, idet oplysninger om fx målegrundlag i teorien er til stede i virksomheden eftersom de ligger til grund for beregningen af en given post. Omkostningen ved at give supplerende oplysninger er imidlertid mere indirekte i form af, at oplysningerne kan svække **konkurrenceevnen**.

Det er svært at sige noget om hvilke oplysninger, der vil svække en given virksomheds **konkurrenceevne**. Vi mener imidlertid, at oplysninger om de forudsætninger der ligger bag målingen til dagsværdi er så væsentlige for brugerne, at det er uhensigtsmæssigt at de udelades og hensyntagen til konkurrenceevnen kan ikke opveje dette. Dette synspunkt forstærkes af det faktum, at dagsværdi er den eneste måleattribut der er tilbageladt i SMV 26, og virksomheden derfor kan blive nødt til at lave en relativ upålidelig måling, hvis de rette forudsætninger ikke er til stede. Hvis det eksempelvis ikke er muligt, at bestemme dagsværdien efter de første 3 prioriteringer i SMV 26 som er hhv. 1) bindende salgsaftale, 2) markedspriser på et aktivt marked og 3) den seneste transaktion, må dagsværdien opgøres efter det fjerde kriterium, der består i det bedste skøn evt. baseret på sammenligning med lignende brancher. Således vil pålideligheden af målingen falde, som følge af at verificerbarheden svækkes, jo længere ned i hierarkiet man bevæger sig. Vi finder således, at det er en væsentlig oplysning for brugeren at vide, om dagsværdien eksempelvis er opgjort på baggrund af en bindende salgsaftale eller på baggrund af det bedste skøn.

Synspunkter fra praksis

Der har været mange kommentarer vedrørende den efterfølgende behandling af goodwill generelt, men disse vedrører ikke oplysningskravene. Det hænger givet vist sammen med, at de overordnede kommentarer foreslår nogle relativt markante ændringer i forhold til reguleringen i SMV 26, og at oplysningskravene derfor bør tilpasses eventuelle ændringer.

14. Delkonklusion – delanalyse 2

I ovenstående analyse af to udvalgte områder har vi søgt at besvare problemformuleringens andet delspørgsmål, der handler om, hvorvidt regnskabsaflæggelse efter IFRS for SMV vil være hensigtsmæssig for hhv. regnskabsbrugere og regnskabsproducenter i SMV-kategorien i forhold til regnskabsaflæggelse efter hhv. ÅRL og IFRS. Af afgrænsningsmæssige årsager er analysen ikke en fuldstændig hensigtsmæssighedsanalyse, men derimod en hensigtsmæssighedsanalyse af to relevante områder, samt et bud på en metodisk tilgang til, hvordan en fuld analyse kan gribes an. Her konkluderes derfor på, hvorvidt to udvalgte områder er reguleret hensigtsmæssigt efter SMV standarden for hhv. regnskabsbrugere og regnskabsproducenter.

Behandling af leasing

SMV 19 *Leases*, der behandler leasingkontrakter i regnskabet er væsentligt mindre i omfang end IAS 17. Strukturen og opbygningen i de to standarder er den samme, mens IAS 17 er mere uddybende og specifik omkring de enkelte områder. ÅRL behandler kun leasingkontrakter på et overordnet plan og henviser til IAS 17 for udfyldelse af de rammebestemmelser som denne opsætter. Det, at SMV 19 er mindre i omfang, er som udgangspunkt positivt, da formålet med at udarbejde standarden er at give en simplificeret og mindre kompleks regulering, hvilket som udgangspunkt er formålet med reguleringen i SMV 19.

Der blev ved gennemgangen af de enkelte reguleringer konstateret enkelte afvigelser mellem behandlingen i SMV 19 og henholdsvis IAS 17 og ÅRL.

Ved indregning af finansiell leasing i leasingtagers regnskaber er der skærpet på kravene i SMV 19 i forhold til de krav som ÅRL stiller til indregning af finansiell leasing. SMV 19 kræver indregning i balancen for alle finansielle leasingkontrakter, mens ÅRL har indsat en lempelsesparagraf, som giver tilladelse til, at klasse B virksomheder kan undlade at indregne disse, og dermed kan behandle alle leasingkontrakter som operationelle, såfremt dette ikke anfægter det retvisende billede.

Det forhold, at klasse B virksomheder skal indregne finansielle leasingkontrakter, påvirker brugerens nytteværdi af regnskaber, udarbejdet efter SMV standarden, positivt i forhold til nytteværdien af regnskaber udarbejdet efter ÅRL. Dette begrundes i, at indregning forbedrer prognoseopgaven, den repræsentative gyldighed og neutraliteten. Producentens omkostninger antages ikke at blive ikke unødigt høje ved indregning, og vurderes derfor ikke at overstige den nytteværdi som brugeren opnår af, at klasse B virksomheder indregner finansielle leasingkontrakter frem for, at disse ikke er indregnet.

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

På denne baggrund konkluderes det, at regnskabsaflæggelse efter SMV 19 er mere hensigtsmæssig end regnskabsaflæggelse efter ÅRL i forbindelse med indregning af finansielle leasingkontrakter.

Vedrørende måling ved første indregning af finansiell leasing er der identificeret en lempelse ved at anvende SMV standarden i forhold til at anvende IAS 17 (og ligeledes ÅRL). IAS 17 kræver, at finansielle leasingaktiver og den tilhørende forpligtelse ved første indregning måles til den laveste værdi af nutidsværdien af minimumsleasingydelse og dagsværdien, mens SMV 19 kræver, at der indregnes til dagsværdi. Dvs. hvis SMV standarden benyttes, skal der kun beregnes én værdi som efterfølgende indregnes, mens der ved IAS 17 skal beregnes to værdier, som efterfølgende skal sammenlignes.

I analysen af de kvalitetsmæssige konsekvenser, er der taget udgangspunkt i, om brugeren opnår den største nytteværdi ved at der indregnes til dagsværdi eller nytteværdien er større såfremt det er muligt at indregne til nutidsværdien af minimumsleasingydelse.

Såfremt der indregnes til nutidsværdien af minimumsleasingydelse, tilgodeser dette prognoseopgaven, mens indregning til dagsværdi bedre tilgodeser aktualitetskravet (relevans). Analysen af brugernes behov indikerer, at brugere i SMV gruppen sætter prognosekriteriet højere end aktualitet, og det kan på den baggrund udledes, at brugerne i henhold til relevansegenskaben opnår større nytteværdi, såfremt der indregnes til nutidsværdien af minimumsleasingydelse.

Også med hensyn til pålideligheden øger indregning til nutidsværdien af minimumsleasingydelse nytteværdien for brugeren, da det øger verificerbarheden.

Sammenligneligheden er større ved anvendelse af SMV standarden, da der kun er én målemulighed, mens der ved IAS 17 er to målemuligheder.

Også producentens omkostning vil blive reduceret ved anvendelse af SMV standarden som følge af, at der kun foreligger en målemulighed. Dog formodes det ikke, at reduktionen af omkostningerne vil veje op på den faldende nytteværdi, som opstår følge af, at der er indregnet til dagsværdi. Det kan på den baggrund konkluderes, med hensyn til målingen, at SMV standarden er mindre hensigtsmæssig end IAS 17. Denne hensigtsmæssighed kan dog forbedres såfremt nutidsværdien af minimumsleasingydelse gøres til eneste målemulighed i SMV 19 frem for dagsværdien.

Den efterfølgende behandling af goodwill

SMV 26 *Impairment of non-financial assets*, der behandler reglerne om nedskrivningstest, herunder særlige bestemmelser om den efterfølgende behandling af goodwill, er væsentligt

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

mindre i omfang end IAS 36. ÅRL behandler kun nedskrivningstest på et overordnet plan og henviser til IAS 36 for udfyldelse af rammebestemmelserne. At SMV 26 er kortfattet er i udgangspunktet godt, idet formålet netop er at lave en simplificeret regulering.

Vi har imidlertid konstateret, at regelsættet fortsat er komplekst på trods af, at der lavet visse lempelser i forhold til IAS 36.

Vi finder, at der er lempet på området for allokering af goodwill til grupper af aktiver, idet der lægges vægt på, at allokeringen skal ske til et niveau, hvor aktiverne operationelt udgør en selvstændig gruppe og ikke til CGU'er. Denne fortolkning deles imidlertid ikke af EFRAG og IFAC, men uanset fortolkningen af standardens ordlyd, mener vi, henset til den nytteværdi brugeren opnår, at det er for besværligt og dermed omkostningstungt for producenten, at lave en opdeling i CGU'er.

En tydelig lempelse i forhold til IAS 36 er det imidlertid, at der i SMV 26 kun skal foretages nedskrivningstest årligt, **såfremt** der er indikationer på værdiforringelse. Dette svarer omtrent til bestemmelserne i ÅRL, hvor samme regler gælder for goodwill med en levetid på under 20 år, som er det mest gængse. Her betyder kravet om afskrivninger imidlertid, at sandsynligheden for, at en nedskrivningstest, skal gennemføres vil mindskes. Vi finder, at denne lempelse, i forhold til fuld IFRS, er hensigtsmæssig, hvilket bl.a. underbygges af, at mange respondenter i comment letters positivt har udtrykt, at de støtter dette tiltag.

Det punkt som har været genstand for mest røre i den generelle debat og som udgør en væsentlig forskel i forhold til både IAS 36 og ÅRL vedrører målingen til genindvindingsværdi/dagsværdi fratrukket salgsomkostninger. SMV 26 har udeladt muligheden for at fortage måling til kapitalværdi. Vi finder, at dette tiltag har nogle kvalitetsmæssige konsekvenser (bl.a. i form af, at det kan resultere i en upålidelig måling), som ikke kan opveje den eventuelle omkostning producenten sparer ved at undlade denne beregning. Endvidere mener vi, der kan stilles spørgsmålstejn ved, hvorvidt det i det hele taget er en ekstra omkostning for producenten og desuden finder vi, at der kan argumenteres for, at kapitalværdien er mere relevant, idet den afspejler de brugerspecifikke synergier ved en CGU. Der er bred enighed om blandt diverse aktører i revisions- og regnskabsbranchen, at det er uhensigtsmæssigt at udelade kapitalværdi som måleattribut.

Vedrørende fordelingen af nedskrivninger finder vi, at SMV 26 indeholder yderligere krav i forhold til både IAS 36 og ÅRL. I forhold til IAS 36 består det yderligere krav i, at

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

nedskrivninger der overstiger goodwill skal fordeles på baggrund af enkeltaktivers dagsværdier – et tiltag vi finder unødvendigt omkostningsfuldt. I forhold til ÅRL består det yderligere krav i, at der ikke blot skal ske en **systematisk** fordeling af nedskrivningen, dette finder vi dog hensigtsmæssigt.

At reglerne fortsat er meget komplekse viser sig bl.a. ved, at der fra diverse respondenter foreslås en afskrivningstilgang eller en kombineret af- og nedskrivningstilgang frem for udelukkende at basere den efterfølgende behandling af goodwill på nedskrivning. Det er svært at vurdere om brugerne tillægger en nedskrivningstilgang en væsentlig informationsværdi, men vi mener, at afvejningen af om der skal anlægges en afskrivnings eller en nedskrivningstilgang må bero på brugernes informationsbehov, og at der derfor bør forskes yderligere heri, da området vedrørende brugernes behov, forskningsmæssig på nuværende tidspunkt, er mangelfuldt. Såfremt en afskrivnings-tilgang anlægges, mener vi imidlertid under hensyntagen til de kvalitetsmæssige konsekvenser, at denne bør kombineres med en nedskrivningstilgang.

Vedrørende tilbageførsel af nedskrivninger adskiller ÅRL fra de internationale standarder ved, at der under ganske særlige omstændigheder må ske tilbageførsel af nedskrivninger. Vi finder at dette indebærer en unødvendig risiko for, at internt oparbejdet goodwill indregnes i balancen, og mener derfor, at SMV 26 er hensigtsmæssigt reguleret på dette område.

SMV 26 indebærer vedrørende oplysninger i årsrapporten en lempelse i forhold til både IAS 36 og ÅRL, idet der ikke er krav om at give oplysninger om de forudsætninger der ligger til grund for målingen til dagsværdi fratrukket salgsomkostninger. Denne lempelse finder vi uhensigtsmæssig under hensyntagen til de kvalitetsmæssige konsekvenser.

Konklusion

I nærværende afhandling er følgende problemformulering søgt besvaret

Er der med udgangspunkt i danske brugere og producenter i SMV-kategorien et behov for international regulering af regnskabsaflæggelsen i form af et internationalt fælles regelsæt?

Vil regnskabsaflæggelse efter IFRS for SMV være hensigtsmæssig for hhv. regnskabsbrugere og regnskabsproducenter i SMV-kategorien i forhold til regnskabsaflæggelse efter hhv. ÅRL og IFRS?

Svaret på problemformuleringens første delspørgsmål er, at der blandt de større producenter i SMV gruppen er et behov for en international regnskabsstandard. Grunden til, at dette behov hovedsagligt findes blandt de større virksomheder i SMV kategorien er, at der er en tendens til, at de mindre virksomheder, herunder særligt mikrovirksomhederne, kun i meget begrænset grad er internationaliseret. Tilsvarende er der et behov for en sådan standard blandt brugerne af de større virksomheders regnskaber, idet statistikker viser, at de større virksomheder i SMV-spektret interagerer med potentielle internationale brugere. Pt. er det imidlertid praktikere og akademikere, der går i spidsen for en international standard, idet de tydeligt ser fordelene ved et fælles internationalt regelsæt. Empirien vedrørende brugernes informationsbehov i SMV segmentet er meget begrænset og er ikke internationalt repræsentativ, men undersøgelser fra især UK viser, at de informationer, som brugerne vægter højest vedrører prognoseopgaven og til dels kontrolopgaven, mens aktualitetskriteriet umiddelbart er mindre relevant for brugerne i SMV gruppen.

Svaret på problemformuleringens andet delspørgsmål er todelt som følge af, at vi udelukkende har analyseret hensigtsmæssigheden på to relevante områder; henholdsvis behandlingen af leasing i regnskabet og den efterfølgende behandling af goodwill.

Vedrørende behandling af leasingkontrakter i regnskabet kan det konkluderes, at aflæggelse af regnskab efter SMV 19 på nogle områder er mere hensigtsmæssig end aflæggelse efter ÅRL, mens SMV 19, ikke i sin nuværende udformning, er hensigtsmæssig i forhold til aflæggelse efter IAS 17. En fuld hensigtsmæssig regulering af området i SMV standarden foreligger ikke på nuværende tidspunkt og vi finder, at dette kan begrundes i, at IASB ikke har et tilstrækkeligt indblik i brugernes behov og dermed ikke har det fornødne kendskab til, hvad der skaber

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

nytteværdi for brugerne. Dette indikeres ved den lempelse som IASB har lavet i SMV 19, idet aktualitetskriteriet vægtes højere end prognoseopgaven. Jf. analysen af brugernes behov, er der indikationer på at brugerne tillægger prognoseopgaven større værdi end aktualitet.

Med hensyn til producenternes omkostninger, øges disse ved aflæggelse af regnskab efter SMV 19 frem for ÅRL for klasse B virksomheders vedkommende. Vi finder dog, at denne omkostning opvejes af den mernytteværdi som brugerne opnår ved, at finansiel leasing indregnes i balancen. Ved regnskabsaflæggelse efter SMV standarden i forhold til IAS (ÅRL) mindskes producentens omkostninger som følge af, at producenten kun skal beregne én værdi ved første indregning af finansiel leasing, hvorimod der ved brug af IAS 17 skal beregnes to værdier for at finde frem til den laveste. Denne reduktion af omkostningen medfører dog også, at brugernes nytteværdi, ved regnskabsaflæggelse efter SMV 19, reduceres, da der skal ske indregning til dagsværdi (aktualitet), mens nutidsværdien af minimumsleasingydelse (prognoseopgaven) slet ikke er en mulighed.

Samlet set kan det konkluderes, at hvis SMV 19 skal være hensigtsmæssig for såvel brugere som producenter bør den eneste mulighed for indregning i SMV 19 være nutidsværdien af minimumsleasingydelse frem for dagsværdi, da dette bedre opfylder brugernes kvalitetskrav og producenternes omkostninger mindskes som følge af, at de kun skal beregne én værdi.

Vedrørende den efterfølgende behandling af goodwill stilles spørgsmålstegn ved hensigtsmæssigheden, idet reguleringen efter SMV 26 fortsat er kompleks på trods af, at der er foretaget visse hensigtsmæssige lempelser i forhold til IAS 36. Af hensigtsmæssige lempelser er den væsentligste, at nedskrivningstest kun skal udføres såfremt, der er indikationer på værdiforringelse. Der er imidlertid også foretaget lempelser, som vi ikke finder hensigtsmæssige, herunder særligt det forhold, at kapitalværdi er udeladt som målemulighed. Vi finder, at dette tiltag tilsidesætter både brugere og producenters behov.

For virksomheder der aflægger regnskab efter ÅRL kan det konstateres, at reguleringen efter SMV 26 på væsentlige områder **ikke** udgør yderligere krav vedrørende reguleringen af selve nedskrivningstesten, idet ÅRL henviser til IAS 36 for udfyldelse af rammebestemmelserne. Derimod betyder kravet om afskrivning af goodwill, at der alt andet lige skal foretages færre nedskrivningstests efter ÅRL end efter SMV 26.

Afgørende for spørgsmålet om, hvorvidt reguleringen af den efterfølgende behandling af goodwill efter SMV standarden er hensigtsmæssig i forhold til reguleringen efter fuld IFRS og ÅRL er, om brugerne tillægger en nedskrivningstilgang så væsentlig betydning, at nytteværdien herved kan overstige den betydelige omkostning, det vil være for producenterne at skulle

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

efterleve en nedskrivningstilgang – et spørgsmål der vanskeligt kan besvares uden et nøjere kendskab til brugernes informationsbehov i SMV gruppen.

Således er det gennemgående for såvel delanalyse 1, som begge de analyserede områder i delanalyse 2, at der er et behov for, at grundlaget for begrebsrammens niveau 1 – brugernes informationsbehov, empirisk granskes yderligere, da det er vores opfattelse, at en fuld hensigtsmæssig standard ikke kan udformes uden et indgående kendskab til brugerne i SMV gruppen og disses behov.

Perspektivering

Efter at have taget stilling til behovet for en international regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder, samt gået i dybden med en detailanalyse af to udvalgte områder i udkast til IFRS for SMV, vil vi nu i perspektiveringsøjemed forsøge at anlægge en mere generel vinkel på problemstillingen, idet vi inddrager branchens generelle holdning til udkastet med henblik på give et billede af, hvilke centrale områder i standarden branchen finder problemfyldte.

Adskillige revisionsfirmaer og andre aktører indenfor regnskabsaflæggelse har i comment letters til udkast til IFRS for SMV tilkendegivet deres mening omkring udkastet. Vi har i det følgende set nærmere på den overordnede holdning og kommentarerne blandt ”The big 4” og Grant Thornton, som er de store internationale aktører indenfor regnskabsaflæggelse.

IASB har desuden opfordret til, at der udarbejdes Field Tests omkring IFRS for SMV. ASCG (**Accounting Standards Committee of Germany**) har på nuværende tidspunkt udarbejdet en rapport på baggrund af deres field test. Hovedkonklusionerne i denne rapport vil afslutningsvist blive beskrevet.

Udkastet er generelt blevet meget positivt modtaget, idet mange respondenter giver udtryk for, at en sådan standard kan afhjælpe den disproportional byrde det er for mange virksomheder "uden offentlige interesse" at aflægge regnskab efter fuld IFRS og endvidere skabe et mere anvendeligt grundlag for "virksomheder uden offentlig interesse" som ønsker at aflægge regnskab efter internationalt anerkendte regnskabsstandarder. Således er det den generelle opfattelse, at der er et behov for, at det tomrum der regnskabsreguleringsmæssigt er i SMV segmentet bør udfyldes.¹⁶⁰

På trods af den positive velkomst til udkast IFRS for SMV knytter samtlige aktører mange kommentarer til forandringer og forbedringer hertil. Der er bred enighed om at regelsættet stadig er for komplekst og yderligere simplificeringer derfor er nødvendige, særligt på områder vedrørende finansielle instrumenter, udskudt skat, personaleydelse og værdiforringelse af goodwill.¹⁶¹

En gennemgående og mere overordnet problemstilling er imidlertid, at respondenterne mener, at IASB ikke har retfærdiggjort, hvordan de foretagne tiltag møder brugernes behov og endvidere henser til producenternes omkostninger (cost benefit betragtningen). Centralt i denne problematik er det, at IFRS for SMV anlægger en **mere** dagsværdiorienteret tilgang end fuld

¹⁶⁰ CL86-Ernst & Young, p. 1, CL114-Deloitte, p. 1, CL95-KPMG, p. 1, CL137-PWC, CL92-Grant Thornton, p. 1,

¹⁶¹ Fx CL137-PWC, p. 2, CL86-Ernst & Young, CL114-Deloitte, p. 20, 27

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

IFRS gør. Dette ses bl.a. ved, at IASB flere steder har ladet måling til dagsværdi være den eneste målingsmulighed (fx Leasing og værdiforringelse af goodwill) og at der er indført dagsværdi som målemulighed på områder, hvor der ikke er det i fuld IFRS (associates and joint ventures). Vedrørende brugernes behov angiver IASB i BC 24 følgende;

*"...Users of financial statements of SMEs may have greater interest in short-term cash flows, liquidity, balance sheet strength and interest coverage, and in the historical trends of earnings and interest coverage, than they do in information that is intended to assist in making forecasts of an entity's long-term cash flows, earnings and value."*¹⁶²

Kritikken går på, at måling til dagsværdi ikke tilgodeser de behov som IASB selv har identificeret, idet det bl.a. fremføres, at måling til kostpris minus værdiforringelse baseret på en "value-in-use" tilgang (kapitalværdi) har større nytteværdi i forhold til de identificerede behov end måling til dagsværdi. Herudover er dagsværdimetoden alt andet lige mere omkostningsfuld og cost benefit afvejningen sættes dermed helt ud af proportioner.¹⁶³

Ernst & Young og EAA udtrykker kritikken meget præcist;

"It's not appropriate to use the IFRS for SMEs as a vehicle for extending the use of fair value measurement." (Ernst & Young)¹⁶⁴

"There is further concern that the IASB has taken the opportunity of the SME project to push its own agenda, notably on issues like fair value." (EAA)¹⁶⁵

Således er der indikationer på, at problematikken med hensyn til at møde brugernes behov, som vi ligeledes har påpeget i analysen, er gennemgående for hele standarden. Da brugernes behov er det øverste niveau i begrebsrammen, er der derfor meget der peger på, at det grundlæggende fundament for SMV- standarden ikke er gennemarbejdet.

Som før nævnt, har IASB på nuværende tidspunkt fået respons på én Field Test gennemført af Accounting Standards Committee of Germany (ASCG). Denne omhandler tyske "forsøgsvirksomheders" erfaring med brug af standarden (udkastet). IFRS for SMV ligger langt fra den nuværende regulering i Tyskland (German GAAP), som er kendetegnet ved, at have til

¹⁶² BC24

¹⁶³ CL114-Deloitte, p. 2, CL86-Ernst & Young, p. 4

¹⁶⁴ CL86-Ernst & Young, p. 4

¹⁶⁵ CL72-EAA., p. 10

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

formål at tilfredsstille skattemyndighedernes behov og det eksterne regnskab og skatteregnskabet er således det samme.¹⁶⁶

15 virksomheder deltog i Field Testen. Generelt for disse 15 er, at de er større virksomheder, som er internationalt involverede og disse er dermed større end den gennemsnitlige SMV i Tyskland. Ca. halvdelen af de deltagende virksomheder benytter allerede på nuværende tidspunkt fuld IFRS eller har overvejet at implementere standarderne, mens den øvrige halvdel ej finder IFRS eller for den sags skyld IFRS for SMV relevant for deres virksomhed, da de ikke har et internationalt behov og reguleringen ikke er bedre end den nuværende regulering.¹⁶⁷

De fordele som de deltagende virksomheder har pointeret ved udkastet er følgende;¹⁶⁸

- Standarden er international forstået og accepteret og er tillige simplificeret i forhold til fuld IFRS
- Standarden kan tilfredsstille virksomhedernes behov for at kommunikere på tværs af grænser
- Standarden skaber en ensretning i regnskabsaflæggelsen blandt SMV'er
- Standarden kan være nyttig i internationale koncernforhold
- Standarden kan bruges som første skridt mod implementering af fuld IFRS

Der er dog i Tyskland på nuværende tidspunkt ikke planer om at gøre SMV standarden til et krav og på trods af, at de deltagende virksomheder på lang sigt kan se fordelene i standarden, vil de dog ikke frivilligt implementere den, da omkostningerne på kort sigt vil overstige den nytteværdi som brugere opnår.¹⁶⁹

De ulemper som de deltagende virksomheder ser er følgende;¹⁷⁰

- At standarden er kompleks og byrdefuld i forhold til German GAAP
- Standarden er ikke attraktiv ud fra en cost/benefit betragtning
- Der er tvivl om, hvorvidt standarden vil blive internationalt anerkendt eller blot vil blive ses som en "second hand" standard i forhold til fuld IFRS.

¹⁶⁶ DRSC, *Report on the Field Tests in Germany* (April 2008), p. 1

¹⁶⁷ DRSC, *Report on the Field Tests in Germany* (April 2008), p. 3-5

¹⁶⁸ DRSC, *Report on the Field Tests in Germany* (April 2008), p. 6

¹⁶⁹ DRSC, *Report on the Field Tests in Germany* (April 2008), p. 6

¹⁷⁰ DRSC, *Report on the Field Tests in Germany* (April 2008), p. 7

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Opsummerende kan det konkluderes, at de deltagende virksomheder på kort sigt mener, at implementeringen vil være for omkostningsfuld i forhold til de fordele der opnås. De mener dog at standarden på lang sigt kan være hensigtsmæssig, da tendensen i virksomhederne går mod yderligere internationalisering og brugerne på denne baggrund med tiden vil efterspørge regnskaber aflagt efter en international regulering.¹⁷¹

Hvis det engang bliver aktuelt for disse virksomheder at benytte en international standard, mener de trods alt, at IASB er kommet med et godt udkast, som er struktureret og forståeligt. De har dog nogle ting, som de efterspørger i forhold til standarden, herunder et stand-alone dokument uden krydshenvisninger til fuld IFRS, samt et separat appendiks med eksempler, som gør det muligt at se, hvordan standarden skal bruges i praksis.¹⁷²

¹⁷¹ DRSC, *Report on the Field Tests in Germany* (April 2008), p. 7

¹⁷² DRSC, *Report on the Field Tests in Germany* (April 2008), p. 7-8

Executive Summary

This Master's Thesis deals with; firstly an analysis of whether there in the segment of small and medium-sized entities (SME) among Danish preparers and users of financial statements exists a need for a common international regulation of the presentation of financial statements (analysis part 1), and secondly whether the regulation of two relevant fields in Exposure Draft IFRS of Small and Medium-sized Entities is appropriate in relation to financial reporting from the Danish Financial Statements Act and IFRS (analysis part 2).

We are dealing with a mainly theoretical analysis, in which the evaluation of the need and the appropriateness is made with basis in the conceptual framework, which states the overriding requirements that the financial statements have to fulfil to give a true and fair view.

Analysis part 1

The first part of the analysis shows that the empirical foundation of the users and their needs is very limited, that is why it is to a certain extent of caution, we on behalf of the existing empirical data have delimited following stakeholders as primary in the SME segment; trading creditors, customers, competitors, banks, employees, managers and inactive investors. What becomes strikingly with this user group is that it does not include investors, who just are the primary user group in the international conceptual framework that makes the foundation of IFRS. The limited empirical data indicates that especially the task of projection has relevance for the SME users; among these information about the company's profitability and ability to bring about favourable cash flows.

With regards to the preparers there are several definitions of when these can be classified as SMEs. Despite these diverging definitions it is a fact, that by far the majority of all companies in Denmark and EU in general are constituted of SMEs (Small and Medium-sized Enterprises). This could indicate that there is a latent need for international accounting regulation in this field. For the preparers it is however all-important that the effect gained from the users achievement of the utility has to surpass the cost from preparing the financial statements, and it will all else equal be an extra cost to implement an international financial reporting standard.

The conclusion on the first part of the analysis is therefore; that among the bigger Danish preparers in the scope there is a need for an international financial reporting standard. Corresponding there is a need for such a standard among the users of the bigger companies' financial statements, because the statistics shows that the bigger preparers in the SME scope interacts with potential international users, while especially micro companies only to a very limited extent interacts internationally. Thus it is the perception that it is only the bigger companies in the SME segment in which the users' utility in the long run will be able to exceed

the cost of the preparers connected with the implementation of an international standard. At present it is however practitioners and academics, who lead the way for an international standard, as they have a clear image of the advantages of a common code of practice.

Analysis part 2

In the second part of the analysis the Exposure Draft IFRS of SMEs is described, and it is evaluated that a precondition for a successful implementation of the standard is that it should be implemented so that it becomes mandatory to use for a quantitative defined group of companies in EU.

Furthermore this second part of the analysis consists of an evaluation of, whether the regulation of both leasing and the subsequent treatment of goodwill is appropriate in relation to the financial reporting of the Danish Financial Statements Act and IFRS.

Leases

Concerning the treatment of leasing contracts in the financial statement, it can be concluded that the presentation of financial statement by SME 19 in some fields is more appropriate than presentation by Danish Financial Statements Act, while SME 19 not in its current configuration is evaluated to be more appropriate compared to presentation in IAS 17. A fully appropriate regulation of the field is not yet available, and we find that this can be substantiated because IASB do not has a sufficient insight into whom are the users and what are their needs, and in the light of that aspect, they do not have the necessary knowledge to determine what is creating utility for the users. In example the measurement to fair value is the only optional tool left with the initial recognition of leases in the financial statements of lessee.

With regards to the costs of the preparers, the costs increase with presentation of the financial statement in SME 19 compared to a presentation in relation to Danish Financial Statements Act on the behalf of class B companies. It is though our perception that this cost is being compensated of the surplus utility that the users gain from the fact that the financial leases are recognised in the balance sheet. By financial reporting in the SME standard in relation to IAS (and Danish Financial Statements Act), the cost of the preparers are reduced because they only have to calculate just one value by the first recognition of financial leasing, whereas it by the use of IAS 17 has to be calculated two values to find the lowest.

In total it can be concluded, that if SME 19 has to be suitable for both users and preparers, the only possibility for measurement in the SME 19 should be the present value of the minimum

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

lease payments rather than the fair value, as this fulfils the users' quality requirements better and the costs of the preparers decrease because they only have to calculate one value.

The subsequent treatment of goodwill

With regards to the subsequent treatment of goodwill (impairment test) the appropriateness is questioned, as the regulation of SME 26 is continued to be complex even though it has been undertaken certain suitable modifications in relation to IAS 36. The most suitable modification of the important ones is that the impairment tests only have to be conducted if there is any indication on decrease in value. There has however also been carried out modifications that we do not find suitable. Most significant is the fact that the value in use is excluded as measurement option. We find that this initiative is overriding the need of both the users and the preparers.

For the companies that report its financial statements referring to Danish Financial Statements Act, it can be stated that the regulation of SME 26 in the most significantly fields do not constitute further requirements regarding the regulation of the actual impairment test, as Danish Financial Statements Act refers to IAS 36 for filling in the framework regulations. On the other hand the requirement of amortisation of goodwill means that there all else equal shall be carried out fewer impairment tests in Danish Financial Statements Act than in SME 26.

Determining for the question, whether the regulation of the subsequent treatment of goodwill of the SME standard is suitable compared to the regulation in IFRS and in Danish Financial Statements Act, depends on whether the users of financial statements prepared in accordance with IFRS for SME ascribe an impairment test approach such a considerable importance, that hereby the utility can surpass the considerable cost it will take from the preparers to comply with an impairment test approach – a question that can hardly be answered without any careful knowledge about the users and the users' need of information in the SME group.

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Litteraturliste

Artikler

INSPI	<i>Harmonisering af regnskabsstandarderne på internationalt plan (IFRS og US GAAP)</i> Nr. 2, 2008
Revision og Regnskabsvæsen	<i>IFRS for små og mellemstore virksomheder</i> Nr. 9, 2007
Revision og Regnskabsvæsen	<i>Impairment test</i> , Nr. 1, 2005

Bøger

Elling, Jens O.	<i>Årsrapporten – teori og regulering</i> Gjellerup, 1. udgave, 1. oplag 2002
Kiertzner, Lars	<i>Håndbog i årsrapport</i> Revifora, 1. udgave, opdateret version 2004
KPMG	<i>Indsigt i årsregnskabsloven</i> , 2006
KPMG	<i>Årsregnskabsloven med bemærkning til lovforslag og vedtagne ændringsforslag</i> , 2007

Comment letters til Discussion Paper 2004

European Accounting Association (EAA)	CL72*
---------------------------------------	-------

Comment letters til IFRS for SMV

BDO	CL135
Deloitte	CL114
Erhvervs & Selskabsstyrelsen (E&S)	CL127
Ernst & Young	CL86
European Accounting Association (EAA)	CL125
Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR)	CL116
Grant Thornton	CL92
International Federation of Accountants (IFAC)	CL142
KPMG	CL95
PricewaterhouseCoopers (PWC)	CL137
The European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG)	CL161

Lovgivning m.v.

Erhvervs & Selskabsstyrelsen (E&S)	<i>Forslag til ændring af årsregnskabsloven</i> , December 2007
EU	<i>Rådets 4. selskabsdirektiv</i> , senest ændret 2006
Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR)	<i>Regnskabsvejledning for mindre virksomheder</i> , 2007
International Accounting Standards Board (IASB)	<i>International Financial Reporting Standards (IFRS)</i> , 1. januar 2007

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

International Accounting Standards Board (IASB) *Exposure Draft IFRS for Small and Medium-sized Entities* (Udkast til IFRS for SMV), Februar 2007
Økonomi- og erhvervsministeriet *Årsregnskabsloven (ÅRL)*, af 15. juni 2007

Økonomi- og erhvervsministeriet *Lovforslag L 100 fremsat 13. marts 2008*

Rapporter, publikationer, statistik m.v.

Center for Erhvervsøkonomisk Forskning

Christensen, Charlotte Nørgaard

Danmarks Statistik

Deloitte

Deutsche Rechnungslegungs Standards Committee (DRSC)

Europa Kommissionen

Europa Kommissionen

Hansen, Carsten Krogholt m.fl.

Hansen, Carsten Krogholt m.fl.

International Accounting Standards Board (IASB)

International Federation of Accountants (IFAC)

International Federation of accountants (IFAC)

Websider

European Accounting Association (EAA)

Financial Accounting Standards Board (FASB)

International Accounting Standards Board (IASB)

Wikipedia:

Økonomiske konsekvenser af venturekapital - en litteraturoversigt, 1999

Nedskrivningstest af goodwill ifølge IAS 36
Kandidatafhandling, 2007

Statistisk Årbog 2007

IFRS - Introduktion til de internationale regnskabsstandarder, Maj 2005

Report on the Field Tests in Germany, April 2008

SMV'erne i første række, 2007

2003 Observatory of European SMEs - Highlights from the 2003 Observatory

Danske virksomheders erfaringer med værdiforringelsestest, del 1, 2007

Danske virksomheders erfaringer med værdiforringelsestest, del 2, 2007

Basis for Conclusions on Exposure Draft IFRS for Small and Medium-sized Entities (BC), Februar 2007

*Micro – Entity Financial Reporting: Perspectives of Preparers and Users***
December 2006

Micro-Entity Financial Reporting: Some Empirical Evidence on the Perspectives of Preparers and Users, Januar 2008

<http://www.eaa-online.org>

http://www.fasb.org/project/cf_phase-a.shtml

<http://www.iasb.org>

<http://da.wikipedia.org/wiki/Globalisering>

<http://da.wikipedia.org/wiki/WTO>

***Empiriske undersøgelser, der refereres til i EAA comment letter on Discussion Paper 2004**

Amodeo, D.

Il bilancio della società per azioni come strumento di informazione, 1970

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Bollen, L.	<i>Financial Reporting Regulation for Small and Medium Sized Private Firms</i> , 1996
Collis and Jarvis	<i>How owner-Managers use Accounts</i> , 2000
Collis et al.	<i>Deregulation of small company reporting in the UK</i> , 2001
Dugdale et al.	<i>The statutory accountants of smaller companies: a burden or an aid to business?</i> 1998
Ferrero, G.	<i>I complementari principi della "chiarezza"...</i> 1991
Haller, A.	<i>IFRS für alle Unternehmen – ein realisierbares Szenario in der Europäischen Union?</i> 2003
Haller and Eierle	<i>Accounting Standards for small and medium-sized entities – erste Weichenstellungen durch das IASB</i> , 2004
Hamilton and Lawrence	<i>Explaining size differences in smaller firms</i> , 2001
Harvey and Walton	<i>Differential Reporting – An Analysis</i> , 1996
Hüttche, T.	<i>IAS für den Mittelstand: light, little oder gar nicht?</i> , 2002
Institute of Chartered Accountants of Scotland (ICAS)	<i>Breaking the code...A better framework for Small Companies</i> , 1998
Jaruga and Fijalkowska	<i>Small and medium-sized entities in Poland the case of accounting regulation</i> , 2004
–	
Jarvis	<i>Users and Uses of Companies' Financial Statement. A Literature Review</i> , 1996
John and Heales	<i>Financial Reporting Standard for Smaller Entities: A fundamental or Cosmetic Change?</i> , 2000
Onida, P.	<i>Natura e limiti della politica di bilancio</i> , 1974
Pacter, P.	<i>Will the GAAP widen for SMEs?</i> , 2004
Paolini and Demartini	<i>Harmonising small business reporting in Europe: a missed opportunity?</i> , 1998
Paolani, Cesaroni and Demartini	<i>Upgrading SMEs information system: the role of venture capitalist investors</i> , 2003
Paolini et. al	<i>Financial reporting by SMEs in Italy and Spain</i> , 1999
Riistama and Vehmanen	<i>Globally applicable conceptual framework for small and medium-sized entities</i> , 2004

****Empiriske undersøgelser, der refereres til i Micro – Entity Financial Reporting:
*Perspectives of Preparers and Users***

UNCTAD

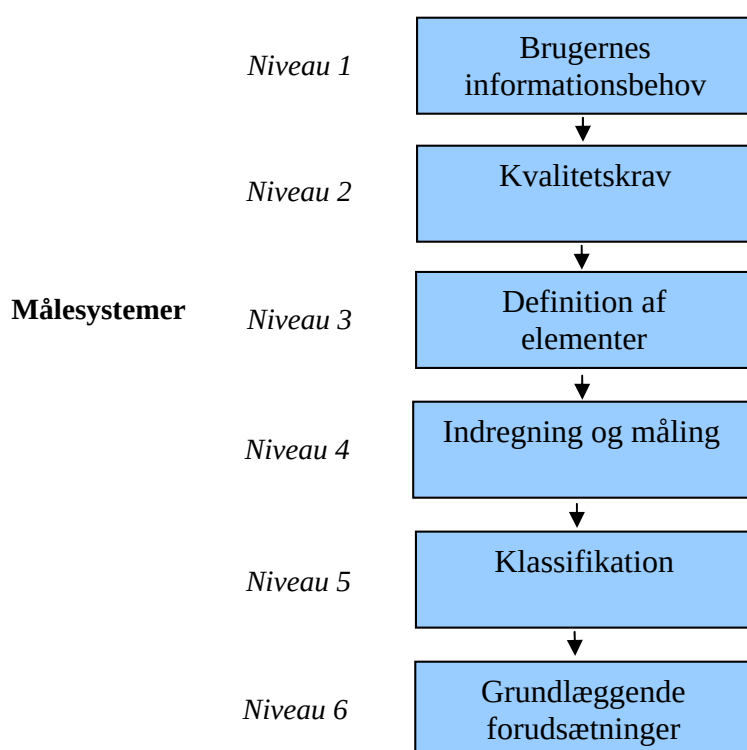
Accounting by small and medium-sized enterprises... 2002

International regnskabsregulering for små og mellemstore virksomheder – IFRS for SMV?

Nayak and Greenfield	<i>The use of management accounting information for managing micro businesses, 1994</i>
Keasey and Short	<i>The accounting burdens facing small firms: An empirical research note, 1990</i>
Flower, J.	<i>The IASB's proposal for small and medium sized entities: A fatally flawed project?, 2004</i>

Bilag 1

Begrebsrammen

Bilag 2

Kvalitetshierarkiet

